

Οδηγός Επαγγελματιών για την Αναδοχή

για κάθε παιδί

Οδηγός Επαγγελματιών για την Αναδοχή

Οδηγός Επαγγελματιών για την Αναδοχή

Συντελεστές Συγγραφής:

Δρ. Κλειώ Κούτρα, Επίκουρη Καθηγήτρια, Εργαστήριο Εφαρμοσμένης Κοινωνικής Έρευνας και Κοινωνικής Εργασίας, Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας, ΕΛΜΕΠΑ

Λίνα Πελεκίδου, Υποψήφια Διδάκτωρ του τμήματος Κοινωνικής Εργασίας, ΕΛΜΕΠΑ

Στέργιος Σιφνιός, Διευθυντής Συνηγορίας των Παιδικών Χωριών SOS, Ελλάδα

Έκδοση ©UNICEF 2023

Σχεδιασμός έκδοσης ~ σελιδοποίηση ~ εκτύπωση: Εκδόσεις Δίσιγμα

Πρώτη Έκδοση: Μάιος 2023

ISBN UNICEF: 978-618-85183-3-9

Η παρούσα έκδοση χρηματοδοτήθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στα πλαίσια του προγράμματος Child Guarantee ως μέρος της Φάσης III της προπαρασκευαστικής δράσης του Child Guarantee σε επτά κράτη μέλη (Βουλγαρία, Κροατία, Γερμανία, Ελλάδα, Ιταλία, Λιθουανία και Ισπανία).

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή, ολική, μερική ή περιληπτική ή κατά παράφραση ή διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου του βιβλίου με οποιοδήποτε τρόπο, μηχανικό, ηλεκτρονικό, φωτοτυπικό, ηχογράφησης ή άλλου χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη με βάση την ισχύουσα νομοθεσία

Οι δηλώσεις στην παρούσα δημοσίευση αποτελούν απόψεις του/των συντάκτη/-ων και δεν εκπροσωπούν απαραίτητα τις πολιτικές ή τις απόψεις του Ταμείου των Ηνωμένων Εθνών για τα Παιδιά (UNICEF). Οι χαρακτηρισμοί που χρησιμοποιούνται στην παρούσα έκδοση και την παρουσίαση του υλικού δεν υπονοούν εκ μέρους της UNICEF την έκφραση οποιασδήποτε άποψης, οποιουδήποτε είδους, σχετικά με το νομικό καθεστώς οποιασδήποτε χώρας ή περιοχής ή των αρχών της ή του καθορισμού των συνόρων της. Ο παρών οδηγός βασίζεται στην νομοθεσία περί αναδοχής όπως ισχύει κατά την ημερομηνία συγγραφής του.

Φωτογραφία εξώφυλλου: ©UNICEF/UN0240653/Herwig

Όλες οι εικόνες που χρησιμοποιούνται στην παρούσα έκθεση παρέχονται αποκλειστικά για ενημερωτικούς σκοπούς και θα πρέπει να χρησιμοποιούνται μόνο με αναφορά στην παρούσα έκθεση και το περιεχόμενό της. Όλες οι φωτογραφίες χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για σκοπούς παροχής παραδειγμάτων. Οι φωτογραφίες της UNICEF φέρουν προστασία πνευματικής ιδιοκτησίας και δεν επιτρέπεται η χρήση τους για ατομικές ή εταιρικές προωθητικές δραστηριότητες ή σε οποιοδήποτε εμπορικό πλαίσιο. Δεν επιτρέπεται η ψηφιακή τροποποίηση του περιεχομένου για αλλαγή του μηνύματος ή των συμφραζόμενων του. Όλες οι αναπαραγωγές μη επώνυμου περιεχομένου ΟΦΕΙΛΟΥΝ να συνοδεύονται από αναγνώριση ιδιοκτησίας, ως εξής: Φωτογραφίες: © UNICEF/επώνυμο φωτογράφου». Τα στοιχεία που δεν φέρουν αναγνώριση δεν εξουσιοδοτούνται. Σας ευχαριστούμε που υποστηρίζετε την UNICEF.

Ευχαριστίες

Θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε για την πολύτιμη και ουσιαστική συμβολή τους τα μέλη της Ομάδας Εργασίας, που από την πρώτη στιγμή ανταποκρίθηκαν στο αίτημα μας και αφιλοκερδώς αφιέρωσαν προσωπικό χρόνο για τη συμμετοχή στις συναντήσεις της Ομάδας Εργασίας και μοιράστηκαν εμπειρίες η καθεμία και ο καθένας από το δικό του πεδίο γνώσης για την ανάπτυξη του συγκεκριμένου Οδηγού Επαγγελματιών για την Αναδοχή.

Περιεχόμενα

Πρόλογος.....	9
Εισαγωγή	11

Κεφάλαιο 1: Εισαγωγή στον οδηγό για την ανάδοχη φροντίδα

1.1	Λίγα λόγια για την αναγκαιότητα της αναδοχής.....	13
1.2	Πως να αξιοποιήσετε τον οδηγό	15
1.3	Βασικοί προβληματισμοί	16
1.4	Βασικές αρχές που διέπουν την αναδοχή.....	17
1.5	Ορισμός των τύπων ανάδοχης φροντίδας.....	18
1.6	Εμπλεκόμενοι επαγγελματίες και βασικοί ρόλοι	19

Κεφάλαιο 2: Προετοιμασία & πρόταση επεξεργασίας της σύνδεσης με το παιδί

2.1	Πλάνο της πρότασης σύνδεσης, Βήματα & χρήσιμες πληροφορίες.....	21
2.2.1	Βήμα 1: Συνάντηση επαγγελματιών.....	22
2.2.2	Βήμα 2: Επικοινωνία με τον/την Υποψήφιο Ανάδοχο.....	23
2.2.3	Βήμα 3: Συνάντηση με τον/την Υποψήφιο Ανάδοχο.....	23
2.2.4	Βήμα 4: Η σύνδεση με το παιδί: Πορεία και προετοιμασία.....	26
2.2.5	Βήμα 5: Η σύνδεση με το παιδί: Διαδικασία της γνωριμίας.....	31

Κεφάλαιο 3: Μετάβαση του παιδιού στην ανάδοχη φροντίδα

3.1	Μετάβαση του παιδιού στην ανάδοχη φροντίδα.....	35
3.2	Το ατομικό σχέδιο φροντίδας.....	36
3.3	Ειδικότερες διαδικασίες πριν την μετάβαση στην αναδοχή.....	38

Κεφάλαιο 4: Λήξη και παρακολούθηση της ανάδοχης φροντίδας

4.1	Προετοιμασία για τη λήξη της αναδοχής.....	45
4.2	Λήξη της αναδοχής.....	46
4.3	Παρακολούθηση της ανάδοχης.....	47

Κεφάλαιο 5: Συνεργασία με την Βιολογική Οικογένεια

5.1	Νομοθετικές ρυθμίσεις	51
5.2	Συνεργασία του Κοινωνικού Λειτουργού με τη Βιολογική Οικογένεια κατά την απομάκρυνση του παιδιού είτε σε Μονάδες Παιδικής Προστασίας και Φροντίδας είτε σε αναδοχή	52

Κεφάλαιο 6: Πρακτικές αυτοφροντίδας των επαγγελματιών

6.1	Η αναγκαιότητα της αυτοφροντίδας και της επαγγελματικής εποπτείας	57
6.2	Στρατηγικές για την αυτοφροντίδα και εποπτικές πρακτικές	58

Βιβλιογραφικές πηγές	61
-----------------------------------	----

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

Παράρτημα 1:	Ερωτήματα και απαντήσεις από τα κεφάλαια του Οδηγού	65
Παράρτημα 2:	Αρχές για τη διαγνωστική εκτίμηση των αναγκών του παιδιού	70
Παράρτημα 3:	Φόρμα ατομικού σχεδίου οικογενειακής αποκατάστασης (Α.Σ.Ο.Α)	70
Παράρτημα 4:	Βασικές αρχές για την επιλογή διερμηνέων στα ασυνόδευτα παιδιά	74
Παράρτημα 5:	Φόρμα συμφωνητικού ανάδοχης	75
Παράρτημα 6:	Σχεδιασμός συνάντησης «προσανατολισμού» πριν την οριστική μετάβαση στην ανάδοχη φροντίδα	84
Παράρτημα 7:	Χρήσιμα εργαλεία για την παρέμβαση και την αξιολόγηση των επαγγελματιών κοινωνικής φροντίδας στην οικογένεια και το παιδί	85

Πρόλογος

Ο «Οδηγός Επαγγελματιών για την Αναδοχή» εκπονήθηκε στο πλαίσιο του προγράμματος “Child Guarantee: transforming institutional care and enhancing alternative and community-based care for children in Greece” από τα Παιδικά Χωριά SOS Ελλάδος, με την υποστήριξη της UNICEF και χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Την τελική συγγραφή και επιμέλεια του «Οδηγού για την ανάδοχη φροντίδα» ανέλαβαν η Δρ. Κλειώ Κούτρα, Επίκουρη Καθηγήτρια, Εργαστήριο Εφαρμοσμένης Κοινωνικής Έρευνας και Κοινωνικής Εργασίας, Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας, ΕΛΜΕΠΑ και η κα Πελεκίδου Λίνα, Υποψήφια Διδάκτωρ του τμήματος Κοινωνικής Εργασίας του ΕΛΜΕΠΑ σε συνεργασία με τις κα Μιχαηλίδου Μαριέλλα, Ειδική σε ζητήματα Παιδικής Προστασίας, κα Χρονοπούλου Ελένη και κα Κουβάρα Ευδοκία, Σύμβουλοι Παιδικής Προστασίας στο Γραφείο της UNICEF στην Ελλάδα.

Την επιστημονική ευθύνη του συντονισμού και υλοποίησης των συναντήσεων με την Ομάδα Εργασίας είχε ο Στέργιος Σιφνιός, Διευθυντής Συνηγορίας των Παιδικών Χωριών SOS, Ελλάδος.

Την ευθύνη καταγραφής, σύνθεσης και αποτύπωσης των παραγόμενων από τις συναντήσεις της Ομάδας Εργασίας είχε η κ. Ναυσικά Γιαννοπούλου, Νομικός.

Στην Ομάδα Εργασίας για τη δημιουργία του οδηγού συμμετείχαν οι:

1. **Πηνελόπη Βασταρούχα**, Κοινωνική Λειτουργός-Παιδικά Χωριά SOS-Συντονίστρια Προγράμματος
2. **Χαρά Γαλανού**, Εγκληματολόγος – Ανάδοχος Γονέας
3. **Καλλιόπη Γιαννακή**, Κοινωνική Λειτουργός – Περιφέρεια Αττικής
4. **Φρόσω Δεσποτοπούλου**, Ψυχολόγος – Π.Α.Α.Π. Βούλας – ΚΚΠΠΑ
5. **Αλεξάνδρα Δημητριάδου**, Ψυχολόγος – Κ.Β. Η ΜΗΤΕΡΑ – ΚΚΠΠΑ
6. **Βασιλική Καραγεώργη**, Γραμματέας – Παιδικά Χωριά SOS
7. **Κωνσταντίνα Κιντώνη**, Επικοινωνιολόγος – Ι.Υ.Π

8. **Ευδοκία Κουβαρά**, Νομικός – UNICEF
9. **Όλγα Λεβέντη**, Κοινωνική Λειτουργός – ΜΕΤΑΔΡΑΣΗ
10. **Κατερίνα Μάγγα**, Κοινωνική Λειτουργός – Π.Α.Α.Π Βούλας – ΚΚΠΠΑ
11. **Βασίλης Μαλαπέτσας**, Ψυχολόγος – Παιδικά Χωριά SOS
12. **Γιώτα Μάνθου**, Κοινωνική Λειτουργός, Ψυχολόγος – Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης
13. **Βασιλική Μπαρούχου**, Κοινωνική Λειτουργός – Κ.Β. Η ΜΗΤΕΡΑ – ΚΚΠΠΑ
14. **Βενέτα Οικονόμου**, Κοινωνική Λειτουργός – Περιφέρεια Αττική
15. **Δανάη Σεραφειμίδα**, Κοινωνική Λειτουργός – UNICEF

Εισαγωγή

Ο «Οδηγός Επαγγελματιών για την Αναδοχή» στόχο έχει να καθοδηγήσει τα βήματα των εμπλεκόμενων επαγγελματιών στη διαδικασία προστασίας ενός παιδιού μέσω της ανάδοχης φροντίδας με γνώμονα το βέλτιστο συμφέρον του και αφορά τρία στάδια δηλαδή το στάδιο της σύνδεσης, το στάδιο της προσαρμογής και το στάδιο της παρακολούθησης της αναδοχής. Απώτερος στόχος είναι η θεσμική υιοθέτηση του παρόντος οδηγού από το αρμόδιο Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων (ΥΠΕΚΥ), σύμφωνα και με σχετική δέσμευση που αποτυπώθηκε στο πλαίσιο του Εθνικού Συμβουλίου Αναδοχής και Υιοθεσίας (ΕΣΑΝΥ).

Σε αυτό το πλαίσιο, το ΥΠΕΚΥ έχει ήδη εκδώσει ερμηνευτικές οδηγίες μέσω εγκυκλίων οι οποίες διευκολύνουν πολύ και οριοθετούν, σε διοικητικό επίπεδο, τις διαδικασίες, ιδιαίτερα η υπ'αρ. Αρ. Πρωτ. Δ11 οικ. 46293/2035/10-11-2020 Εγκύκλιος.

Εντούτοις, έχει παρατηρηθεί έλλειμμα πρωτοκόλλου διαχείρισης καθώς και εργαλείων της αναδοχής στο πεδίο, ώστε να καθοδηγούνται οι επαγγελματίες και να εφαρμόζουν ενιαίες διαδικασίες.

Η διαμόρφωση του σχετικού Οδηγού στο πλαίσιο του Πυλώνα II του προγράμματος Child Guarantee, βασίζεται στην αξιοποίηση των σύγχρονων επιστημονικών δεδομένων και στην εμπειρία πεδίου και διασφαλίζει ότι οι αποφάσεις των εμπλεκόμενων επαγγελματιών λαμβάνονται με αποκλειστικό κριτήριο την εξυπηρέτηση του βέλτιστου συμφέροντος των παιδιών και αποσκοπούν στην επιτυχή, εντέλει, φροντίδα και προστασία τους σε ανάδοχη οικογένεια.

Ο Οδηγός διαμορφώθηκε με την ενεργή συμμετοχή των επαγγελματιών των φορέων εποπτείας, εκπροσώπων των ανάδοχων οικογενειών, Μονάδων Παιδικής Προστασίας και Φροντίδας, της διεπιστημονικής ομάδας της Υπηρεσίας Αναδοχής των Παιδικών Χωριών SOS, εξωτερικών επιστημόνων-συνεργατών και αξιοποιήθηκε η διεθνής εμπειρία της UNICEF και των SOS Children's Villages International.

Εισαγωγή στον οδηγό για την ανάδοχη φροντίδα

1.1 Λίγα λόγια για την αναγκαιότητα της αναδοχής

Είναι ευρέως παραδεκτό σε παγκόσμιο επίπεδο ότι τα παιδιά πρέπει να μεγαλώνουν ασφαλή και προστατευμένα σε οικογενειακό περιβάλλον και όχι σε ιδρυματικά πλαίσια με αρνητικές επιπτώσεις τόσο σε σωματικό όσο και ψυχικό επίπεδο. Η έννοια της οικογένειας αναφέρεται περισσότερες από δώδεκα φορές στη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού, υπογραμμίζοντας τον θεμελιώδη ρόλο της στην ανάπτυξη ενός παιδιού. Στην Ελλάδα μέχρι και σήμερα το κατεξοχήν μοντέλο παιδικής προστασίας είναι η τοποθέτηση των παιδιών που απομακρύνονται από τις οικογένειες τους σε ιδρύματα και η μακρόχρονη παραμονή τους σε αυτά, με αρνητικές και σε μεγάλο βαθμό ανεπανόρθωτες επιπτώσεις και βλάβες στην ψυχοσωματική τους ανάπτυξη (Eurochild, 2021).

Για την περίπτωση της Ελλάδας, η αναδοχή αναγνωρίστηκε από το Ελληνικό κράτος το 1992 (Νόμος 2082/1992) και αφορά στην προσωρινή φύλαξη, ανατροφή, φροντίδα και διαπαιδαγώγηση των παιδιών και την ασφαλή επιστροφή τους στη βιολογική οικογένεια όταν οι συνθήκες της αρχικής απομάκρυνσης του παιδιού έχουν εξομαλυνθεί. Η αναδοχή συνθέτει την ναυαρχίδα των παρεμβάσεων της παιδικής προστασίας στις περιπτώσεις όπου οι βιολογικοί γονείς αδυνατούν να ασκήσουν επαρκώς τον γονικό τους ρόλο και επιλέγεται ως προσωρινό μέτρο προστασίας, λειτουργεί θετικά στην προσπάθεια αποφυγής της ιδρυματοποίησης των παιδιών και υποστηρικτικά προς την βιολογική οικογένεια.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση αναγνωρίζοντας τη σημαντική επιρροή των θεσμών στην παιδική και κοινωνική ευημερία κάλεσε τα κράτη μέλη της να προβούν σε θεσμικές αλλαγές στα συστήματα πρόνοιας μέσω της δημιουργίας ενός ενιαίου ηλεκτρονικού συστήματος (Mapping

Child Protection Systems in the EU. European Union Agency for Fundamental Rights, 2023), της χαρτογράφησης των δομών παιδικής προστασίας και της μείωσης του χρόνου παραμονής των παιδιών στα ιδρύματα (Mapping Child Protection Systems in the EU. European Union Agency for Fundamental Rights, 2023). Η Ελλάδα προχώρησε στη δόμηση ενός καινοτόμου νομικού πλαισίου για την παιδική προστασία (N.4538/2018). Βασικός στόχος του (N.4538/2018) είναι η αποϊδρυματοποίηση των παιδιών κι η επιτάχυνση των διαδικασιών και η λήψη ειδικών μέτρων και διατάξεων για την καλύτερευση του θεσμού της αναδοχής (Κούτρα και συν., 2023).

Ο Ν. 4538/2018 θέτει το νέο νομικό πλαίσιο για την αναδοχή και την υιοθεσία, τις προϋποθέσεις για την απόκτηση της ιδιότητας του/της ανάδοχου γονέα, τις νέες μορφές αναδοχής, την ίδρυση Εθνικού Μητρώου Υποψήφιων Ανάδοχων Γονέων, κ.λπ. Οι φορείς και οι επαγγελματίες που εμπλέκονται ως έχοντες αρμοδιότητα στον τομέα της παιδικής προστασίας όπως αυτή αποτυπώνεται στη σχετική νομοθεσία, δεσμεύονται στην προάσπιση και διασφάλιση των δικαιωμάτων των παιδιών που τελούν υπό κρατική φροντίδα, εξαιτίας της απομάκρυνσης τους από τη βιολογική οικογένεια. Παρέχουν εξατομικευμένη φροντίδα με σεβασμό στις ανάγκες των παιδιών και με γνώμονα την υποστήριξη αυτών και των οικογενειών τους ώστε να αποφεύγεται η απομάκρυνση τους.

Τα παιδιά που επιλέγεται η ανάδοχη φροντίδα ως το καταλληλότερο μέτρο προστασίας σε μία δεδομένη στιγμή, είναι πολύ πιθανό να έχουν έρθει αντιμέτωπα με προβληματικές καταστάσεις, να έχουν βιώσει τραυματικές εμπειρίες και απώλεια, και να έχουν αυξημένες ανάγκες φροντίδας ιδίως σε ζητήματα υγείας, εκπαίδευσης, συναισθηματικής υποστήριξης και κοινωνικής ένταξης.

Είναι σημαντικό να τονιστεί ότι τα τελευταία χρόνια αυξημένα καταγράφονται τα ποσοστά ευαλωτότητας στα παιδιά (Samoli, 2015) με την οικονομική κρίση να δημιουργεί συνθήκες φτώχειας σε παγκόσμιο επίπεδο (Ακαλέστου & Δαφέρμος, 2017). Επιπλέον επιβαρυντικό παράγοντα αποτέλεσε η πανδημία, η οποία ενίσχυσε την έκθεση των παιδιών σε κίνδυνο (Sos Villages-Greece, 2021) με τον Π.Ο.Υ. να καταγράφει αύξηση 60% των κλήσεων στις τηλεφωνικές γραμμές βοήθειας για την ενδοοικογενειακή βία στο πρώτο τρίμηνο της πανδημίας στην Ευρώπη (Itfff, 2020). Οι κίνδυνοι με την ψυχική υγεία των παιδιών και των εφήβων από την πανδημία Covid-19 είναι πολυάριθμοι, (Fegert, Vitiello, Plener, & Clemens, 2020) με μελέτη να επισημάνει ότι είναι επείγουσας ανάγκης η ψυχολογική υποστήριξη σε παιδιά που έχουν πληγεί από αυτήν (Storz, 2020).

Επιπρόσθετα η κοινωνική αποστασιοποίηση, η μειωμένη πρόσβαση στις υπηρεσίες, η οικονομική δυσχέρεια και οι πιέσεις που δέχεται η οικογένεια είναι κάποιες από μία μακρά λίστα συνεπειών που έφερε η πανδημία (Fegert, Vitiello, Plener, & Clemens, 2020). Από τα κυρίαρχα ζητήματα που χρήζουν αντιμετώπισης είναι η έκθεση των παιδιών στη βία μέσα στο οικογενειακό πλαίσιο, η οικονομική ύφεση κι οι συνέπειες τους άγχους, (Fegert, Vitiello, Plener, & Clemens, 2020) τα οποία επιδρούν καταλυτικά στην ασφάλεια και στην ευημερία των παιδιών (Lawson, Piel & Simon, 2020).

1.2 Πως να αξιοποιήσετε τον οδηγό

Ο «Οδηγός για την ανάδοχη φροντίδα» έχει σκοπό να καθοδηγήσει τα βήματα των εμπλεκόμενων επαγγελματιών στη διαδικασία και στα στάδια προσωρινής παραμονής ενός παιδιού σε ανάδοχη φροντίδα με γνώμονα το βέλτιστο συμφέρον του.

Στόχοι: Ο Οδηγός στοχεύει να υποστηρίξει τους επαγγελματίες παιδικής προστασίας και πιο συγκεκριμένα αυτούς που εργάζονται στο μοντέλο της ανάδοχης φροντίδας, έτσι ώστε να διασφαλίζεται στο μέγιστο δυνατό, ότι κάθε παιδί μέσα από την αναδοχή θα λαμβάνει κατάλληλη φροντίδα και θα υποστηρίζεται με γνώμονα το βέλτιστο συμφέρον του. Η αναδοχή αποτελεί μια διαδικασία με προσωρινό χαρακτήρα, η οποία πρέπει να βασίζεται σε επιστημονικά δεδομένα και επαγγελματικές πρακτικές. Στον Οδηγό περιγράφονται τα τρία βασικά στάδια της διαδικασίας της αναδοχής (σύνδεσης, μετάβασης, παρακολούθησης) με απώτερο στόχο την συνεργασία των διαφορετικών εμπλεκόμενων φορέων και επαγγελματιών στην ανεύρεση ενός κατάλληλου οικογενειακού περιβάλλοντος φροντίδας για το παιδί, αυξάνοντας τις πιθανότητες θετικής έκβασης της αναδοχής.

Πεδίο εφαρμογής: Ο Οδηγός αφορά σε όλα τα παιδιά όπου σύμφωνα με το Ατομικό Σχέδιο Οικογενειακής Αποκατάστασης (ΑΣΟΑ) απαιτείται η σύνδεση με τους Υποψήφιους εγκεκριμένους αναδόχους υποψηφίους γονείς όπως αυτοί έχουν καταχωρηθεί στα εθνικά και στα ειδικά μητρώα αναδόχων στο Πληροφοριακό Σύστημα Αναδοχής-Υιοθεσίας (Anynet).

Φορείς και αρμοδιότητες: Οι κύριοι φορείς και υπηρεσίες που εμπλέκονται στη διαδικασία αναδοχής είναι οι παρακάτω: το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΕΚΚΑ), οι Κοινωνικές Υπηρεσίες των Περιφερειακών Ενοτήτων ή των Περιφερειών, οι Κοινωνικές Υπηρεσίες Νοσοκομείων και των Δήμων, και οι Μονάδες Παιδικής Προστασίας και Φροντίδας (ΝΠΔΔ και ΝΠΙΔ) και τα Παραρτήματα Προστασίας Παιδιού των Κέντρων Κοινωνικής Πρόνοιας των Περιφερειών.

Στον παρόντα οδηγό χρησιμοποιείται ο όρος Μονάδες Παιδικής Προστασίας και Φροντίδας για όλα τα ιδρύματα που λειτουργούν είτε από νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου είτε ιδιωτικού δικαίου.

Φορέας Εποπτείας: Είναι η Υπηρεσία που ασκεί την εποπτεία της αναδοχής του παιδιού. Συνήθως είναι η Διεύθυνση Κοινωνικής Μέριμνας ή το Τμήμα Κοινωνικής Αλληλεγγύης της Περιφερειακής ενότητας ή το Κέντρο Κοινωνικής Πρόνοιας της Περιφέρειας του τόπου κατοικίας του παιδιού. Μπορεί επίσης να είναι η Κοινωνική Υπηρεσία μιας Εταιρίας Προστασίας Ανηλίκων για τα παιδιά των οποίων έχει την ευθύνη η αρμόδια Υπηρεσία Επιμελητών Ανηλίκων για συγκεκριμένες κατηγορίες παιδιών (άρθρα 13,18 Ν. 4538/2018)

1.3 Βασικοί προβληματισμοί στην αναδοχή

Την τελευταία διετία παρακολουθούμε σειρά ρυθμιστικών και λειτουργικών καινοτομιών στο πεδίο της παιδικής προστασίας ως απάντηση στις σημαντικές παθογένειες του παρελθόντος όπως π.χ. ανομοιογενείς, χρονοβόρες και ενίοτε αμφισβητήσιμες ως προς τη διαφάνειά τους, διαδικασίες, έλλειψη συντονισμού μεταξύ των φορέων, αλληλεξάρτηση του φορέα υποβολής της αίτησης με το φορέα φιλοξενίας του παιδιού κτλ. Παρόλη την πρόοδο, το σύστημα παιδικής προστασίας στην Ελλάδα απαιτείται να προχωρήσει με γενναία βήματα σε εναλλακτικές μορφές προστασίας έναντι της ιδρυματικής διαβίωσης προκειμένου να καλύψει τις πραγματικές ανάγκες φροντίδας των παιδιών για τα οποία απαιτείται η απομάκρυνση από τη βιολογική οικογένεια.

Σύμφωνα με τα ευρήματα πρόσφατης μελέτης των Κούτρα και συν. (2023) στην Περιφέρεια Κρήτης αποτυπώνονται παρακάτω μερικά από αυτά τα βήματα που θα συμβάλουν στην αποδυνάμωση του φαινομένου της ιδρυματοποίησης και στην ουσιαστική εφαρμογή του σκοπού και του ρόλου της αναδοχής που είναι η επιστροφή του παιδιού στη βιολογική του οικογένεια αφορούν σε κενά που θα πρέπει να καλυφθούν σε θεσμικό και νομικό επίπεδο και σχετίζονται με:

- την ενίσχυση των κοινωνικών υπηρεσιών περιλαμβάνοντας επαρκές και εξειδικευμένο επιστημονικό προσωπικό,
- τη συνεχή κατάρτιση και επιμόρφωση του συνόλου του προσωπικού που εμπλέκεται στη διαδικασία της αναδοχής και που σήμερα κυρίως επαφίεται στην επιλογή του κάθε επαγγελματία,
- την επαγγελματική εποπτεία των επαγγελματιών,
- τη νομική και θεσμική θέσπιση ενός πρωτοκόλλου που να εξασφαλίζει το μέγιστο συμφέρον και την προστασία των δικαιωμάτων των παιδιών,
- την εφαρμογή ενός ενιαίου πλαισίου λειτουργίας για τις ιδιωτικές και την ισχύ αυτού και για τις δημόσιες δομές ώστε να διασφαλίζεται συγκεκριμένη λειτουργία, ελεγχόμενες προϋποθέσεις και διασφάλιση κοινών ζητούμενων, με στόχο την οικογενειακή αποκατάσταση των παιδιών και την βραχύχρονη παραμονή τους στις δομές αυτές,
- τη δημιουργία και τη χρήση κοινών εργαλείων εκτίμησης αναγκών και αξιολόγησης,
- τη δημιουργία ενός ενιαίου και ευέλικτου μοντέλου παρέμβασης που θα χαρακτηρίζεται από διεπιστημονικότητα και το οποίο να είναι παιδοκεντρικό,
- τη δημιουργία ανοιχτού τύπου δομών που θα υποστηρίζουν τους γονείς να βελτιώσουν τα δυσλειτουργικά σημεία τα οποία οδήγησαν στην απομάκρυνση του παιδιού από αυτήν.

Συμπληρωματικά σημειώνεται ότι ένα ολοκληρωμένο σύστημα παιδικής προστασίας θα πρέπει να δίνει δεσπόζουσα σημασία σε παρεμβάσεις πρόληψης όπως:

- οι προληπτικές παρεμβάσεις στην κοινότητα για την υποστήριξη των ευάλωτων οικογενειών ώστε να προλαμβάνονται σε πρώιμο στάδιο η παραμέληση και η κακοποίηση των παιδιών και η αποφυγή της απομάκρυνσης του παιδιού από την βιολογική οικογένεια,
- η θεσμοθέτηση της λειτουργίας των δομών (ΝΠΔΔ και ΝΠΙΔ) πρωτοβάθμιας παρέμβασης στην κοινότητα, στο πλαίσιο της τοπικής αυτοδιοίκησης με την απαραίτητη διεπιστημονική στελέχωση,
- η νομοθετική θέσπιση επιμορφωτικών προγραμμάτων για το γονικό ρόλο τα οποία θα δίνουν κατευθυντήριες οδηγίες ως προς την ανατροφή, την ανάπτυξη, την εξέλιξη, την προσέγγιση, την συμπεριφορά κ.λπ., προς τα παιδιά,
- η ενίσχυση του γονικού ρόλου με αλλαγές στο ημερήσιο ή εβδομαδιαίο ωράριο εργασίας των γονέων.

Συνοψίζοντας, οι νέες συνθήκες και η προαγωγή του θεσμού της αναδοχής απαιτούν την απομάκρυνση της παιδικής προστασίας από το προνοιακό μοντέλο παροχής υπηρεσιών για τα παιδιά σε κίνδυνο στο δικαίικο μοντέλο όπου όλοι, παιδιά, βιολογικοί και ανάδοχοι γονείς αναγνωρίζονται ως υποκείμενα δικαιωμάτων που ασκούν τα δικαιώματά τους που τους αναγνωρίζει το εθνικό και διεθνές νομικό πλαίσιο (Μαλλούχου κ.α. 2022).

1.4 Βασικές αρχές που διέπουν την αναδοχή

Οι βασικές αρχές της αναδοχής προάγουν την διασφάλιση του βέλτιστου συμφέροντος για το παιδί και την εξατομικευμένη φροντίδα και μεταχείριση κάθε παιδιού, κάτι το οποίο συνεπάγεται την ασφάλεια και την ευημερία του παιδιού και την προστασία του από κάθε μορφή κακοποίησης, παραμέλησης ή εκμετάλλευσης.

Κάθε παιδί έχει εγγενές δικαίωμα στη ζωή, την επιβίωση και στην ανάπτυξη. Η αναδοχή απευθύνεται σε όλα τα παιδιά και αποσκοπεί στο να προστατεύσει τα ευάλωτα παιδιά, όπως τα παιδιά με αναπηρία, τα παιδιά που διατρέχουν κίνδυνο κοινωνικού αποκλεισμού, τα παιδιά από φυλετικές ή εθνοτικές μειονότητες, τα παιδιά Ρομά, τα παιδιά με ειδικές μαθησιακές δυσκολίες, τα παιδιά με προβλήματα ψυχικής υγείας.

Στο πλαίσιο της αρχής της προσωρινότητας, η προστασία ενός παιδιού σε ανάδοχη φροντίδα, ανεξάρτητα από τη διάρκειά της, έχει προσωρινό χαρακτήρα μέχρι το επόμενο στάδιο αποκατάστασης του παιδιού. Στο πλαίσιο αυτό, η προαγωγή του σεβασμού, της ιδιωτικότητας, της εμπιστευτικότητας, της φιλικής προς τα παιδιά δικαιοσύνης, της μη πρόκλησης βλάβης θα πρέπει να διασφαλίζονται από όλους τους εμπλεκόμενους επαγγελματίες.

Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι κάθε παιδί που πρόκειται να φροντιστεί σε ανάδοχη φροντίδα έχει δικαίωμα να ακούγεται σε οποιαδήποτε διοικητική ή δικαστική διαδικασία που το αφορά, είτε άμεσα είτε μέσω ενός εκπροσώπου ή ενός αρμόδιου οργανισμού (άρθρο 12 ΔΣΔΠ).

1.5 Ορισμός των τύπων ανάδοχης φροντίδας

Η αναδοχή ως μεταβατικός θεσμός για την προστασία και τη φροντίδα του παιδιού δεν μπορεί –εκτός ειδικών περιστάσεων– να διαρκεί για όλη τη ζωή του. Τα διάφορα είδη αναδοχής έχουν μια δυναμικότητα και ο/η υποψήφιος/α ανάδοχος/η εφόσον το επιθυμεί και κατόπιν αξιολόγησης μπορεί να μεταβεί στα άλλα είδη. Πρωταρχικός στόχος της αναδοχής είναι η παράλληλη υποστήριξη της βιολογικής οικογένειας και σε δεύτερη φάση η εύρεση μόνιμης και σταθερής λύσης, όπως η τεκνοθεσία, εάν η επιστροφή δεν είναι εφικτή. Οι συνηθέστεροι τύποι αναδοχής είναι οι εξής:

Συγγενική αναδοχή: Συγγενική αναδοχή είναι η ανάθεση της πραγματικής φροντίδας σε συγγενείς εξ αίματος ή εξ αγχιστείας ενός παιδιού που είτε υπάρχει αδυναμία φροντίδας από την πλευρά των γονέων του ή στερείται για οποιοδήποτε λόγο τη γονική μέριμνα των βιολογικών γονέων του ή του ενός μόνο από αυτούς, όταν δεν υπάρχει άλλος γονέας ή έχει εκπέσει από τη γονική μέριμνα.

Επείγουσα αναδοχή¹: Αυτός ο τύπος αφορά στα παιδιά που απομακρύνονται άμεσα από την βιολογική οικογένεια και τοποθετούνται μέσω εισαγγελικής διάταξης σε ανάδοχη οικογένεια, για αποφυγή της παραμονής του σε Νοσοκομεία ή της εισαγωγής του σε Μονάδα Παιδικής Προστασίας και Φροντίδας.

Βραχυχρόνια αναδοχή: Η βραχυχρόνια αναδοχή αφορά τη διαμονή και φροντίδα ενός παιδιού σε ασφαλές για αυτό περιβάλλον έως ότου να μπορεί να επιστρέψει στην οικογένειά του ή έως ότου καταστεί προφανές ότι η επιστροφή στη βιολογική οικογένεια δεν είναι εφικτή και έτσι χρειάζεται να αναζητηθεί άλλου τύπου μοντέλου προστασίας, όπως αυτό της τεκνοθεσίας. Ο τύπος αυτός της αναδοχής έχει σαν σκοπό να δώσει στους βιολογικούς γονείς χρόνο να λάβουν την κατάλληλη υποστήριξη και να αντιληφθούν τους λόγους της απομάκρυνσης του παιδιού από αυτούς, καθώς και τις απαιτούμενες αλλαγές είτε σε συμπεριφορά είτε σε συνθήκες διαβίωσης που καλούνται να προβούν, έτσι ώστε η επιστροφή του παιδιού σε αυτούς να αξιολογηθεί ως ασφαλής.

Ανακουφιστική/μερική αναδοχή: Ο τύπος αυτός της αναδοχής έχει σαν σκοπό να παρέχει υποστήριξη και ξεκούραση σε γονείς ανάδοχους ή μη που έχουν τη φροντίδα παιδιών με αναπηρίες ή ειδικές ανάγκες και να παρέχει φροντίδα σε έκτακτες περιπτώσεις όπως για παράδειγμα ασθένεια, πένθος, έκτακτα ιατρικά περιστατικά και εκεί που δεν υπάρχει ευρύτερο υποστηρικτικό περιβάλλον.

¹ Ο όρος Επείγουσα αναδοχή αναφέρεται σε εγκύκλιο του Αρείου Πάγου υπ' αριθ. 5/14-6-2021 εγκύκλιο με θέμα: Ζητήματα για την αναδοχή, την υιοθεσία και την διαδικασία αφαίρεσης της γονικής μέριμνας/επιμέλειας από τους γονείς ή τους ασκούντες την επιμέλεια αυτών και χρησιμοποιείται ως όρος από τους επαγγελματίες. Παρόλαυτα δεν αποτελεί νομοθετικά κατοχυρωμένο τύπο αναδοχής στην Ελλάδα όπως σε άλλες χώρες. Καθώς προκύπτει από την καθημερινή πρακτική υπάρχει ανάγκη θεσμοθέτησης και περιγραφής της Επείγουσας Αναδοχής στη χώρα μας, με συγκεκριμένη διαδικασία, χρονική διάρκεια και αρμόδιες υπηρεσίες και επαγγελματίες που εμπλέκονται σε αυτό το τύπο Αναδοχής.

Επαγγελματική αναδοχή²: Οι επαγγελματίες ανάδοχοι γονείς αναλαμβάνουν παιδιά με αναπηρίες και παιδιά με σοβαρές ψυχικές διαταραχές, μετά από διεξαγωγή κοινωνικής έρευνας και εξειδικευμένη εκπαίδευση, στα οποία δεν παρέχουν απλά φροντίδα αλλά και υπηρετούν τις εξειδικευμένες ανάγκες και το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού όπως αποτυπώνονται στο ειδικότερο περιεχόμενο του Ατομικού Σχεδίου Οικογενειακής Αποκατάστασης (ΑΣΟΑ). Η επαγγελματική ανάδοχη οικογένεια συνεργάζεται στενά με την κοινωνική υπηρεσία, και λαμβάνει συνεχή υποστήριξη προκειμένου να επιτευχθεί ο στόχος της υποστήριξης και προστασίας του παιδιού. Η σχετική με την επαγγελματική αναδοχή νομοθεσία δίνει το περιθώριο να τοποθετηθούν σε επαγγελματία ανάδοχο και τα παιδιά τυπικής ανάπτυξης.

Επισημαίνεται ότι από τους ανωτέρω περιγραφόμενους τύπους αναδοχής στην Ελληνική νομοθεσία αναφέρεται η αναδοχή, η συγγενική και η επαγγελματική αναδοχή.

Αν και δεν αποτελεί τύπο αναδοχής, παρατίθεται μία σύντομη αναφορά στο θεσμό της επιτροπείας καθώς βάσει του Αστικού Κώδικα η επιτροπεία είναι ο θεσμός που εφαρμόζεται για τους ανηλίκους που στερούνται της γονικής μέριμνας.

Επιτροπεία: Η επιτροπεία είναι θεσμός του οικογενειακού δικαίου που αποσκοπεί στην προστασία του ανηλίκου: α) όταν έχει παύσει η γονική μέριμνα λόγω θανάτου ή κήρυξης σε αφάνεια των φυσικών γονέων ή λόγω έκπτωσής τους κατά τα άρθρα 1537-1538 ΑΚ, β) όταν η γονική μέριμνα αδρανή, επειδή οι φυσικοί γονείς αδυνατούν να την ασκήσουν για λόγους πραγματικών ή νομικών, γ) όταν οι φυσικοί γονείς στερούνται την άσκηση της γονικής μέριμνας με απόφαση δικαστηρίου κατά τα άρθρα 1532, 1533 και 1535 ΑΚ⁹⁷. Ο επίτροπος διορίζεται πάντα με δικαστική απόφαση (Συνήγορος του Πολίτη, 2012). Επίσης, η επιτροπεία έχει μόνιμο χαρακτήρα, καθώς ο επίτροπος υποκαθιστά πλήρως τους φυσικούς γονείς ως προς τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματά που πηγάζουν από τη γονική μέριμνα σε αντίθεση με τον προσωρινό χαρακτήρα της αναδοχής ανηλίκου (Παντελίδου Κ., 2007). Η επιτροπεία των ασυνόδευτων παιδιών ρυθμίζεται σε ειδικότερο Νόμο (Ν. 4939/2022 Κεφάλαιο Γ΄ Εθνικό Σύστημα Επιτροπείας Ασυνόδευτων Ανηλίκων).

1.6 Εμπλεκόμενοι επαγγελματίες και βασικοί ρόλοι

Για την μετάβαση του παιδιού στο σπίτι της ανάδοχης οικογένειας οι εμπλεκόμενοι επαγγελματίες είναι κυρίως ο/η Κοινωνικός/ή Λειτουργός του Φορέα Εποπτείας, ο/η Κοινωνικός/ή Λειτουργός της Μονάδας Παιδικής Προστασίας και Φροντίδας, ο/η Ψυχολόγος του Φορέα Εποπτείας και ο/η Επίτροπος για τα ασυνόδευτα παιδιά.

Ο ρόλος των Κοινωνικών Λειτουργών στην προστασία των παιδιών είναι να επιτυγχάνουν αποτελέσματα όπως η ασφάλεια του παιδιού, η σταθερότητα και η οικογενειακή ευημερία. Οι προσπάθειές τους είναι πολύ πιο πιθανό να πετύχουν όταν υποστηρίζουν τους εξυπηρετούμενους να συμμετέχουν ενεργά στη διαδικασία.

2 Κοινή Υπουργική Απόφαση Αριθμ. 19333/2023, ΦΕΚ 1085/Β/28-2-2023, Τοποθέτηση ανηλίκων με αναπηρία σε επαγγελματίες αναδόχους και ρύθμιση σχετικών θεμάτων για την εφαρμογή της επαγγελματικής αναδοχής.

Οι Κοινωνικοί Λειτουργοί χρειάζεται να αναπτύσσουν σχέσεις εμπιστοσύνης με την βιολογική οικογένεια και να ενθαρρύνουν όλα τα μέλη να συμμετέχουν πλήρως στη διαδικασία εκτίμησης των αναγκών του παιδιού, καθώς και στον σχεδιασμό της παρέμβασης. Στις περιπτώσεις που τα παιδιά τοποθετούνται σε φροντίδα εκτός οικογένειας δηλαδή τοποθέτηση σε Μονάδες Παιδικής Προστασίας και Φροντίδας, οι αρμόδιοι Κοινωνικοί Λειτουργοί θα πρέπει να αναπτύξουν ένα ατομικό σχέδιο φροντίδας το συντομότερο δυνατό. Το ατομικό σχέδιο φροντίδας αναθεωρείτε τρεις μήνες μετά την πρώτη τοποθέτηση του παιδιού και κάθε έξι μήνες από την πρώτη αναθεώρηση. Το προτιμότερο ατομικό σχέδιο φροντίδας είναι η επανένωση των παιδιών με τις οικογένειές τους, το οποίο θα πρέπει να περιλαμβάνει συχνές επαφές με την υποστήριξη των επαγγελματιών μεταξύ των παιδιών και των οικογενειών τους καθώς και άλλες προσπάθειες για τη διατήρηση της σχέσης γονέα-παιδιού όσο τα παιδιά βρίσκονται σε ιδρυματική ή ανάδοχη φροντίδα. Βασικός στόχος είναι η συνεργασία με την οικογένεια προκειμένου να αλλάξει τις συμπεριφορές και τις συνθήκες που οδήγησαν στην παραμέληση/κακοποίηση και την απομάκρυνση του παιδιού. Μόνο σε περιπτώσεις που δεν είναι δυνατό για ένα παιδί να επανενωθεί με ασφάλεια με την οικογένειά του, οι φορείς αναμένεται να αναπτύξουν εναλλακτικά σχέδια για την προστασία του (Ινστιτούτο Υγείας και UNICEF, 2021).

Ο/η Κοινωνικός/ή Λειτουργός του Φορέα Εποπτείας έχει συντονιστικό ρόλο ως προς την διερεύνηση της πορείας του παιδιού στην αναδοχή. Πραγματοποιεί επισκέψεις στο σπίτι του/της αναδόχου και ελέγχει την εφαρμογή του ατομικού σχεδίου φροντίδας, διερευνά τη σχέση του παιδιού με τον/την ανάδοχο στο σπίτι και την επίλυση πιθανών προβλημάτων που μπορεί να προκύψουν με συχνές επισκέψεις δηλώνοντας την στήριξη του στον/στην ανάδοχο και πάντα διασφαλίζοντας το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού, αξιολογεί και παρατηρεί τη σύνδεση, ενώ ταυτόχρονα διερευνά, αξιολογεί και διασφαλίζει την ύπαρξη βιολογικού περιβάλλοντος διασφαλίζοντας την καλή συνεργασία μεταξύ της βιολογικής και της ανάδοχης οικογένειας. Ως συντονιστής/τρια της εκάστοτε περίπτωσης μπορεί να πραγματοποιεί επισκέψεις και να συνεργάζεται με διαφορετικούς επαγγελματίες και υπηρεσίες όπως για παράδειγμα την κοινωνική υπηρεσία και το Κέντρο Κοινότητας του Δήμου στον οποίο διαμένει η βιολογική οικογένεια, το σχολείο κλπ.

Ο/η Ψυχολόγος του Φορέα Εποπτείας, αντίστοιχα αξιολογεί την αναπτυξιακή πορεία του παιδιού και την λειτουργικότητά του με επισκέψεις στο σχολείο και στην ανάδοχη και βιολογική οικογένεια, παρέχει συμβουλευτική και ψυχολογική υποστήριξη, συμμετέχει στη διεπιστημονική ομάδα και παραπέμπει το παιδί σε θεραπευτικά πλαίσια.

Ο/η Επίτροπος στις περιπτώσεις ασυνόδευτων ανηλίκων αναλαμβάνει όλες τις νομικές διαδικασίες, την επαφή με το βιολογικό περιβάλλον και ειδικότερα εμπλέκεται σε θέματα νομικής υποστήριξης στα ζητήματα αναδοχής σε συνεργασία με τις κοινωνικές υπηρεσίες και σε ότι αφορά νομιμοποιητικά έγγραφα και το νομικό καθεστώς του π.χ αίτημα για τη χορήγηση διεθνούς προστασίας, ανανέωση δελτίου αιτούντος άσυλο, εντοπισμός βιολογικού περιβάλλοντος και διαδικασίες επανένωσης κ.α. Επίσης, συνδράμει στην ανεύρεση παροχής υπηρεσιών διεργμηνείας στα διάφορα στάδια της διαδικασίας αναδοχής. Ο ρόλος του/της επιτρόπου ασυνόδευτων ανηλίκων εξειδικεύεται περαιτέρω στο Υποκεφάλαιο Β' "Περιεχόμενο της Επιτροπείας" ασυνόδευτων ανηλίκων του Ν. 4939/2022.

Στάδιο σύνδεσης

2.1 Επεξεργασία της πρότασης και η προετοιμασία για τη σύνδεση

Η σύνδεση ενός παιδιού είναι η διαδικασία μέσω της οποίας συνεξετάζονται οι ανάγκες και τα ειδικά χαρακτηριστικά του παιδιού καθώς και οι δυνατότητες των υποψηφίων αναδόχων, ώστε να προκύψει μια εξατομικευμένη πρόταση για την οικογενειακή αποκατάσταση του παιδιού με γνώμονα το βέλτιστο συμφέρον του. Η έναρξη της σύνδεσης πραγματοποιείται μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος Αναδοχής και Υιοθεσίας (ANYNET). Σε αυτό συμπεριλαμβάνονται τα στοιχεία του Εθνικού Μητρώου Ανηλίκων και τα στοιχεία του Εθνικού Μητρώου Υποψηφίων Αναδόχων Γονέων. Κάθε ανήλικος εγγεγραμμένος στο Εθνικό Μητρώο Ανηλίκων δύναται να συνδεθεί με τον υποψήφιο ανάδοχο γονέα, εγγεγραμμένο στο Εθνικό Μητρώο Υποψηφίων Αναδόχων Γονέων. Η συνέχεια και η ολοκλήρωση της διαδικασίας με θετική έκβαση βασίζεται στις επιστημονικές αρχές, τη δεοντολογία και τη συνεργασία των αρμόδιων Κοινωνικών Λειτουργών του Φορέα Εποπτείας και της Μονάδας Παιδικής Προστασίας και Φροντίδας που είναι υπεύθυνοι για το παιδί και τους υποψήφιους ανάδοχους γονείς (Φαρμακοπούλου, 2020).

Παρακάτω θα περιγράψει η διαδικασία που ακολουθείται από τη στιγμή που θα υπάρχει η σύνδεση στο ANYNET με τον/την Υποψήφιο/α Ανάδοχο/η και μέχρι το στάδιο που πραγματοποιείται η γνωριμία του παιδιού μαζί του/της. Η εν λόγω διαδικασία βασίζεται στην ΥΑ υπ' Αριθμ. Δ11/οικ. 31931/1272/8-8-2020 (Β' 3329). Θα αποτυπωθούν τα βήματα και θα δοθούν χρήσιμες πληροφορίες/συμβουλές για την καλύτερη συνεργασία μεταξύ των επαγγελματιών.

2.1.1 Πλάνο της πρότασης σύνδεσης: βήματα & χρήσιμες πληροφορίες

Βήμα 1: Συνάντηση επαγγελματιών

Η επικοινωνία μεταξύ Φορέα Εποπτείας και Μονάδα Παιδικής Προστασίας και Φροντίδας πραγματοποιείται σε **διάστημα 5 ημερών** από την στιγμή που ειδοποιούνται με ηλεκτρονικό μήνυμα οι εμπλεκόμενοι Κοινωνικοί Λειτουργοί από το Aghnet, με αρχικό στόχο τη διερεύνηση της διάθεσης για την συνέχιση της αναδοχής. Σε περίπτωση θετικής ανταπόκρισης ακολουθούνται τα παρακάτω βήματα:

- προγραμματισμός ραντεβού μεταξύ των επαγγελματιών και
- ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των επαγγελματιών για το ιστορικό του παιδιού και του/της υποψήφιου/ας ανάδοχο/ης.

Η συνάντηση σε αυτό το στάδιο στοχεύει: στην ενημέρωση και όχι στη λήψη απόφασης για τη συγκεκριμένη αναδοχή, στη δημιουργία κλίματος εμπιστοσύνης και στη βέλτιστη συνεργασία μεταξύ των επαγγελματιών, στον εντοπισμό πιθανών δυσκολιών και στον από κοινού τρόπο αντιμετώπισης τους. Οι πληροφορίες οι οποίες ανταλλάσσονται αφορούν:

Στο παιδί:

- κοινωνικο-δημογραφικά στοιχεία/ ύπαρξη ή όχι άλλων αδερφών,
- σωματική και ψυχική υγεία,
- εκπαιδευτικό επίπεδο, εξωσχολικές δραστηριότητες και ψυχοσυναισθηματικές ανάγκες,
- σχέσεις με βιολογική οικογένεια και συγγενικό περιβάλλον,
- σημαντικά στοιχεία της προσωπικότητάς του,
- προηγούμενες πιθανές απορρίψεις σύνδεσης.

Στον/την Υποψήφιο Ανάδοχο:

- οικογενειακή κατάσταση (ζευγάρι ή μονογονεϊκή οικογένεια, ομόφυλο ή ετερόφυλο),
- ηλικία,
- ύπαρξη άλλων παιδιών στην οικογένεια,
- διασαφήνιση της διαθεσιμότητας τους για την ανάληψη της φροντίδας και των αδελφών (αν υπάρχουν),
- προτίμηση σε εθνικότητα/ καταγωγή,
- λόγοι και προσδοκίες συμμετοχής στην αναδοχή,
- σημαντικά γεγονότα στη ζωή τους.

Χρήσιμες Συμβουλές για τη συνάντηση μεταξύ των επαγγελματιών

TIPS!

Τι να κάνετε!

Προτιμήστε τη δια ζώσης συνάντηση

Αφιερώστε αποκλειστικά τον χρόνο του ραντεβού για τις ανάγκες και τους στόχους αυτής της συνάντησης. Μην προγραμματίσετε άλλες ενέργειες ή δραστηριότητες της εργασίας σας την ημέρα της συνάντησης

Χρησιμοποιήστε ψευδώνυμα και όχι τα πραγματικά ονόματα για τη συζήτηση των πληροφοριών του παιδιού και του/της Υποψήφιου/ας Ανάδοχου/ης.

Προτιμήστε η συνάντηση να πραγματοποιηθεί σε χώρο που δεν μπορούν να εισέλθουν άλλοι ή να σας διακόψουν

Κρατήστε τις σημαντικές σημειώσεις & πληροφορίες από τον φάκελο του παιδιού και του/της Υποψήφιου/ας Ανάδοχου/ης ώστε να ανταλλάξετε μόνο τις σημειώσεις και όχι το φάκελο κατά τη συζήτηση σας με τον συνάδελφο επαγγελματία.

2.2.2 Βήμα 2: Επικοινωνία με τον/την Υποψήφιο/α Ανάδοχο/η

Εντός πέντε ημερών από το προηγούμενο βήμα θα πρέπει να πραγματοποιηθεί η τηλεφωνική επικοινωνία με τον/την υποψήφιο/α ανάδοχο/η εκτός απροόπτου ή εκτός περιόδου αδειών ή ασθένειας. Τα χρονικά όρια μπορεί να διευρυνθούν, ο/η Κοινωνικός Λειτουργός του Φορέα Εποπτείας επικοινωνεί τηλεφωνικά με τον/την υποψήφιο/α ανάδοχο/η προκειμένου να ενημερώσει για την πρόταση σύνδεσης και να διερευνήσει εάν το ενδιαφέρον τους για την αναδοχή παραμένει ενεργό. Εφόσον η απάντηση είναι θετική παρέχονται ορισμένες αρχικές πληροφορίες για το παιδί, όπως η ηλικία, η τυχόν ύπαρξη αδελφών, το φύλο και η εθνοτική καταγωγή και αν δεν επικοινωνηθεί κάποια δυσκολία σχετικά με τα παραπάνω καθορίζεται η συνάντηση. Σε κάθε περίπτωση ο/η Κοινωνικός Λειτουργός του Φορέα Εποπτείας ενημερώνει το ANYNET για τη θετική ή αρνητική έκβαση της επικοινωνίας.

2.2.3 Βήμα 3: Συνάντηση με τον/την Υποψήφιο/α Ανάδοχο/η

Η συνάντηση με τον/την υποψήφιο/α ανάδοχο/η **καθορίζεται εντός 5 ημερών**, εφόσον η απάντηση είναι θετική στο Βήμα 2. Σε αυτήν, ενδείκνυται να συμμετέχουν ο/η Κοινωνικός λειτουργός και ο/η Ψυχολόγος του Φορέα Εποπτείας, ο/η Κοινωνικός Λειτουργός και ο/η Ψυχολόγος της Μονάδας Παιδικής Προστασίας και Φροντίδας και ο/η υποψήφιος/α ανάδοχος/η ή και οποιοσδήποτε επαγγελματίας παρακολουθεί την υπόθεση του παιδιού και δύναται να συμβάλ-

λει σε μία τέτοια πρώτη συνάντηση (όπως γιατρός, λογοθεραπευτής/τρια, εργοθεραπευτής/τρια, δικηγόρος) για την επαρκέστερη ενημέρωση του υποψήφιου/ας ανάδοχου/ης.

Στις περιπτώσεις των ασυνόδευτων παιδιών, απαραίτητη είναι η παρουσία του Επιτρόπου ή εκπροσώπου ή άλλου προσώπου αναφοράς από την Μονάδα Παιδικής Προστασίας και Φροντίδας του παιδιού ώστε να διασφαλιστεί η συμμετοχή του προσώπου που έχει την πιο ολοκληρωμένη εικόνα για το παιδί.

Στις περιπτώσεις των παιδιών με αναπηρία θα διευκόλυνε να αξιοποιηθεί μία φωτογραφία ή ένα σύντομο βίντεο του παιδιού, καθώς αυτό ενδέχεται να βοηθήσει τον/την υποψήφιο/α ανάδοχο/η να αποκτήσει καλύτερη εικόνα για το παιδί και να συμβάλει στην έκφραση τυχόν προβληματισμών και συναισθημάτων. Η εν λόγω πρακτική ενθαρρύνεται μόνο για τις περιπτώσεις όπου ο/η υποψήφιος/α ανάδοχος/η είναι γενικά θετικά διακείμενος/η προς μία τέτοια σύνδεση.

Οι στόχοι των συναντήσεων με τον/την υποψήφιο/α ανάδοχο/η αφορούν:

- Την καλύτερη δυνατή ενημέρωση τους σε ό,τι αφορά το παιδί,
- Τη διερεύνηση των δυνατοτήτων τους για τη συγκεκριμένη αναδοχή,
- Την υποστήριξη τους για την επιτυχή έκβαση της,
- Τη μείωση των συναισθημάτων της αγωνίας και των πιθανών φόβων.

Η συνάντηση μεταξύ των επαγγελματιών και του/της υποψήφιου/ας ανάδοχου/ης ακολουθεί μία σειρά βημάτων, τα οποία συνοψίζονται παρακάτω. Αυτά είναι:

1. **Η διοχέτευση των πληροφοριών** από τους Κοινωνικούς Λειτουργούς κατόπιν της Διαγνωστικής Εκτίμησης των Αναγκών του παιδιού στον/στην υποψήφιο/α ανάδοχο/η προκειμένου να κατανοήσει την ψυχολογική ανάπτυξη, τις δυσκολίες, τα βιώματα και τις προσδοκίες για τη ζωή και την αναδοχή (**Παράρτημα 2**).
2. **Η ενθάρρυνση του/της υποψήφιου αναδόχου** να εκφράσει τις προσδοκίες, τους προβληματισμούς, τις σκέψεις του/της και να θέσει ερωτήσεις σχετικά με τις πληροφορίες που του/της έχουν δοθεί για το παιδί.
3. **Κλείνοντας τη συγκεκριμένη συνάντηση αυτή ο/η υποψήφιος/α ανάδοχος/η ενημερώνεται** ότι μπορεί να αξιοποιήσει ένα χρονικό **περιθώριο 48 ωρών**, το οποίο μπορεί και να παραταθεί αν συντρέχουν σημαντικοί λόγοι προκειμένου να καταλήξει στην τελική του/της απόφαση. Για οτιδήποτε χρειαστεί ενθαρρύνεται η επικοινωνία με τον/την Κοινωνικό Λειτουργό του Φορέα Εποπτείας καθώς και ο προγραμματισμός τυχόν επιπλέον συνάντησης. Παράλληλα κατά το χρονικό αυτό διάστημα, οι επαγγελματίες μοιράζονται τους προβληματισμούς και τις σκέψεις τους, είτε τηλεφωνικά είτε δια ζώσης.

Πληροφορίες που ενθαρρύνεται να συζητηθούν στη συνάντηση:

Σε περίπτωση που ζητηθεί από τον/την υποψήφιο/α ανάδοχο άλλη συνάντηση, μπορούν να συζητηθούν περισσότερες και πιο ουσιαστικές πληροφορίες για το παιδί, ώστε να δοθεί μία ακόμη περισσότερο ολοκληρωμένη εικόνα για τις επί μέρους ανάγκες του παιδιού. Ενδεικτικά μπορούν να συζητηθούν πληροφορίες που σχετίζονται με τα παρακάτω:

- ηλικία, εθνικότητα, φύλο,
- το χρονικό διάστημα που το παιδί βρίσκεται στη Μονάδα Παιδικής Προστασίας και Φροντίδας,
- το νομικό καθεστώς του παιδιού (πχ θέματα γονικής μέριμνας, επιμέλειας, ονοματοδοσίας, αναγνώρισης ή μη από πατέρα, υποβολή αιτήματος προστασίας και στάδιο που βρίσκεται η αίτηση ή άλλη αίτηση διαμονής),
- προβλήματα επικοινωνίας ή συμπεριφοράς,
- ιατρικά θέματα, τυχόν φαρμακευτική αγωγή που λαμβάνει το παιδί,
- πληροφορίες για τη βιολογική οικογένεια και τους λόγους απομάκρυνσής του από αυτή καθώς και για τη σχέση του παιδιού με τη βιολογική οικογένεια,
- ανάλυση θεμάτων της καθημερινότητας του παιδιού και ύπαρξη υποστηρικτικού περιβάλλοντος για τον/την υποψήφιο/α ανάδοχο/η,
- λεπτομέρειες για το πλάνο μετάβασης και υποδοχής, την μεταφορά και την υποδοχή του παιδιού στο σπίτι του/της υποψήφιου/ας ανάδοχου/ης.

ΣΗΜΑΝΤΙΚΟ!

Ο τρόπος που θα διαχειριστούν οι επαγγελματίες τον/την υποψήφιο/α ανάδοχο/η μετά τη σύνδεση είναι σημαντικός. Η ενδυνάμωση σε κάθε στάδιο της αναδοχής, η υποστήριξη και η πλήρης πληροφόρησή του/της υποψήφιου/ας ανάδοχου/ης βοηθούν στο να αισθάνονται σίγουροι/ες για το εγχείρημά τους. Η αντιμετώπιση τους, ως μέρος μιας ευρύτερης ομάδας που πλαισιώνει το παιδί, με σκοπό την ομαλή ανάπτυξη του, λειτουργεί ενισχυτικά (Burnell et al., 2009).

ΤΙ ΝΑ ΘΥΜΑΣΤΕ!

Ο/η υποψήφιος/α ανάδοχος/η δεν πρέπει να αισθανθεί ότι κρίνεται ή απορρίπτεται για όσα εκφράζει ή για τα θέματα που τον/την προβληματίζουν, αλλά χρειάζεται να υποστηριχτεί ώστε να κατανοήσει τις εξατομικευμένες ανάγκες του συγκεκριμένου παιδιού προς αναδοχή.

ΙΔΕΑ!**Δραστηριότητες για τη συμμετοχή των βιολογικών παιδιών**

Η συμμετοχή των βιολογικών παιδιών του/της υποψήφιου/ας ανάδοχου/ης μπορεί να είναι πολύτιμη για τη συνέχιση της προοπτικής της αναδοχής καθώς δύναται να επηρεάσει θετικά τον/την υποψήφιο/α ανάδοχο/η αλλά και να συμβάλει στην υποδοχή του παιδιού. Για τον λόγο αυτό ενθαρρύνετε τα βιολογικά παιδιά να εκφραστούν ελεύθερα και να ρωτήσουν ό,τι για αυτά είναι σημαντικό. Στον οδηγό «User Guide on Foster Care» στο σύνδεσμο: https://bettercarenetwork.org/sites/default/files/Final%20Handbook%20on%20foster%20care_29-Aug-2018_LR.pdf θα βρείτε σχετικά παραδείγματα και βιωματικές ασκήσεις.

2.2.4 Βήμα 4: Η σύνδεση με το παιδί. Πορεία και προετοιμασία της σύνδεσης

A. Πορεία της σύνδεσης

Η πορεία για τη σύνδεση του παιδιού με τον/την υποψήφιο/α ανάδοχο/η ακολουθεί τα εξής τρία (3) βήματα:

1. **Συνάντηση των επαγγελματιών** του Φορέα Εποπτείας και του/της υποψήφιου/ας ανάδοχου/ης για την επιβεβαίωση της θετικής απόφασης, την πραγματοποίηση της σύνδεσης σύμφωνα με το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού. Στόχος της εν λόγω συνάντησης είναι να απαντηθούν όλα τα ερωτήματα στον/στην υποψήφιο/α ανάδοχο/η και να ενημερωθεί για την διαδικασία που θα ακολουθηθεί (πότε θα αρχίσει η σύνδεση με το παιδί, που θα γίνεται, πως θα γίνεται, ποιοι θα είναι παρόντες, ποιοι θα την πλαισιώσουν και διευκρινίσεις για τους διαφορετικούς ρόλους των επαγγελματιών).
2. **Συνάντηση της διεπιστημονικής ομάδας της Μονάδας Παιδικής Προστασίας και Φροντίδας** με θέμα τη σύνδεση του παιδιού με τον/την υποψήφιο/α ανάδοχο/η. Στόχος αυτής είναι η ενημέρωση για τις όποιες εξελίξεις αφορούν το παιδί, για τα ραντεβού που έχουν προηγηθεί με τον/την υποψήφιο/α ανάδοχο/η και το χρονοδιάγραμμα που θα ακολουθηθεί.
3. **Συνάντηση του/της Κοινωνικού/ης Λειτουργού με τον βασικό φροντιστή** του παιδιού από τη Μονάδα Παιδικής Προστασίας και Φροντίδας. **Στόχος είναι** η κατανόηση από το βασικό φροντιστή του παιδιού για το γεγονός ότι το παιδί βρίσκεται σε μία μεταβατική περίοδο κατά την οποία οφείλει να είναι βοηθητικός/η στις διαδικασίες ενώ μπορεί και ο/η ίδιος/α να αναζητήσει στήριξη από τους επαγγελματίες της Μονάδας Παιδικής Προστασίας και Φροντίδας ώστε να διαχειριστεί τα προσωπικά του συναισθήματα λόγω του αποχωρισμού.

4. **Ενημέρωση του παιδιού για την σύνδεση με τον/την υποψήφιο/α ανάδοχο/η από τον/την Κοινωνικό/η Λειτουργό της Μονάδας Παιδικής Προστασίας και Φροντίδας και τον/την φροντιστή/στρια. Στόχος είναι:** η ενημέρωση του παιδιού για α) τις απαραίτητες πληροφορίες για τον/την υποψήφιο/α ανάδοχο/η, β) χρονοδιάγραμμα της μετάβασής του, το πως θα γίνονται οι συναντήσεις και τι θα έπεται αυτών, γ) τη δυνατότητα έκφρασης της γνώμης του, τις σκέψεις και τα συναισθήματά του και δ) τη διαβεβαίωση του ότι οι δεσμοί με τη βιολογική οικογένεια θα διατηρηθούν (εφόσον είναι προς το συμφέρον του) όπως επίσης και ότι θα διατηρηθεί η επικοινωνία με τους σημαντικούς ανθρώπους που εμπλέκονται στη ζωή του.

Χρήσιμες συμβουλές για τη διαχείριση της αρνητικής απόφασης του παιδιού

TIPS!

Οι φόβοι του Παιδιού	Διαχείριση
<ul style="list-style-type: none"> • Απόρριψη 	Για την πρόληψη ή τη μείωση των φόβων είναι σημαντικό να προετοιμάζεται και να δουλεύεται το παιδί για το ενδεχόμενο της αναδοχής και πριν την τελική σχετική ανακοίνωση, το συντομότερο δυνατόν, ανάλογα πως θα κριθεί από την διεπιστημονική ομάδα, μετά την εισαγωγή του στην Μονάδα Παιδικής Προστασίας και Φροντίδας
<ul style="list-style-type: none"> • Προσαρμογή στη νέα καθημερινότητα 	Σε κάθε περίπτωση οι επαγγελματίες οφείλουν να έχουν εξασοικευμένη προσέγγιση και όχι τυποποιημένη, λαμβάνοντας υπόψη την ηλικία, το αντιληπτικό και επικοινωνιακό επίπεδο, τη συναισθηματική κατάσταση του παιδιού, την ύπαρξη αναπηρίας, την ποιότητα του δεσμού με τα μέλη της βιολογικής του οικογένειας και τις προηγούμενες εμπειρίες σύνδεσης, εφόσον υπάρχουν.
<ul style="list-style-type: none"> • Εφηβεία, διαφορετικά συναισθήματα 	Ειδικότερα, το παιδί πλησιάζοντας προς την εφηβεία, η πιθανή του άρνηση για την αναδοχή πρέπει να αξιολογείται αναλόγως και να του δίνεται ο χρόνος για να αποφασίσει και να μπορέσει να εκφραστεί. Είναι σημαντικό, ιδιαίτερα για τον έφηβο να έχει μια αίσθηση ελέγχου στη ζωή του.

ΣΗΜΑΝΤΙΚΟ!

Η πληροφόρηση και η συμμετοχή του παιδιού σε όλα τα στάδια της αναδοχής αποτελούν βασικό του δικαίωμα και συμβάλλουν σταδιακά στην ενίσχυση της εμπιστοσύνης θέτοντας την βάση για μία αποτελεσματική σχέση. Η ενδυνάμωση του παιδιού προωθείται με τη συμμετοχή του στον προγραμματισμό των συναντήσεων που θα γίνουν με τον/την υποψήφιο/α ανάδοχο/η. Η οργάνωση του ημερολογιακού προγράμματος από το παιδί σε συνεργασία και με την βοήθεια των επαγγελματιών είναι μια καλή πρόταση.

ΤΙ ΝΑ ΘΥΜΑΣΤΕ!

Για παιδιά που βρίσκονται σε θεραπευτική διαδικασία με ψυχολόγο/ψυχίατρο γίνεται ενημέρωση για την προοπτική της αναδοχής στον θεραπευτή από τον/την Κοινωνικό Λειτουργό της Μονάδας Παιδικής Προστασίας και Φροντίδας. Εάν δεν βρίσκεται σε κάποια θεραπευτική διαδικασία, ο/η Ψυχολόγος της Μονάδας Παιδικής Προστασίας και Φροντίδας πραγματοποιεί συνάντηση/σεις με το παιδί για την υποστήριξη του σε αυτό το στάδιο.

ΙΔΕΑ!

«Touch Points, preparing children for transition.»

Στον οδηγό «Touchpoints, preparing Children for transition» (προσβάσιμο στο: <https://wifostercareandadoption.org/wp-content/uploads/2017/10/touchpoints3.pdf>) θα βρείτε δραστηριότητες, εργαλεία και μεθόδους σχετικά με την πληροφόρηση του παιδιού για τη μετάβαση του στην ανάδοχη οικογένεια. Εικόνες και φόρμες για το χρονοδιάγραμμα, για τις νέες του δραστηριότητες, για τη χρήση οικολογικών χαρτών, για τη χρήση φωτογραφικών άλμπουμ, του βιβλίου ζωής, τη χρήση γραμμμάτων για την έκφραση συναισθημάτων του, τη χρήση χρονοδιαγραμμάτων κ.α.

B. Προετοιμασία της σύνδεσης με το παιδί

1. Η προετοιμασία του παιδιού για την επικείμενη σύνδεση με την επιλεγμένη αναδοχή

Για την ομαλή διαδικασία της σύνδεσης απαιτείται σταδιακό πέρασμα του παιδιού από τη Μονάδα Παιδικής Προστασίας και Φροντίδας στον/στην υποψήφιο/α ανάδοχο/η.

Έτσι σταδιακά αρχίζει και η προετοιμασία του παιδιού, η πληροφόρηση για το Ατομικό Σχέδιο Οικογενειακής Αποκατάστασης του Παιδιού (ΑΣΟΑ) και εισάγεται η προοπτική της αναδοχής (Παράρτημα 3).

Ανάλογα με τις ανάγκες, την ηλικία του παιδιού και την ωριμότητά του, η διαδικασία της ενημέρωσης του είναι συνεχής, με προτεραιότητα τη διαχείριση των συναισθημάτων του σε σχέση με το ενδεχόμενο της αναδοχής και την αλληλεπίδραση του με τα υπόλοιπα παιδιά. Ο τρόπος που γίνεται η ενημέρωση θα πρέπει να είναι εξατομικευμένος. Πολύ σημαντικό είναι επίσης ο/η Κοινωνικός/ή Λειτουργός να ενημερώσει το παιδί, και να εξηγήσει ότι θα βλέπει τη βιολογική οικογένειά του και τα αδέρφια του (εφ' όσον υπάρχουν), καθώς και τους άλλους σημαντικούς ανθρώπους της ζωής του. Επίσης του εξηγεί ότι μαζί θα συνδημιουργήσουν ένα καινούριο πρόγραμμα ώστε να διατηρήσει επαφή με τους σημαντικούς άλλους στη ζωή του.

Πριν γίνει η πρώτη ενημέρωση του παιδιού, για την ύπαρξη συγκεκριμένου υποψήφιου/ας ανάδοχου/ης που έχει αξιολογηθεί ως κατάλληλος/η να αναλάβει τη φροντίδα του, η διεπιστημονική ομάδα της Μονάδας Παιδικής Προστασίας και Φροντίδας έχει ήδη συζητήσει και φτιάξει ένα πρώτο πλάνο, για τον τρόπο της ενημέρωσης του, με βάση την προσωπικότητα και το ανα-

πτυξιακό του στάδιο. Σε όλη αυτή τη διαδικασία οι επαγγελματίες οφείλουν να είναι προετοιμασμένοι, καταρτισμένοι και ενήμεροι για τυχόν δυσκολίες και να είναι σε θέση να αξιολογήσουν και να διαχειριστούν τις όποιες δυσκολίες ή αντιξοότητες προκύψουν σε πρακτικό επίπεδο και κυρίως σε ότι αφορά τυχόν αντιστάσεις από πλευράς του παιδιού. Σε κάθε περίπτωση οφείλουν να αξιολογήσουν την κατάσταση με επαγγελματισμό και να προτείνουν τις απαραίτητες ενέργειες με γνώμονα το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού.

2. Ατομικό σχέδιο φροντίδας

Στην ΥΑ 40494/11-5-2022 «Προϋποθέσεις ίδρυσης και λειτουργίας μονάδων Παιδικής Προστασίας και Φροντίδας (ΜοΠΠ) από νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα» στο άρθρο 10 αναφέρεται ότι το ατομικό σχέδιο φροντίδας αναθεωρείται 3 μήνες μετά την 1η σύνδεση και μετά κάθε 6 μήνες από την 1η αναθεώρηση.

Γ. Προετοιμασία του/της Υποψήφιου/ας Αναδόχου/ης για την επικείμενη σύνδεση με το παιδί

Όσον αφορά στην προετοιμασία του υποψήφιου/ας ανάδοχου/ης, ο/η Κοινωνικός/η Λειτουργός της Μονάδας Παιδικής Προστασίας και Φροντίδας σε συνεργασία με τον/την Κοινωνικό/ή Λειτουργό του Φορέα Εποπτείας είναι υποστηρικτικός για να διευκολύνει την επικοινωνία με τρόπο μη παρεμβατικό. Στόχος είναι η απόκτηση σταδιακής επαφής με το παιδί. Ο/η Κοινωνικός/η Λειτουργός θα πρέπει να τους δώσει χώρο να έρθουν κοντά με το παιδί και να είναι βοηθητικός όπου χρειάζεται, ακούγοντας προσεκτικά τους προβληματισμούς τους και τα ερωτήματά τους. Θα πρέπει να ενθαρρύνει τη διατύπωση των θεμάτων που τους προβληματίζουν σε σχέση με την επικείμενη σύνδεση, ώστε να αποφεύγεται το συναίσθημα απογοήτευσης, να μειώνεται η ανασφάλεια και η μη σταθερότητα προς το αναδεχόμενο παιδί.

Σημαντική επίσης κρίνεται η εκπαίδευση του/της υποψήφιου/ας ανάδοχου/ης κατά την οποία δέχεται υποστήριξη και επιμόρφωση για την ανάπτυξη δεξιοτήτων σχετικά με την σύνδεση και ανατροφή του παιδιού (Γεώργαρου, 2016). Ωστόσο, χρειάζεται να επισημανθεί ότι καμία προετοιμασία όσο επαρκής και αν θεωρείται δεν είναι δυνατό να προβλέψει και να αντιμετωπίσει την καθημερινότητα ενός παιδιού μέσα στην οικογένεια (Καλλινικάκη, 2001).

ΣΗΜΑΝΤΙΚΟ!

Η διεπιστημονική ομάδα θα πρέπει να έχει φροντίσει για την επικαιροποίηση του ιατρικού και του κοινωνικού του φακέλου (εμβολιασμός, πιθανή φαρμακευτική αγωγή, ιατρικά έγγραφα προγραμματισμένες ιατρικές εξετάσεις, θεραπείες, λογοθεραπείες κ.α.). Οι διαδικασίες που σχετίζονται με την φροντίδα του παιδιού, με τη διαμόρφωση και την επικαιροποίηση του φακέλου του πρέπει να προχωρούν παράλληλα.

ΤΙ ΝΑ ΘΥΜΑΣΤΕ!

Αρμοδιότητα επίσης του/της Κοινωνικού/ης Λειτουργού της Μονάδας Παιδικής Προστασίας και Φροντίδας είναι η σχετική ενημέρωση όλων των προσώπων που εμπλέκονται στη φροντίδα του παιδιού σε αυτή. Στόχος είναι να μπορούν όλοι να υποστηρίξουν με τη συμπεριφορά και τις ενέργειες τους τη διαδικασία της σύνδεσης, όπως για παράδειγμα με τη διαμόρφωση μίας λίστας απλών καθημερινών συνηθειών του παιδιού με αγαπημένα φαγητά, παιχνίδια, συνήθειες ύπνου κλπ. Εφόσον προαχθεί το σχέδιο αποκατάστασης του παιδιού μέσω αναδοχής, ενημερώνεται το σχολικό πλαίσιο ή/και ο/η Ψυχολόγος (αν είναι εξωτερικός συνεργάτης).

Χρήσιμες συμβουλές για την ενημέρωση και προετοιμασία του παιδιού

TIPS!

Παιδιά με σύνθετες ανάγκες	Τι να κάνετε!
Για την υποστήριξη της επικοινωνίας με παιδιά με νοητική υστέρηση κ.α.	Η πληροφόρηση μπορεί να γίνει με χρήση εναλλακτικών εργαλείων επικοινωνίας και συσκευές παραγωγής λόγου με στόχο να ενημερωθεί πλήρως το παιδί και να υποστηριχθεί συναισθηματικά (από φροντιστή και Ψυχολόγο) σε όλη τη διάρκεια αυτής της διαδικασίας.
Ασυνόδευτα παιδιά	Χρειάζεται η παρουσία του κατάλληλου διερμηνέα και προσώπου αναφοράς από το πλαίσιο φιλοξενίας ή/και επιτρόπου.
Παιδιά που αποκαλύπτουν ότι έχουν κακοποιηθεί	Ένα παιδί μπορεί να αποκαλύψει την κακοποίηση σε έναν έμπιστο ενήλικα ανά πάσα στιγμή. Είναι σημαντικό να είστε ενήμεροι και προετοιμασμένοι για αυτό. Οι ερωτήσεις πρέπει να είναι υποστηρικτικές και μόνο για λόγους διευκρίνισης.

ΙΔΕΑ!

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4 (Βασικές αρχές για την επιλογή διερμηνέα στα ασυνόδευτα παιδιά)

Στον οδηγό «Προστασία του Παιδιού και Κοινωνική Μέριμνα» που είναι διαθέσιμος στο σύνδεσμο: https://www.tusla.ie/uploads/content/CF_WelfarePracticehandbook.pdf θα βρείτε χρήσιμες πληροφορίες για την προστασία του παιδιού σε ένα πολυπολιτισμικό περιβάλλον. Στο παράρτημα 6 συγκεντρώθηκαν οι βασικές αρχές που χρειάζεται οι Κοινωνικοί Λειτουργοί να λάβουν υπόψιν τους στην επιλογή του διερμηνέα για την επικοινωνία με τα ασυνόδευτα παιδιά.

2.2.5 Βήμα 5: Η σύνδεση με το παιδί. Η διαδικασία της γνωριμίας υποψήφιου/ας ανάδοχου/ης και παιδιού

Στόχος της σύνδεσης του παιδιού με τον/την υποψήφιο/α ανάδοχο/η είναι η ασφάλεια και η προστασία του, σε ένα οικογενειακού τύπου περιβάλλον που να ανταποκρίνεται στις εξατομικευμένες ανάγκες του. Τα βήματα που προτείνονται για τη γνωριμία και τη σύνδεση με το παιδί είναι τα εξής:

- Επισκέψεις του/της υποψήφιου/ας ανάδοχου/ης σε κάποιο χώρο κατάλληλα διαμορφωμένο ώστε να μην επηρεάζεται η ιδιωτικότητα των υπόλοιπων παιδιών της δομής.
- Ο/η Κοινωνικός/η Λειτουργός με τον υπεύθυνο της δομής ενημερώνουν το παιδί ότι το ζευγάρι/άτομο που επισκέφτηκε τη Μονάδα Παιδικής Προστασίας και Φροντίδας και πέρασε χρόνο μαζί του, ενδιαφέρεται και είναι κατάλληλοι/λο να αναλάβει τη φροντίδα του.
- Πρώτη εβδομάδα: Πραγματοποίηση συναντήσεων με την παρουσία του/της Κοινωνικού/ης Λειτουργού στον χώρο του παιδιού.
- Δεύτερη εβδομάδα: Μετάβαση σε εξωτερικές δραστηριότητες του παιδιού και του/της υποψήφιου/ας ανάδοχου/ης παρουσία του/της Κοινωνικού/ης Λειτουργού από τη Μονάδα Παιδικής Προστασίας και Φροντίδας, όπως για παράδειγμα ενασχόληση σε κάποιο άθλημα, καλλιτεχνική δραστηριότητα, που το παιδί έχει επιλέξει.
- Τρίτη εβδομάδα: Προγραμματισμό συναντήσεων και κοινών δραστηριοτήτων εκτός Μονάδας Παιδικής Προστασίας και Φροντίδας, κατά τις οποίες παρευρίσκεται ο/η Κοινωνικός/η Λειτουργός, αλλά αφήνει χώρο στο παιδί και τον/την υποψήφιο/α ανάδοχο/η για περισσότερη επικοινωνία και αλληλόδραση. Για παράδειγμα, ο προγραμματισμός επίσκεψης σε παιδική χαρά, μουσείο, ένα γεύμα σε εστιατόριο. Οι συναντήσεις πυκνώνουν με συχνότητα 3 φορές την εβδομάδα.
- Προγραμματισμός πρώτης συνάντησης στο σπίτι του/της υποψήφιου/ας ανάδοχου/ης, παρουσία και των δύο Κοινωνικών Λειτουργών (Φορέα Εποπτείας και Μονάδας Παιδικής Προστασίας και Φροντίδας) και ξενάγηση στο νέο σπίτι και στο δωμάτιο του παιδιού.
- Συναντήσεις μεταξύ των φροντιστών του παιδιού και του/της υποψήφιου ανάδοχου/ης με στόχο την πλήρη ενημέρωση τους σχετικά με τα πρακτικά καθημερινά ζητήματα του παιδιού.
- Το παιδί μεταβαίνει καθημερινά στο σπίτι του/της υποψήφιου/ας ανάδοχου/ης με επάνοδο όμως στη Μονάδα Παιδικής Προστασίας και Φροντίδας.
- Διανυκτέρευση του παιδιού στο σπίτι και επιστροφή στη Μονάδα Παιδικής Προστασίας και Φροντίδας με στόχο την εξοικείωση όλων των πλευρών για την εγκατάσταση του παιδιού στο σπίτι του/της υποψήφιου/ας ανάδοχου/ης.
- Ενημέρωση της βιολογική οικογένεια για τη μετάβαση του παιδιού στην ανάδοχη φροντίδα από τον/την Κοινωνικό/η Λειτουργό της Μονάδας Παιδικής Προστασίας και Φροντίδας.

- Υπογραφή συμφωνητικού Αναδοχής (Παράρτημα 5).
- Ορισμός της ημερομηνίας για την οριστική μετάβαση του παιδιού στον/στην υποψήφιο/α ανάδοχο/η.

ΣΗΜΑΝΤΙΚΟ!

Η ακρόαση των επιθυμιών και των αναγκών του παιδιού κατά τη διάρκεια των συναντήσεων με τον/την υποψήφιο/α ανάδοχο/η μέσω της ενεργούς συμμετοχής του στις διαδικασίες, μειώνει τα επίπεδα άγχους του και του δίνει μία αίσθηση κανονικότητας στη ζωή του. Επί πλέον αμβλύνονται οι τραυματικές μνήμες ή/και τα αισθήματα ανασφάλειας από την προγενέστερη ζωή του. Έτσι είναι πιθανά δυνατόν να μειωθεί η ασταθής, επιφυλακτική ή/και απρόβλεπτη συμπεριφορά του.

ΤΙ ΝΑ ΘΥΜΑΣΤΕ!

Η τήρηση του αρχικού πλάνου μετάβασης του παιδιού στην ανάδοχη φροντίδα χωρίς σημαντικές αποκλίσεις δημιουργεί μία γέφυρα αμοιβαίας εμπιστοσύνης και σεβασμού για όλες τις πλευρές.

Χρήσιμες συμβουλές για την μετάβαση του παιδιού στην ανάδοχη φροντίδα

TIPS!

Παιδί	Συνεχή επικοινωνία με τον/την Κοινωνικό/η Λειτουργό της Μονάδας Παιδικής Προστασίας και Φροντίδας για την ενημέρωση σχετικά με την εξέλιξη της διαδικασίας.
Επαγγελματίες της Μονάδας Παιδικής Προστασίας και Φροντίδας (ΜοΠΠ)	Προσεκτικός σχεδιασμός του αποχαιρετισμού του παιδιού από τη (ΜοΠΠ). Η οργάνωση μιας γιορτής αποχαιρετισμού με τη συμμετοχή όλων των φίλων του και σημαντικών προσώπων θα ήταν βοηθητική.
Υποψήφιος/α Ανάδοχος/η	Φροντίδα για τον χώρο που θα μείνει το παιδί και διαμόρφωση αυτού μαζί με το παιδί.
Υποψήφιος/α Ανάδοχος/η και παιδί	Να δοθεί κεντρικός ρόλος και στους δυο για την οργάνωση καθημερινών τους δραστηριοτήτων και προγράμματος κατά την περίοδο της μετεγκατάστασης.

(συνεχίζεται)

Επίτροπος και παιδί (ασυνόδευτα παιδιά)	<p>Ο/η Επίτροπος θα ενημερωθεί για τη μετακίνηση όπως και για το αν ο ίδιος ή ο/η Κοινωνικός/η Λειτουργός της ΜοΠΠ είναι το πρόσωπο που πρέπει να είναι παρόν κατά τη διάρκεια της μετακίνησης στην οικία του/της Υποψηφίου/ας Ανάδοχου/ης. Ο/η Επίτροπος είναι πρόσωπο που διασφαλίζει την ασφαλή διαβίωση του παιδιού – οι επισκέψεις του είναι βοηθητικές και συμπληρωματικές και όχι παρεμβατικές.</p>
Κοινωνικός Λειτουργός	<p>(<i>συνεχίζεται</i>)</p> <p>Σε κάθε βήμα της σύνδεσης τηρούν γραπτώς τις όποιες σημαντικές παρατηρήσεις με συγκεκριμένες αναφορές σε ό,τι αφορά την εξέλιξη της αναδοχής. Επίσης, τηρούν γραπτώς όλες τις ενέργειες που λαμβάνουν χώρα, όπως επίσης και τις προτεινόμενες ενέργειες, συστάσεις που έχουν συμφωνηθεί με το/την ανάδοχο/η και το παιδί.</p> <p>Σε ό,τι αφορά τη συνεργασία και ενέργειες με την βιολογική οικογένεια, καταγράφονται επίσης στο φάκελο (επικοινωνίες, συναντήσεις, έκβαση αυτών, προοπτικές, επόμενες ενέργειες, παρεμβάσεις).</p>

ΙΔΕΑ!

(Παράρτημα 6: Ατζέντα συνάντησης «προσανατολισμού»)

Στον οδηγό «Handbook for Foster Care Agency» στο σύνδεσμο: <https://www.refworld.org/pdfid/5bf417a64.pdf>, θα βρείτε ιδέες για να σχεδιάσετε την ατζέντα της συνάντησης «προσανατολισμού» για την πρώτη ημέρα που θα ξεκινήσει το παιδί να μένει πια οριστικά στο νέο του περιβάλλον. Είναι σημαντικό όλα τα μέρη να εκφράσουν τις ανησυχίες τους, τους φόβους τους και να ενθαρρυνθούν να ξεκινήσουν αυτή τη νέα σχέση στη σωστή βάση. Στο παράρτημα θα βρείτε ένα παράδειγμα.

Μετάβαση στην ανάδοχη οικογένεια

3.1 Στάδιο προσαρμογής στην ανάδοχη οικογένεια

Με την ολοκλήρωση του σταδίου της σύνδεσης το παιδί μεταβαίνει στην ανάδοχη φροντίδα. Μερικά σημεία τα οποία πρέπει να επισημανθούν και αφορούν την μετάβαση του είναι:

- **Επαγγελματίες μαζί με τον/την ανάδοχο/η και το παιδί:** Συνδιαμόρφωση προγράμματος/πλάνου επικοινωνίας με τη βιολογική οικογένεια από τους επαγγελματίες, τους αναδόχους και το ίδιο το παιδί (συχνότητα, τρόπος, τοποθεσία).
- **Ανάδοχοι:** Υποστήριξη και διευκόλυνση από τον/την ανάδοχο/η της επικοινωνίας του παιδιού με την βιολογική οικογένεια σύμφωνα με τις οδηγίες των επαγγελματιών.
- **Επαγγελματίες μαζί με τον/την ανάδοχο/η και το παιδί:** Προγραμματισμός επικοινωνίας και επαφής του παιδιού με τους φίλους του και σημαντικούς άλλους ανθρώπους στη ζωή του από τους επαγγελματίες, τους αναδόχους και το παιδί.
- **Επαγγελματίες:** Επικαιροποίηση ιατρικού φακέλου και άλλων απαραίτητων ενεργειών για ζητήματα υγείας, δικαστικές αποφάσεις, εγγραφή για το σχολείο, κ.λπ. από τον/την Κοινωνικό/η Λειτουργό της Μονάδας Παιδικής Προστασίας και Φροντίδας. Ακόμη είναι σημαντικό να έχουν προγραμματιστεί ραντεβού με υπηρεσίες όπως νοσοκομεία, εγγραφή του παιδιού στο σχολείο, αιτήσεις και διαδικασίες για λήψη επιδόματος αναδοχής. Τα ίδια ισχύουν και στις περιπτώσεις ασυνόδευτων παιδιών και ειδικότερα θα πρέπει να έχει επικαιροποιηθεί ο νομικός τους φάκελος (κάρτα ασύλου, άδεια διαμονής, φόρμα αξιολόγησης βέλτιστου συμφέροντος για παιδιά πρόσφυγες).

- **Ανάδοχοι:** Ενημέρωση του Φορέα Εποπτείας και της Μονάδας Παιδικής Προστασίας και Φροντίδας από τον/την ανάδοχο/η για οποιαδήποτε σημαντική ή/και έκτακτη αλλαγή στη ζωή του παιδιού.
- **Επαγγελματίες:** Ενημέρωση για την περιοδικότητα των δια ζώσης συναντήσεων μεταξύ του/της ανάδοχου/ης και του Φορέα Εποπτείας ιδιαίτερα κατά το πρώτο εξάμηνο.
- **Επαγγελματίες σε συνεργασία με τον/την ανάδοχο/η και το παιδί:** Δημιουργία ατομικού σχεδίου φροντίδας, το οποίο να λαμβάνει υπόψη τις εξατομικευμένες ανάγκες του παιδιού και των διαθέσιμων πόρων και υπηρεσιών.

3.2 Δημιουργία ατομικού σχεδίου φροντίδας από το φορέα εποπτείας

Παρακάτω θα παρουσιαστεί σύντομα η πρόταση και η διαδικασία της δημιουργίας του ατομικού σχεδίου φροντίδας για το παιδί στην ανάδοχη φροντίδα λαμβάνοντας υπόψη την εμπειρία του πεδίου στην Ελλάδα και το εξωτερικό³.

Ο Φορέας Εποπτείας είναι υπεύθυνος να διασφαλίσει ότι ικανοποιούνται οι ανάγκες του παιδιού συμπεριλαμβανομένης της ασφάλειας, της μονιμότητας και της ευημερίας. Για την ανταπόκριση των βασικών του αναγκών είναι σημαντικό να τεθεί ο γενικότερος στόχος του ατομικού σχεδίου φροντίδας, ο οποίος αφορά στη λήξη της αναδοχής ώστε να μπορέσει το παιδί να προχωρήσει στο επόμενο βήμα. Ως εκ τούτου, θα πρέπει να σχεδιαστεί ένα ατομικό σχέδιο φροντίδας με συγκεκριμένους στόχους προσαρμοσμένο στις ανάγκες και στην προσωρινή φροντίδα του παιδιού. Το ατομικό σχέδιο φροντίδας θα πρέπει να επανεξετάζεται τακτικά για να παρακολουθείται η πρόοδος, για να καταγράφονται οι ενέργειες που έγιναν ώστε να επιτυγχάνονται οι στόχοι και για να επαναπροσδιορίζονται νέοι στόχοι έως το χρονικό διάστημα που θα λήξει η ανάδοχη.

Ο/η ανάδοχος/η είναι υπεύθυνος/η για τη διασφάλιση των αναγκών του παιδιού όσον αφορά την τροφή, τη σωματική υγεία, την ασφάλεια της στέγης, τις συναισθηματικές του ανάγκες και της ανάγκης ένταξής του στο νέο του περιβάλλον.

Ο Φορέας Εποπτείας είναι υπεύθυνος για τη διασφάλιση της ικανοποίησης των αναγκών του παιδιού για τα θέματα ασφάλειας και γενικότερης ευημερίας του. Επιπρόσθετα χρειάζεται να αξιολογεί και να παρακολουθεί την εξέλιξη του παιδιού για την ικανοποίηση των αναγκών του και να διασφαλίζει ότι ο/η ανάδοχος/η έχει τις απαραίτητες δεξιότητες-ικανότητες και τα μέσα για να τις καλύπτει. Αυτό επιτυγχάνεται με την τακτική επικοινωνία με όλα τα εμπλεκόμενα μέρη, διασφαλίζοντας από μέρους του/της Κοινωνικού/ης Λειτουργού ότι ο τρόπος επικοινωνίας εί-

3 Περισσότερες πληροφορίες για το εν λόγω σύστημα στη Μαλαισία μπορείτε να βρείτε στον οδηγό Αναδοχής για τον φορέα Υλοποίησης ο οποίος είναι διαθέσιμος στην ιστοσελίδα <https://www.refworld.org/pdfid/5bf417a64.pdf>

ναί προσαρμοσμένοι στις ανάγκες του κάθε μέρους έτσι ώστε συνειδητά να συμμετέχουν και να εκφράζουν σκέψεις, συναισθήματα και επιθυμίες.

Κατόπιν της μετάβασης του παιδιού στον/στην ανάδοχο/η, οι επαγγελματίες παρέχουν την κατάλληλη υποστήριξη λαμβάνοντας υπόψη την γνώμη του παιδιού για τον σχεδιασμό και την εφαρμογή του ατομικού σχεδίου φροντίδας. Το εν λόγω ατομικό σχέδιο φροντίδας αποτελείται από συγκεκριμένους στόχους προς επίτευξη, για το παιδί καθώς και για τα άτομα που είναι υπεύθυνα να το υποστηρίξουν στην επίτευξη αυτών των στόχων. Κατόπιν συμφωνίας όλων διαμοιράζεται σε αντίγραφα σε όλα τα μέρη που εμπλέκονται.

ΣΗΜΑΝΤΙΚΟ!

Ο επαγγελματίας του Φορέα Εποπτείας χρειάζεται να πραγματοποιεί καθορισμένες και σε τακτά χρονικά διαστήματα δια ζώσης επισκέψεις και να παρακολουθεί το ατομικό σχέδιο φροντίδας. Κατά τις επισκέψεις και την παρακολούθηση του σχεδίου συζητά με τον/την ανάδοχο/η τα ζητήματα που μπορεί να έχουν προκύψει στην προσωπική ανάπτυξη του παιδιού. Λαμβάνει νεότερες ενημερώσεις και πληροφορίες που μπορεί να ενταχθούν στο ατομικό σχέδιο φροντίδας.

ΤΙ ΝΑ ΘΥΜΑΣΤΕ!

Θέστε βραχυπρόθεσμους και μακροπρόθεσμους στόχους στο ατομικό σχέδιο φροντίδας. Για παράδειγμα, όταν πρόκειται για εκπαιδευτικές ανάγκες: α. βραχυπρόθεσμος στόχος μπορεί να είναι η απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων σχετικά με την προσαρμογή του στο σχολικό περιβάλλον και β. μακροπρόθεσμος στόχος μπορεί να είναι η προετοιμασία του στην απόκτηση ανεξαρτησίας κατά την ενηλικίωση του παιδιού.

Χρήσιμες συμβουλές για το ατομικό σχέδιο φροντίδας

TIPS!

Φορέας Εποπτείας και παιδί

Ο επαγγελματίας του Φορέα Εποπτείας θα συζητήσει με το παιδί για τα θέματα που επιθυμεί το ίδιο να αναφέρει ή που έχουν προκύψει κατά την παραμονή του στην ανάδοχη φροντίδα σε χώρο έξω από το σπίτι του/της αναδόχου/ης για να νιώσει πιο οικεία και να προστατευτεί το δικαίωμα του για την προστασία των προσωπικών/ιδιωτικών του θεμάτων.

Ο επαγγελματίας μπορεί να συζητήσει με τον/την ανάδοχο/η τα θέματα που μπορεί να είναι σχετικά με την φροντίδα που του παρέχεται και κατόπιν της συναίνεσης του παιδιού να μοιραστεί αυτές τις πληροφορίες.

(συνεχίζεται)

Φορέας Εποπτείας και Ανάδοχος/η	Χρειάζεται να χτιστεί μεταξύ των δύο μερών μία σχέση εμπιστοσύνης και σεβασμού για την επίτευξη κάποιων στόχων σύμφωνα με το Ατομικό Σχέδιο Φροντίδας (π.χ. προγραμματισμός επισκέψεων σε ιατρικές υπηρεσίες κ.λπ.).
Φορέα Εποπτείας/ Ανάδοχος/η και παιδί	Σε νέα σημαντικά ζητήματα που μπορεί να προκύψουν και δεν μπορούν να επιλυθούν μεταξύ του/της ανάδοχου/ης και του παιδιού, ο/η επαγγελματίας του Φορέα Εποπτείας χρειάζεται να συμβουλευθεί και να υποστηρίξει κι αν χρειαστεί να παρέμβει στη μεταξύ τους σχέση.

ΙΔΕΑ!**Case Progress Notes & Home Visit Checklist**

Σύμφωνα με τον Οδηγό Αναδοχής της Μαλαισίας για τον Φορέα Εποπτείας [United Nations High Commissioner for Refugees. (n.d.)] γίνεται αναφορά στη φόρμα αξιολόγησης της προόδου του παιδιού στο Ατομικό Σχέδιο Φροντίδας στην ανάδοχη φροντίδα (Case Progress Notes). Σε αυτήν καταγράφεται ή όχι ο κίνδυνος καθώς και άλλα σημαντικά σημεία τα οποία είναι χρήσιμα για την τελική αξιολόγηση της επίτευξης των στόχων του Σχεδίου. Επίσης σημαντική είναι η φόρμα αξιολόγησης των σημαντικών σημείων της αξιολόγησης στην κατ' οίκον επίσκεψη από τον επαγγελματία του Φορέα Εποπτείας (HomeVisit Checklist).

3.3. Ειδικότερες διαδικασίες πριν την μετάβαση στην Αναδοχή

Σύμφωνα με το νομικό καθεστώς του παιδιού στη Μονάδα Παιδικής Προστασίας και Φροντίδας μπορούμε να έχουμε τις εξής παρακάτω περιπτώσεις:

ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ 1: Παιδιά που φιλοξενούνται στη δομή με εισαγγελική εντολή

Ο/Η **Κοινωνικός/η Λειτουργός** της Μονάδας Παιδικής Προστασίας και Φροντίδας που διαμένει το παιδί ενημερώνει και ζητά από την αρμόδια εισαγγελία τη σχετική έγκριση. Στην αίτηση που αποστέλλεται στην αρμόδια Εισαγγελία θα πρέπει να αναγράφονται τα στοιχεία του παιδιού, η Μονάδα Παιδικής Προστασίας και Φροντίδας, τα ονοματεπώνυμα του/της ανάδοχου/ης καθώς και ο φορέας που έχει αξιολογήσει και εγκρίνει τον/την ανάδοχο/η. Την ημέρα που το παιδί πρόκειται να αναχωρήσει από τη Μονάδα Παιδικής Προστασίας και Φροντίδας με σκοπό την εγκατάσταση του στο σπίτι του/της ανάδοχου/ης παραδίδεται σε αυτούς ένας φάκελος με τα κάτωθι έγγραφα:

- Εξιτήριο
- Αποδεικτικό εξόδου
- Βεβαίωση για τον ασφαλιστικό φορέα

- Ληξιαρχική πράξη γέννησης του παιδιού
- Βεβαίωση ΑΜΚΑ
- Απόφαση διοικητικού που εγκρίνει την έξοδο του παιδιού
- Η εντολή του εισαγγελέα με τα ονόματα τους
- Συμφωνητικό αναδοχής
- Το βιβλιάριο υγείας του παιδιού
- Ιατρικές εξετάσεις
- Πρόσφατο ιατρικό σημείωμα

ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ 2: Παιδιά που φιλοξενούνται στη Μονάδα Παιδικής Προστασίας και Φροντίδας με εισαγγελική διάταξη που αναθέτει στον φορέα είτε την προσωρινή επιμέλεια είτε την προσωρινή άσκηση του συνόλου της γονικής μέριμνας

Σε αυτές τις περιπτώσεις, η Μονάδα Παιδικής Προστασίας και Φροντίδας μπορεί να προχωρήσει άμεσα στην τοποθέτηση του παιδιού στον/στην ανάδοχο/η με τους οποίους έχει συνδεθεί μέσω του ANYNET, καταρτίζοντας με τον/την ανάδοχο/η σύμβαση (άρθρο 10 του ν. 4538/2018). Σε αυτές τις περιπτώσεις δεν απαιτείται εκ νέου λήψη εισαγγελικής εντολής. την ημέρα που το παιδί θα αναχωρήσει από τη Μονάδα Παιδικής Προστασίας και Φροντίδας παραδίδεται στον/στην ανάδοχο/η ένας φάκελος με τα κάτωθι έγγραφα:

- Εξιτήριο
- Αποδεικτικό εξόδου
- Βεβαίωση για τον ασφαλιστικό φορέα.
- Συμφωνητικό αναδοχής
- Ληξιαρχική πράξη γέννησης του παιδιού
- Βεβαίωση ΑΜΚΑ
- Απόφαση διοικητικού που εγκρίνει την έξοδο του παιδιού
- Βιβλιάριο υγείας του παιδιού
- Ιατρικές εξετάσεις
- Πρόσφατο ιατρικό σημείωμα
- Φωτογραφίες του παιδιού

Στις περιπτώσεις αυτές συντάσσεται συμφωνητικό αναδοχής από τη Μονάδα Παιδικής Προστασίας και Φροντίδας σε δύο αντίτυπα, το οποίο ο/η Κοινωνικός/η Λειτουργός του παιδιού αποστέλλει στο Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΕΚΚΑ). Επιπλέον, καταγράφει την ημερομηνία εξόδου του από τη Μονάδα Παιδικής Προστασίας και Φροντίδας και ενημερώνει ποιος φορέας αναλαμβάνει την εποπτεία της αναδοχής, προκειμένου να καταχωρηθεί στο σύστημα.

ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ 3: Παιδιά που φιλοξενούνται στη Μονάδα Παιδικής Προστασίας και Φροντίδας και έχει αφαιρεθεί η επιμέλεια ή η γονική μέριμνα και έχει ανατεθεί σε αυτήν (ΜοΠΠ)

Για τα παιδιά αυτά ακολουθείται η ίδια διαδικασία με την περίπτωση 2.

ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ 4: Ασυνόδευτα παιδιά

Ο φορέας που φιλοξενεί τα ασυνόδευτα παιδιά διαθέτει πλήρη φάκελο με τα νομιμοποιητικά και λοιπά διοικητικά έγγραφα του παιδιού. Η τοποθέτηση των ασυνόδευτων παιδιών σε Μονάδα Παιδικής Προστασίας και Φροντίδας γίνεται από την Ειδική Γραμματεία Προστασίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων και κατόπιν ενημερώνεται σχετικά η αρμόδια εισαγγελία (άρθρο 66Λ Ν. 4939/2022). Συνεπώς, σε περίπτωση αναδοχής ασυνόδευτου παιδιού αποστέλλεται σχετικό αίτημα στην αρμόδια εισαγγελία με τα στοιχεία που αναφέρονται και παραπάνω στην περίπτωση Α, το οποίο κοινοποιείται και στην Ειδική Γραμματεία Προστασίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων και στον/την Επίτροπο του ασυνόδευτου παιδιού.

Εφόσον η τοποθέτηση του παιδιού γίνεται σε άλλη περιφερειακή ενότητα από αυτήν της Μονάδας Παιδικής Προστασίας και Φροντίδας θα πρέπει να ορισθεί νέος/α Επίτροπος στην ίδια περιφέρεια με αυτή της διαμονής του παιδιού.

ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ 5: Παιδιά με αναπηρίες

Το παιδί θα πρέπει να έχει ήδη περάσει από επιτροπή πιστοποίησης της αναπηρίας του Κέντρου Πιστοποίησης Αναπηρίας (ΚΕΠΑ) προκειμένου να μπορεί να λαμβάνει όλες τις διευκολύνσεις και το επίδομα που δικαιούται. Θα πρέπει ήδη να έχει αξιολογηθεί από Κέντρο Διεπιστημονικής Αξιολόγησης, Συμβουλευτικής και Υποστήριξης (ΚΕ.Δ.Α.Σ.Υ.) του Υπουργείου Παιδείας προκειμένου να έχουν διαγνωστεί οι ειδικές εκπαιδευτικές του ανάγκες –όταν αυτές υπάρχουν– και να μπορεί στο σχολείο του να έχει την υποστήριξη που δικαιούται (π.χ. παράλληλη στήριξη).

Οι επαγγελματίες της Μονάδας Παιδικής Προστασίας και Φροντίδας οφείλουν να ενημερώνουν τον/την ανάδοχο για το εύρος των διαθέσιμων υπηρεσιών υποστήριξης και πλαισίωσης του παιδιού και των ίδιων. Πρακτικά προτείνεται οι επαγγελματίες:

- να παραπέμπουν τον/την ανάδοχο σε εξειδικευμένες υπηρεσίες για τις ανάγκες του παιδιού (π.χ. στην ανάδοχη τοποθέτηση νηπίου με αυτισμό, παροχή αναλυτικής λίστας υπηρεσιών πρώιμης παρέμβασης για παιδιά με αυτισμό),
- να τους πληροφορούν για τους υπάρχοντες συλλόγους ενηλίκων με αναπηρία ή και γονέων παιδιών με την αναπηρία του παιδιού που αναλαμβάνουν (peer support) καθώς και για συλλόγους ή δίκτυα αναδόχων γονέων και για διαδικτυακές πηγές (portals) που ασχολούνται με θέματα αναπηρίας.

Στην περίπτωση που κάτι από τα παραπάνω δεν έχει ολοκληρωθεί θα πρέπει να υπάρχει ένα χρονοδιάγραμμα όπου θα αναφέρεται ποιες διαδικασίες εκκρεμούν, ποιες έχουν δρομολογηθεί καθώς και ποιο είναι το πρόσωπο αναφοράς-υπεύθυνος για την τελική διεκπεραίωση.

Συγκεντρωτικά για όλες τις παραπάνω περιπτώσεις ο Πίνακας 1 συνοψίζει τα απαραίτητα δικαιολογητικά.

Πίνακας 1. Λίστα με τα απαραίτητα διοικητικά και άλλα έγγραφα που δίνονται στους αναδόχους κατά την μετάβαση του παιδιού σε αυτούς

Περιπτώσεις που διαμένουν στη ΜΠΠΦ με Εισαγγελική Εντολή	Σημειώστε Χ	Περιπτώσεις όπου η ΜΠΠΦ έχει την είτε την προσωρινή επιμέλεια/ επιμέλεια, είτε γονική μέριμνα
Εξιτήριο		Εξιτήριο
Αποδεικτικό εξόδου		Αποδεικτικό εξόδου
Βεβαίωση από τον ασφαλιστικό φορέα		Βεβαίωση από τον ασφαλιστικό φορέα
Ληξιαρχική πράξη γέννησης του παιδιού		Συμφωνητικό αναδοχής
Βεβαίωση ΑΜΚΑ		Ληξιαρχική πράξη γέννησης του παιδιού
Απόφαση διοικητικού που εγκρίνει την έξοδο του παιδιού		Βεβαίωση ΑΜΚΑ
Η εντολή του εισαγγελέα με τα ονόματα αναδόχων		Απόφαση διοικητικού που εγκρίνει την έξοδο του παιδιού
Το βιβλιário υγείας του παιδιού		Το βιβλιário υγείας του παιδιού
Ιατρικό Φάκελο (ΚΕΠΑ, ΚΕΔΑΣΥ)		Ιατρικό Φάκελο (ΚΕΠΑ, ΚΕΔΑΣΥ)

(συνεχίζεται στην απέναντι σελίδα)

Σημειώστε X	Περιπτώσεις ασυνόδευτων παιδιών	Σημειώστε X
	Έγγραφο Ειδικής Γραμματείας Προστασίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων	
	Εισαγγελική Εντολή	
	Νομιμοποιητικά έγγραφα (δελτίο αιτούντος άσυλο, άδεια διαμονής, ταυτότητα, διαβατήριο, ληξιαρχική πράξη γέννησης)	
	ΑΜΚΑ, ΠΑΑΥΠΑ, ΑΦΜ	
	Ψυχοκοινωνικό ιστορικό	
	Στοιχεία επικοινωνίας της Βιολογική Οικογένεια	
	Στοιχεία επιτρόπου	
	Ιατρικό Φάκελο (ΚΕΠΑ, ΚΕΔΑΣΥ)	

Λήξη και παρακολούθηση της αναδοχής

4.1 Προετοιμασία για τη λήξη της αναδοχής

Λαμβάνοντας υπόψη ότι το μοντέλο της ανάδοχης φροντίδας, αφορά σε προσωρινή μεταβατική φάση για την προστασία ενός παιδιού, όλα τα εμπλεκόμενα μέρη, επαγγελματίες, ανάδοχοι, παιδί θα πρέπει να είναι όσο το δυνατό ενήμεροι για τις διαδικασίες. Κριτικής σημασίας κρίνεται η συνεργασία όλων για την καλύτερη προετοιμασία και υποστήριξη του παιδιού για την μετάβαση σε ένα σταθερό και ασφαλές περιβάλλον (επιστροφή σε βιολογική οικογένεια, υιοθεσία, ενηλικίωση και αυτονόμηση). Με δεδομένο ότι η πλειοψηφία του/της αναδόχου/ης θα έχει ορισμένη χρονική διάρκεια απαιτείται συνεχής και εξατομικευμένη υποστήριξη από τους επαγγελματίες προς τον/την ανάδοχο/η και τη βιολογική οικογένεια για το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού, τόσο με γνώμονα το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού, όσο και την υποστήριξη και προετοιμασία του/της αναδόχου/ης για την λήξη της αναδοχής.

Για την ομαλή μετάβαση από την αναδοχή απαιτείται η ανάλογη υποστήριξη και προετοιμασία του/της αναδόχου/ης προς το παιδί, σε όλα τα στάδια από τους επαγγελματίες.

Ο/η ανάδοχος/η έχουν υποχρέωση να υποστηρίξουν το παιδί ώστε να αναπτύξει και να ενισχύσει την ανθεκτικότητα, την αυτοπεποίθηση, την αυτοεκτίμηση, καθώς και τις ικανότητες επίλυσης προβλημάτων έτσι ώστε να μπορεί να ξεπερνά πιο εύκολα τυχόν προσκολλήσεις με πρόσωπα. Εδώ οι επαγγελματίες λειτουργούν υποστηρικτικά παρέχοντας τόσο καθοδήγηση όσο και διασύνδεση του ανάδοχου γονέα με εξειδικευμένους επαγγελματίες και υπηρεσίες, πχ ψυχοθεραπευτές, ψυχιάτρους, ειδικούς παιδαγωγούς κλπ.

Αναμφίβολα, ο αποχωρισμός αποτελεί ένα ευαίσθητο στάδιο τόσο για το παιδί όσο και για τον/την ανάδοχο/η. Είναι σημαντικό σε αυτό το σημείο οι επαγγελματίες να προωθούν τη θε-

τική πλευρά στην εξέλιξη αυτή. Συστήνεται στις περιπτώσεις που αυτό αξιολογείται ως θετικό για το παιδί να διατηρηθεί σε ένα βαθμό η επικοινωνία με τον/την ανάδοχο/η και μετά τη λήξη της αναδοχής.

Όταν πρόκειται το παιδί να φύγει από την ανάδοχη φροντίδα, ο επαγγελματίας του Φορέα Εποπτείας χρειάζεται να προετοιμάσει τον/την ανάδοχο/η και το παιδί λαμβάνοντας υπόψη τις συναισθηματικές τους ανάγκες. Η διαδικασία αυτή μπορεί να είναι δύσκολη λόγω των δεσμών που έχουν αναπτυχθεί μεταξύ των δύο μερών. Παρ' όλα αυτά δεν είναι καθόλου βοηθητικό για ένα παιδί να ενισχύεται η εξάρτηση του από τον/την ανάδοχο καθώς πρέπει να μάθει να ζει κάποια στιγμή πιο ανεξάρτητο, ως ενήλικας/η. Υπάρχουν πολλοί λόγοι για τη λήξη της αναδοχής και για τον λόγο αυτό οι επαγγελματίες οφείλουν να τους αξιολογήσουν και να ακολουθήσουν τις απαραίτητες ενέργειες για τη λήξη της αναδοχής φροντίδας. Παρόλα αυτά οι επαγγελματίες οφείλουν να διαβεβαιώσουν τον/την ανάδοχο/η ότι έκαναν ό,τι καλύτερο μπορούσαν σύμφωνα με τις δυνατότητες τους και ότι θα πρέπει να νοιώθουν χαρούμενοι και περήφανοι που αποτέλεσαν ένα σημαντικό μέρος στη ζωή του παιδιού, όσο σύντομη κι αν ήταν η διάρκεια της αναδοχής φροντίδας.

4.2 Λήξη της αναδοχής

Η λήξη της αναδοχής μπορεί να πραγματοποιηθεί όπως ορίζονται στο νόμο εφόσον συντρέχουν οι παρακάτω λόγοι:

- Ανάκληση συμβατικής αναδοχής (άρθρο 1662 ΑΚ).
- Αίτηση βιολογικών γονέων ή Επιτρόπου προς το δικαστήριο (άρθρο 1662 ΑΚ).
- Δικαστική απόφαση που κρίνει ότι η ανάδοχη οικογένεια δεν είναι κατάλληλη (άρθρο 1663 ΑΚ).
- Δικαστική απόφαση κατόπιν αίτησης του/της ανάδοχου/ης βάσει της οποίας κρίνεται ότι αδυνατούν να ανταποκριθούν στις εξειδικευμένες ανάγκες του παιδιού (άρθρο 15 παρ. 1 περ. α Ν. 4538/2018).
- Με αίτηση του αρμόδιου για την εποπτεία της αναδοχής φορέα στο δικαστήριο ή του αρμόδιου εισαγγελέα όταν, είτε εξ ιδίας γνώσεως είτε ύστερα από αναφορά του ανηλίκου, διαπιστώνεται ότι η αναδοχή δεν εξυπηρετεί πλέον το καλύτερο συμφέρον του ανηλίκου σε αναδοχή (άρθρο 15 παρ. 1 περ. β Ν. 4538/2018).
- Με την επανένταξη του παιδιού στη βιολογική του οικογένεια ή αν πρόκειται για ασυνόδευτα παιδιά σε περίπτωση ολοκλήρωσης της διαδικασίας οικογενειακής επανένωσης και μετεγκατάστασης του παιδιού σε άλλος κράτος μέλος της ΕΕ.
- Με την μετεξέλιξη της αναδοχής σε τεκνοθεσία, όπου η παρακολούθηση της τελευταίας γίνεται σύμφωνα με το άρθρο 3 ΠΔ 226/1999.
- Σε περίπτωση ενηλικίωσης του παιδιού σε αναδοχή.
- Σε περίπτωση που αξιολογείται ότι είναι προς το συμφέρον του παιδιού η μετάβαση σε

διαμέρισμα ημιαυτόνομης διαβίωσης (άρθρο 52 Ν. 4837/2021 και υπ' αρ. 23356/13-3-2023 (Β' 1519) Υπουργική Απόφαση).

Σε κάθε περίπτωση, το δικαστήριο οφείλει να ακούει, πριν αποφασίσει, τη γνώμη του παιδιού/ ανηλίκου ανάλογα με την ωριμότητα του. Οφείλει επίσης να ακούει τον/την ανάδοχο/η και τους βιολογικούς γονείς ή τον/την Επίτροπο και να συνεκτιμά την έκθεση της αρμόδιας κοινωνικής υπηρεσίας (άρθρο 1664 ΑΚ).

4.3 Παρακολούθηση της ανάδοξης

Με τον όρο παρακολούθηση καλείται η εποπτεία και η στήριξη της αναδοχής μετά την ένταξη του παιδιού στο οικογενειακό περιβάλλον του/της αναδόχου/ης με στόχο την εξατομικευμένη φροντίδα του παιδιού ανάλογα με τις ειδικότερες ανάγκες του (ασυνόδευτα παιδιά, παιδιά με αναπηρία, παιδιά με μαθησιακές δυσκολίες κ.ά.) και με γνώμονα το βέλτιστο συμφέρον του. Αφορά σε όλες τις ενέργειες που λαμβάνουν χώρα από τους εμπλεκόμενους επαγγελματίες με σκοπό τη φροντίδα και προστασία του παιδιού, και οι οποίες θα πρέπει να καταγράφονται στο φάκελο της αναδοχής αιτιολογώντας το ρόλο τους στην προώθηση των βασικών αρχών στην αναδοχή και το αντίκτυπο στην προστασία του παιδιού.

Η εποπτεία και η στήριξη του/της αναδόχου/ης είναι μία συνεχής διαδικασία που βασίζεται σε επιστημονικά εργαλεία, αποτυπώνεται σε σχετικά έγγραφα [ατομικό φάκελο, Ατομικό Σχέδιο Αποκατάστασης Οικογένειας (ΑΣΟΑ)] και στην οποία εμπλέκονται διαφορετικές ειδικότητες. Τον συντονισμό των ενεργειών για την καλύτερη δυνατή υποστήριξη σε κάθε αναδοχή έχει η/ο Κοινωνικός/η λειτουργός του Φορέα Εποπτείας.

Οι επαγγελματίες οφείλουν να προσεγγίζουν την οικογένεια με κατανόηση και αποδοχή των συναισθημάτων τους που απορρέουν από περιστατικά κρίσης, καθώς τις περισσότερες φορές πίσω από συναισθήματα θυμού και αγανάκτησης κρύβεται ο φόβος και η αγωνία για τον τρόπο επίλυσης των προβλημάτων.

Η στήριξη και η εποπτεία κατά το στάδιο της παρακολούθησης διευκολύνουν:

- Την ομαλή διασύνδεση του/της αναδόχου/ης με το σχολείο του παιδιού,
- Την επαφή με φορείς αξιολόγησης των μαθησιακών και εκπαιδευτικών του αναγκών.
- Τις συναντήσεις με ιατρικές υπηρεσίες και φορείς ψυχικής υγείας.
- Την επικοινωνία με κάθε είδους κοινοτικές υπηρεσίες που αποσκοπούν στην ικανοποίηση των ειδικότερων αναγκών του παιδιού σε αναδοχή.
- Την ομαλή συνέχιση της σχέσης και επικοινωνίας με την βιολογική οικογένεια, εφ' όσον αυτό είναι προς όφελος του παιδιού

Ο ρόλος του/της Κοινωνικού/ης Λειτουργού είναι καθοριστικός αφού έχει συντονιστικό ρόλο στην κάθε περίπτωση αναδοχής. Επιπρόσθετα σημαντικοί είναι οι ρόλοι, του Ψυχολόγου για την υποστήριξη των παιδιών και των οικογενειών τους αλλά και του/της αναδόχου, και του Επιτρόπου για τα ασυνόδευτα παιδιά.

Η διαδικασία παρακολούθησης βασίζεται:

- στη δεοντολογία και στις επιστημονικές αρχές των εμπλεκόμενων επαγγελματιών και
- στην αποτελεσματική συνεργασία μεταξύ των αρμοδίων επαγγελματιών, του παιδιού σε ανάδοχη φροντίδα με στόχο τη διαμόρφωση ενός περιβάλλοντος ευημερίας, ανάπτυξης και ασφάλειας για το ίδιο.

ΣΗΜΑΝΤΙΚΟ!

Το στάδιο της παρακολούθησης περιλαμβάνει ενέργειες των αρμόδιων επαγγελματιών για διερεύνηση ενδεχόμενης κακοποίησης. Αποφύγετε να κάνετε ερωτήσεις με καθοδηγούμενες απαντήσεις. Είναι καλύτερο να κάνετε μια γενική συζήτηση όπου το παιδί θα απαντάει αυθόρμητα και θα πρέπει να σημειώσετε τις όποιες αλλαγές της φωνής του, την οπτική επαφή, το ρυθμό αναπνοής και την αλλαγή θέματος όταν αναφέρεστε σε καταστάσεις ή ανθρώπους.

Για να αξιολογήσετε την κακοποίηση, θα μπορούσατε να:

- Ζητήσετε από το παιδί να περιγράψει μια τυπική μέρα – τι τρώει, ποιος φτιάχνει το φαγητό, πού παίζει, ποιος έρχεται ή φεύγει από το σπίτι και τότε κ.λπ.
- Αν πονάει κάποιο σημείο στο σώμα του
- Τι συμβαίνει όταν κάνει κάτι που δεν αρέσει στους ανάδοχους
- Τι συμβαίνει στο σπίτι όταν οι άνθρωποι θυμώνουν;
- Χτυπάει ποτέ κάποιος/α; Με τι χτυπάνε; Πόσο συχνά συμβαίνει;
- Είναι κάτι, κάποιος/α που φοβάσαι;
- Κάνεις μπάνιο μόνος/η;
- Σε έχει αγγίξει κανείς με τρόπο που δεν σου άρεσε;

ΤΙ ΝΑ ΘΥΜΑΣΤΕ

Οι επαγγελματίες θα πρέπει να είναι διαθέσιμοι στα απρόβλεπτα και δύσκολα γεγονότα που μπορεί να προκύψουν, έστω και τηλεφωνικά –αν η παρουσία τους στην οικογένεια δεν είναι εφικτή– και να επικοινωνούν με το σχολείο στις περιπτώσεις που η κρίση μεταφέρεται και εκεί.

TIPS!

Χρήσιμες συμβουλές για την συνεργασία επαγγελματιών διαφορετικών φορέων στο στάδιο της παρακολούθησης

Επαγγελματίες από τον Φορέα Εποπτείας και τη Μονάδα Παιδικής Προστασίας και Φροντίδας (ΜοΠΠ)

- Σε αυτό το στάδιο, τον συντονισμό της αναδοχής έχει ο/η Κοινωνικός/η Λειτουργός του Φορέα Εποπτείας και οφείλει να συντονίζει τις απαραίτητες ενέργειες μεταξύ των εμπλεκόμενων υπηρεσιών και επαγγελματιών. Απαιτείται αδιάκοπη συνεργασία και ανατροφοδότηση μεταξύ των επαγγελματιών για την προστασία του παιδιού.
- Κάθε ενέργεια των επαγγελματιών θα πρέπει να αποτελεί μέρος ενός ολιστικού πλάνου υποστήριξης της αναδοχής, στο οποίο συνεργάζονται και από κοινού συμφωνούν και καταμερίζουν τις αρμοδιότητες τους, τη συχνότητα που θα γίνονται οι επισκέψεις στην οικογένεια, καθώς και την ενημέρωση που θα ακολουθεί.
- Υποδέχονται την όποια κρίση/ δυσκολία του/της αναδόχου/ ης και στη συνέχεια προχωρούν στην επίλυση των θεμάτων.

Επαγγελματίες από τη ΜοΠΠ και Επίτροπος (περίπτωση ασυνόδευτων παιδιών)

- Είναι υπεύθυνοι για τη διαχείριση των σχέσεων του παιδιού με τη βιολογική οικογένεια.
- Μοιράζονται όλες τις πληροφορίες που αφορούν το παιδί και κάθε άλλη πρόσθετη πληροφορία που μπορεί να προκύψει με τον/την Κοινωνικό/η Λειτουργός του Φορέα Εποπτείας.
- Σε περίπτωση που η αναδοχή γίνει σε διαφορετικό νομό από τη ΜοΠΠ του παιδιού είναι σημαντικό να ορισθεί Επίτροπος στον νέο τόπο διαμονής.

Κοινωνικός Λειτουργός του Φορέα Εποπτείας και Κοινωνικός Λειτουργός της ΜοΠΠ

- Η επίσκεψη στο σπίτι του/της αναδόχου/ης ενδείκνυται να γίνεται μία φορά τον μήνα και από τις δύο πλευρές κατόπιν συνεννόησης και να υπάρχει τουλάχιστον μια χρονική απόσταση 15 ημερών μεταξύ αυτών των επισκέψεων. Στη συνέχεια οι Κοινωνικοί Λειτουργοί των δύο φορέων προβαίνουν στη σχετική αλληλοενημέρωση για την πορεία της αναδοχής.
- Εφόσον η αναδοχή γίνει σε νομό διαφορετικό από την έδρα της ΜοΠΠ υπάρχουν δύο περιπτώσεις: 1) εάν έχει παράρτημα κοντά στον τόπο διαμονής του παιδιού, οι επαγγελματίες της ΜοΠΠ κρατούν επαφή μαζί με τον/την Κοινωνικό/η Λειτουργό που αναλαμβάνει την αναδοχή, 2) αν δεν υπάρχει παράρτημα ενημερώνονται σε τακτά χρονικά διαστήματα από τον Φορέα Εποπτείας.

Κοινωνικός Λειτουργός του Φορέα Εποπτείας

Διαμορφώνει και επικαιροποιεί κάθε 6 μήνες σχετική έκθεση για την εξέλιξη της Αναδοχής.

Συνεργασία με τη Βιολογική Οικογένεια

Η διασφάλιση της θετικής στάσης και ενεργούς συμμετοχής της βιολογικής οικογένειας σε όλα τα στάδια της διαδικασίας της αναδοχής, είναι ένα ευαίσθητο και περίπλοκο θέμα καθώς ενέχει εκτός των νομικών παραμέτρων μια σημαντική συναισθηματική διάσταση (φόβοι, ενοχές, άγχος, ανταγωνιστικότητα κ.λπ.).

Οι επαγγελματίες χρειάζεται να εμπλέκουν και να διαχειριστούν τη βιολογική οικογένεια ώστε να είναι ουσιαστικός σύμμαχος στην προσπάθεια μετάβασης του παιδιού τους στον/στην ανάδοχο/η. Για να γίνει αυτό όμως θα πρέπει να έχει ήδη προηγηθεί η υποστήριξη και η ενδυνάμωση της βιολογική οικογένεια από την απομάκρυνση του παιδιού από την οικογενειακή στέγη. Οι επαγγελματίες συνεργάζονται με την βιολογική οικογένεια στις εξής περιπτώσεις:

- Η πρώτη περίπτωση αφορά στη διαχείριση της απομάκρυνσης του παιδιού από την οικογένεια.
- Η δεύτερη περίπτωση στη διαχείριση της κατάστασης, όταν το παιδί τοποθετείται σε Μονάδα Παιδικής Προστασίας και Φροντίδας με σκοπό την αναδοχή.
- Η τρίτη περίπτωση στη διαχείριση της επαφής της βιολογική οικογένεια με το παιδί που βρίσκεται σε ανάδοχη οικογένεια.

Κατά τη συνεργασία των επαγγελματιών με τη βιολογική οικογένεια θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι η βιολογική οικογένεια έχει δικαιώματα και μπορεί να λειτουργήσει (κατά περίπτωση) βοηθητικά στην πορεία της αναδοχής. Η συμμετοχή της βιολογική οικογένεια στη θετική έκβαση της διαδικασίας της αναδοχής του παιδιού εξαρτάται από πολλούς παράγοντες. Η εμπειρία έχει

δείξει ότι ακόμη και οικογένειες που παρουσιάζουν αντίσταση και έλλειψη συνεργασίας είναι σε θέση να αλλάξουν τη στάση τους με την πάροδο του χρόνου, δεδομένου ότι έχουν λάβει την απαιτούμενη υποστήριξη (Schofield et al, 2011).

5.1 Νομοθετικές ρυθμίσεις

Με γνώμονα την πιθανή επιστροφή του παιδιού στην οικογένειά του, διαμορφώνεται το νομικό πλαίσιο των δικαιωμάτων της βιολογική οικογένεια και μπορεί επιγραμματικά να καθορισθεί στα εξής:

1. Οι έννομες σχέσεις μεταξύ παιδιού και βιολογικής του οικογένειας παραμένουν αμετάβλητες σε θέματα όπως το επίθετο, τα κληρονομικά δικαιώματα κλπ.
2. Οι ανάδοχοι γονείς με την υποστήριξη των επαγγελματιών που έχουν την ευθύνη της παρακολούθησης οφείλουν να διευκολύνουν τις προσωπικές σχέσεις και την επικοινωνία της βιολογική οικογένεια με το παιδί εφόσον δεν βλάπτονται ουσιωδώς τα συμφέροντά του (δικαίωμα επικοινωνίας).
3. Ο/Η επαγγελματίας Κοινωνικός/η Λειτουργός, υπεύθυνος/η για την παρακολούθηση οφείλει να παρέχει κάθε πληροφόρηση προς τη βιολογική οικογένεια για την εξέλιξη και διαβίωση του παιδιού (δικαίωμα ενημέρωσης).
4. Ο/Η ανάδοχος/η δεν έχουν δικαίωμα να ενεργούν ενάντια στη βούληση της βιολογικής οικογένειας (αρ. 1658 Αστικού Κώδικα)..

5.2 Η συνεργασία του/της Κοινωνικού/ης Λειτουργού με τη Βιολογική Οικογένεια κατά την απομάκρυνση του παιδιού είτε σε μονάδας παιδικής προστασίας και φροντίδας είτε σε αναδοχή

Η συνεργασία της βιολογικής οικογένειας με τον/την Κοινωνικό/η Λειτουργό ξεκινά είτε κατόπιν εισαγγελικής παραγγελίας ή κατόπιν παρέμβασης της Κοινωνικής Υπηρεσίας λόγω των πολλαπλών προβλημάτων που αντιμετωπίζει. Και στις δύο περιπτώσεις στόχος του/της Κοινωνικού/ης Λειτουργού είναι η υποστήριξη στην επίλυση των θεμάτων που αντιμετωπίζει η βιολογική οικογένεια. Επισημαίνεται ότι η Μονάδα Παιδικής Προστασίας και Φροντίδας, αμέσως μετά την τοποθέτηση του παιδιού, έχει την υποχρέωση να ενημερώνει εντός 15 ημερών την κοινωνική υπηρεσία του Δήμου κατοικίας του παιδιού προκειμένου άμεσα να εκκινήσει η διαδικασία στήριξης και αποκατάστασης της οικογένειάς του.⁴

4 Άρθρο 10 παρ. 3 της υπ'αρ.ΥΑ 40494/11-5-2022 (Β' 2302) "Προϋποθέσεις ίδρυσης και λειτουργίας μονάδων Παιδικής Προστασίας και Φροντίδας (ΜοΠΠ) από νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα"

Εφόσον μέσω της παρέμβασης αξιολογείται ότι προς το συμφέρον του παιδιού είναι η απομάκρυνση του για μικρό ή μεγαλύτερο χρονικό διάστημα, ενημερώνεται η βιολογική οικογένεια για το γενικότερο πλάνο προστασίας του, το οποίο είναι είτε η απευθείας φροντίδα σε αναδοχή (συνεργασία με εισαγγελία, ενδεχομένως και συγγενική αναδοχή), είτε η φιλοξενία σε πλαίσιο παιδικής προστασίας, έως την εύρεση της κατάλληλης αναδοχής⁵.

Σε κάθε περίπτωση και μετά την απομάκρυνση του παιδιού, ο/η Κοινωνικός/η Λειτουργός του Δήμου συνεχίζει τη συνεργασία με τη βιολογική οικογένεια τόσο για τη στήριξη και την ενδυνάμωση της, όσο και για την ενημέρωσή της για τα δικαιώματα που έχει σύμφωνα με την νέα κατάσταση που διαμορφώθηκε.

Η κοινωνική υπηρεσία της Μονάδας Παιδικής Προστασίας και Φροντίδας σε συνεργασία με τις κοινωνικές υπηρεσίες του Δήμου επεξεργάζονται και θέτουν σε εφαρμογή σχέδιο δομημένων παρεμβάσεων μέσω των οποίων επιχειρείται η εξομάλυνση των δυσλειτουργιών και η βελτίωση των συνθηκών ζωής της βιολογική οικογένεια του παιδιού ή αυτού που είχε την πραγματική φροντίδα του προκειμένου η επιστροφή του σε αυτή να γίνει με ασφάλεια για την σωματική και ψυχοκοινωνική του ανάπτυξη τρόπο. Κατά το διάστημα αυτό, η ίδια υπηρεσία διασφαλίζει τη συνέχιση της επικοινωνίας του παιδιού με τους βιολογικούς του γονείς και το ευρύτερο οικογενειακό περιβάλλον του, εάν το επιτρέπουν οι αποφάσεις τοποθέτησης του παιδιού και με γνώμονα την εξυπηρέτηση του βέλτιστου συμφέροντός του, μεριμνώντας για τη ρητή αποτύπωση της συχνότητας, του περιεχομένου της επαφής καθώς και της συνακόλουθης εξέλιξης της σχέσης στο Ατομικό Σχέδιο Οικογενειακής Αποκατάστασης (ΑΣΟΑ) και το ατομικό σχέδιο φροντίδας.⁶

Σε αυτό το στάδιο σημαντικό είναι να τονίζεται ότι όντας το παιδί στον/στην ανάδοχο/η δεν σημαίνει ότι αυτό είναι τελεσίδικο γεγονός για τους βιολογικούς γονείς⁷. Αντίθετα, εφόσον υπάρχει συνεργασία με τους επαγγελματίες, η κατάσταση μπορεί να αλλάξει προς όφελος όλων και πάντα για το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού.

Οι επαγγελματίες του Δήμου συνεργάζονται στενά με τον/την Κοινωνικό/η Λειτουργό του Φορέα Εποπτείας της αναδοχής ή και τον/την Κοινωνικό/η Λειτουργό της Μονάδας Παιδικής Προστασίας και Φροντίδας εφόσον δεν έχει επιτευχθεί η αναδοχή ή υπάρχουν άλλα αδέρφια στο πλαίσιο. Σε διάστημα 6 μηνών θα πρέπει από κοινού να έχουν καταλήξει σε μία πρώτη αξιολόγηση αναφορικά με:

- την ικανότητα ανάληψης των υποχρεώσεων τους και συνακόλουθα με την επιστροφή του παιδιού στη βιολογική οικογένεια,
- τη σταθερότητα και τη συνέπεια ως προς τις επαφές με το παιδί τους και την κατανόηση των αναγκών του και εφόσον είναι συνεργάσιμοι και βοηθητικοί με το καθεστώς της αναδοχής, κατόπιν να αποφασιστεί η συνέχιση της αναδοχής,

5 Διεθνής σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού (ΟΗΕ 1989, Ν.2191 ΦΕΚ 192/Α/2-12-1992) αρ. 6 Αρχή σεβασμού στη ζωή στην επιβίωση και ανάπτυξη.

6 Ομοίως ως άνω

7 Εξάλλου μία από τις βασικές έννοιες του θεσμού της αναδοχής είναι η προσωρινότητας της και αυτό τονίζεται ιδιαίτερα κατά την επιμόρφωση των Υποψήφιων Ανάδοχων Γονέων.

- την αλλαγή του Ατομικού Σχεδίου Οικογενειακής Αποκατάστασης (ΑΣΟΑ), σε τεκνοθεσία εφόσον υπάρχει αδυναμία συνεργασίας ή αδιαφορία. Την εν λόγω πρόταση συζητά και είναι σε συνεργασία με τον/την Κοινωνικό/η Λειτουργό του Φορέα Εποπτείας της αναδοχής.

Στην περίπτωση που δεν μεταβεί το παιδί σε ανάδοχη φροντίδα, ο/η Κοινωνικός/η Λειτουργός της Μονάδας Παιδικής Προστασίας και Φροντίδας με τον/την Κοινωνικό/η Λειτουργός του Δήμου έχουν άμεση επαφή για τη συνεργασία με την βιολογική οικογένεια για τη διαχείριση της νέας κατάστασης. Η βιολογική οικογένεια ενημερώνεται σε συνεργασία με τον/την Κοινωνικό/η Λειτουργό της Μονάδας Παιδικής Προστασίας και Φροντίδας και του Δήμου για το Ατομικό Σχέδιο Φροντίδας του παιδιού, το εκπαιδευτικό του πρόγραμμα, το γενικότερο πλαίσιο φιλοξενίας του σε αυτήν και συμφωνείται μεταξύ όλων το πρόγραμμα των επαφών και συναντήσεων της βιολογική οικογένεια με το παιδί.

Με την τοποθέτηση του παιδιού σε ανάδοχη οικογένεια, οι συναντήσεις, με τη βιολογική οικογένεια θα πρέπει να συνεχίζονται με τον ίδιο τρόπο και να εποπτεύονται από τον/την Κοινωνικό/η Λειτουργό της Μονάδας Παιδικής Προστασίας και Φροντίδας, σε συνεργασία με τον/την Κοινωνικό/η Λειτουργό του Φορέα Εποπτείας, ώστε να επιτυγχάνεται η αρχή του βέλτιστου συμφέροντος του παιδιού. Η συχνότητα αυτών των συναντήσεων ορίζεται κατά περίπτωση και πάντα με γνώμονα την ενίσχυση της σχέσης. Γίνεται η ενημέρωση της βιολογική οικογένεια (είτε από Κοινωνικό/η Λειτουργό του δήμου είτε από Κοινωνικό/η Λειτουργό της Μονάδας Παιδικής Προστασίας και Φροντίδας, οι οποίοι συνεργάζονται μεταξύ τους) ότι οι διαδικασίες της αναδοχής προχωρούν, ανεξαρτήτως της δικής τους προσπάθειας για να αναλάβουν εκ νέου την ευθύνη φροντίδας του παιδιού τους. Είναι σημαντικό να κατανοήσουν ότι, το γεγονός αυτό δεν αποτελεί εμπόδιο για την επανένωση της οικογένειας, αλλά ένα μέσο καλύτερης φροντίδας του παιδιού για περιορισμένο χρονικό διάστημα. Στην περίπτωση της μετάβασης του παιδιού στην ανάδοχη φροντίδα, η βιολογική οικογένεια ενημερώνεται λίγο πριν το στάδιο της προσαρμογής.

Όπως σε όλα τα στάδια, έτσι και σε αυτό, το παιδί ανάλογα με την ηλικία και ωριμότητα του έχει το δικαίωμα ελεύθερης έκφρασης της γνώμης του⁸. Έτσι οι επαγγελματίες οφείλουν να κάνουν συζητήσεις μαζί του και καμία απόφαση να μη λαμβάνεται απόφαση ερήμην του.

ΣΗΜΑΝΤΙΚΟ!

Οι συναντήσεις βιολογικής οικογένειας και παιδιού διακόπτονται σε περιπτώσεις που οι γονείς είναι υπό την επήρεια ουσιών, ενεργό ψυχοπαθολογία χωρίς φαρμακευτική αγωγή και παρακολούθηση, δεν συμμορφώνονται με τους κανόνες της Μονάδας Παιδικής Προστασίας και Φροντίδας (ΜοΠΠ) και εφόσον βλάπτονται τα συμφέροντα του παιδιού,

8 Διεθνής σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού (ΟΗΕ 1989, Ν.2191 ΦΕΚ 192/Α/2-12-1992) Αρ. 12 Αρχή του σεβασμού στο δικαίωμα ακρόασης και συμμετοχής του παιδιού στις διαδικασίες και τα στάδια της αναδοχής.

έως ότου η κατάσταση του γονέα επιτρέπει την επικοινωνία με το παιδί προς όφελος του. Οι αρμόδιες υπηρεσίες των ΜοΠΠ υποχρεούνται να διασφαλίζουν τη συνέχιση της επικοινωνίας με τη βιολογική οικογένεια, υπό τους όρους που προβλέπουν οι δικαστικές αποφάσεις, και μετά την τοποθέτηση του παιδιού σε αναδοχή. Η επικοινωνία του παιδιού με τη βιολογική του οικογένεια δύναται να αναστέλλεται βάσει δικαστικής απόφασης ή εισαγγελικής εντολής μετά από σχετική αιτιολογημένη εισήγηση του/της Κοινωνικού/ης λειτουργού της ΜοΠΠ, όταν κριθεί ότι δεν συνάδει με το βέλτιστο συμφέρον του.

ΤΙ ΝΑ ΘΥΜΑΣΤΕ!

Στην αρχή της συνεργασίας των επαγγελματιών της ΜοΠΠ και της βιολογικής οικογένειας και μέχρι να χτιστεί μία σχέση εμπιστοσύνης στις δια ζώσης συναντήσεις με το παιδί, η παρουσία του/της Κοινωνικό/η Λειτουργού ή και του/της Ψυχολόγου είναι σημαντική. Για να επιτευχθεί κάτι τέτοιο, προτείνονται ένα ή δυο προηγούμενα ραντεβού του/της Κοινωνικού/ης Λειτουργού της ΜοΠΠ με τη βιολογική οικογένεια, ώστε να υπάρξει σχετική προετοιμασία.

TIPS!

Χρήσιμες συμβουλές για τη συνεργασία των επαγγελματιών με τη Βιολογική Οικογένεια και το παιδί στην περίπτωση μετάβασης του στην αναδοχή

Επαγγελματίες και παιδί	<ul style="list-style-type: none"> Ενημερώνεται το παιδί από τον/την Κοινωνικό/ή Λειτουργό ή/και τον/την Ψυχολόγο ότι αυτοί είναι υπεύθυνοι για την πληροφόρηση των γονέων του.
Επαγγελματίες και Βιολογικής Οικογένειας	<ul style="list-style-type: none"> Η σχετική ανακοίνωση στη βιολογική οικογένεια γίνεται δια ζώσης από τον/την Κοινωνικό/ή Λειτουργό με την έναρξη διαδικασίας της σύνδεσης, ώστε οι επαγγελματίες (Κοινωνικός/ή Λειτουργός και Ψυχολόγος) να υποστηρίξουν τις όποιες ανησυχίες και δισταγμούς. Εφόσον υπάρχουν αντιρρήσεις, γίνονται κάποιες συναντήσεις ώστε αυτές είτε να καμφθούν, είτε να απαλειφθούν, επιχειρηματολογώντας για το όφελος που θα προκύψει με την αναδοχή.
Βιολογική Οικογένεια και νόμιμα δικαιώματά τους	<ul style="list-style-type: none"> Ενημερώνονται οι γονείς από τον/την Κοινωνικό/ή Λειτουργό της Μονάδας Παιδικής Προστασίας και Φροντίδα (ΜοΠΠ) για τα νόμιμα δικαιώματά τους. Συνεχίζουν τις προσπάθειές τους με την ανάλογη στήριξη του/της Κοινωνικού/ής Λειτουργού του Δήμου, ώστε να αναλάβουν τη φροντίδα του παιδιού τους.
Βιολογική Οικογένεια και παιδί	<ul style="list-style-type: none"> Ορίζεται ο τρόπος επαφής και επικοινωνίας με το παιδί. Ενισχύεται η ελεύθερη έκφραση της γνώμης του παιδιού στην οργάνωση και σχεδιασμό του πλάνου της επαφής και επικοινωνίας με τη βιολογική οικογένεια.

ΙΔΕΑ!

«Δραστηριότητες για την κατανόηση της ταυτότητας του παιδιού»

Μία βιωματική δράση με την ιστορία ζωής (life story and memory work) μπορεί να βοηθήσει τα παιδιά να κατανοήσουν το παρελθόν τους, να αναγνωρίσουν και να αναπτύξουν μια θετική αίσθηση της ταυτότητας τους. Η συμμετοχή του/της αναδόχου και της βιολογική οικογένεια στη δράση αυτή με το παιδί με την υποστήριξη των ειδικών μπορεί να έχει θετικά αποτελέσματα για όλες τις πλευρές.

Στον οδηγό «User Guide on Foster Care» στο σύνδεσμο: https://better.carenetwork.org/sites/default/files/Final%20Handbook%20on%20foster%20care_29-Aug-2018_LR.pdf θα βρείτε σχετικά παραδείγματα και βιωματικές ασκήσεις.

Πρακτικές αυτοφροντίδας των επαγγελματιών

6.1 Η αναγκαιότητα της αυτοφροντίδας και της επαγγελματικής εποπτείας

Η επαγγελματική εξουθένωση στον τομέα της Κοινωνικής Εργασίας και γενικά στα επαγγέλματα κοινωνικής φροντίδας αποτελεί ανησυχία εδώ και δεκαετίες. Ο Κώδικας Δεοντολογίας της NASW απαιτεί από τους/τις Κοινωνικούς/ές Λειτουργούς να λαμβάνουν μέτρα όταν η εργασία τους ή η εργασία των συναδέλφων τους μπορεί να επιφέρει κόπωση και εξάντληση. Η επαγγελματική εξουθένωση μπορεί να είναι επιζήμια για τους/τις Κοινωνικούς/ες Λειτουργούς, αλλά και για τους εξυπηρετούμενους τους. Άρα, η τακτική, υψηλής ποιότητας, οργανωμένη εποπτεία είναι ζωτικής σημασίας για την υψηλής ποιότητας πρακτική της Κοινωνικής Εργασίας.

Κατά την πρακτική άσκηση της Κοινωνικής Εργασίας, η δέσμευση στην επαγγελματική αυτοφροντίδα και στην επαγγελματική εποπτεία είναι κριτικής σημασίας καθώς αντιπροσωπεύει τη βασική δέσμευση σε αναστοχαστικές πρακτικές και σε υπεύθυνη λήψη αποφάσεων. Η έκθεση σε ιστορίες τραυματικών εμπειριών, σε στρεσογόνα εργασιακά περιβάλλοντα, η ανησυχία για την ασφάλεια και οι υψηλές απαιτήσεις στην πρακτική καθιστά την άσκηση της αυτοφροντίδας όχι απλώς ιδέα, αλλά επαγγελματική και ηθική υποχρέωση για τους/τις Κοινωνικούς/ες Λειτουργούς. Η επαγγελματική αυτοφροντίδα είναι απλώς η αναγνώριση ότι είναι καιρός να φροντίσει κανείς τον εαυτό του για να αποτρέψει την επαγγελματική εξουθένωση (Sanchez-Reilly et al.,2013).

Το να αφιερώσετε χρόνο για να σκεφτείτε την υγεία σας, να επαναπροσδιορίσετε τις φιλοδοξίες σας και να δώσετε χρόνο στον εαυτό σας να τις επεξεργαστεί δεν είναι μόνο αποδεκτό

και εποικοδομητικό – αλλά επίσης ωφέλιμο και για τους εξυπηρετούμενους σας (Staff, N. A. S. W., 2020). Οι συνέπειες της απουσίας, της ανεπάρκειας ή των αρνητικών μορφών εποπτείας αποτελούν σημαντική απειλή για τη σταθερότητα, την ικανότητα, την εμπιστοσύνη, την ικανότητα και το ηθικό των επαγγελματιών. Καμία προσπάθεια ενίσχυσης των επαγγελματιών κοινωνικής φροντίδας δεν μπορεί να επιτευχθεί αν δεν υποστηρίζεται από υψηλής ποιότητας πρότυπα και πρακτικές εποπτείας (Morrison, nd).

6.2 Στρατηγικές για την αυτοφροντίδα και εποπτικές πρακτικές

Ακολουθούν ορισμένες στρατηγικές αυτοφροντίδας για τους Κοινωνικούς Λειτουργούς που μπορούν να χρησιμοποιούν εντός και εκτός γραφείου:

1. Όταν τα πράγματα δυσκολεύουν, η αναγνώριση είναι το κλειδί για την επιβίωση της αυτοφροντίδας. Να θυμάστε ότι έχετε κάθε δικαίωμα να είστε ειλικρινείς με τον εαυτό σας. Είστε άνθρωποι και έχετε ανθρώπινα όρια και ξέρετε ότι έχετε κάνει ό,τι μπορείτε, παρά το γεγονός ότι αυτή τη στιγμή είναι ίσως μια δύσκολη στιγμή.
  2. Η καθιέρωση αυστηρών ορίων είναι ευεργετική για την αυτοφροντίδα. Η καθιέρωση και η διατήρηση των ορίων μεταξύ του σπιτιού και του χώρου εργασίας είναι μια αποτελεσματική στρατηγική αυτοφροντίδας.
  3. Να κάνετε σκόπιμες ενέργειες. Έχετε συνειδητοποιήσει για παράδειγμα πόσο συχνά κρατάτε την αναπνοή σας κατά τη διάρκεια της ημέρας; Η απάντηση και δυστυχώς και οι συνέπειες αυτού είναι δικές σας.
  4. Να έχετε μια ομάδα υποστήριξης, είτε πρόκειται για στενούς φίλους, είτε για συναδέλφους, είτε για μέλη της οικογένειας.
- Συναδελφικό ζεύγος υποστήριξης, δύο συναδέλφοι φτιάχνουν μια υποομάδα, ένα «ζεύγος υποστήριξης»
- Έλεγχος ασφάλειας του άλλου, φόρτου εργασίας και stress.
  - Γνωριστείτε μεταξύ σας.
  - Επικοινωνία/συζήτηση για προσωπικά θέματα, ενδιαφέροντα, όνειρα, οικογένεια, για μείωση έντασης και εργασιακού.
  - Προγραμματισμός συναντήσεων σε συγκεκριμένες χρονικές στιγμές εντός της ημέρας έστω και για λίγα λεπτά.
  - Ενεργητική ακρόαση και μοίρασμα συναισθημάτων, εμπειριών κ.λπ.
  - Χιούμορ, γέλιο.
  - Παροχή βοήθειας για βασικές ανάγκες (π.χ. την ασφαλή μεταφορά του συναδέλφου σας από τη δουλειά στο σπίτι ή/και αντίστροφα, πάντα με προστασία).

- Υπενθύμιση / Ενθάρρυνση για διαλείμματα και μοίρασμα τεχνικών χαλάρωσης.
  - Επικοινωνία με προϊστάμενους αν κάποιος συνάδελφος αντιμετωπίζει δυσκολίες.
5. Χρησιμοποιήστε θετικές λέξεις που αναγνωρίζουν τα θετικά σημεία σας, αρχίζοντας με το «Είμαι ..... και μπορώ .....».

Επίσης, υπάρχουν ορισμένες εποπτικές πρακτικές που βοηθούν στην ανάπτυξη και διατήρηση της ικανότητας του προσωπικού, στη βελτίωση της απόδοσης της υπηρεσίας και στη δημιουργία θετικών σχέσεων με την διοίκηση (Morrison, n.d). Οι πρακτικές αυτές περιλαμβάνουν:

- παρακολούθηση των αποτελεσμάτων,
- ανατροφοδότηση,
- υποστήριξη των συναισθηματικών αναγκών του προσωπικού,
- θετική επιρροή των μελών που συμμετέχουν στην εποπτική ομάδα,
- ανάλυση προβλημάτων,
- λήψη αποφάσεων,
- διαχείριση συγκρούσεων ή διαμεσολάβηση.

Η εποπτική διαδικασία πρέπει να εντοπίζει και να χρησιμοποιεί κατάλληλους πόρους, τρόπους αυτοανάλυσης για να ανακαλύπτει και να αντιδρά στα συμπτώματα του άγχους και της επαγγελματικής υπερκόπωσης καθώς και να εφαρμόζει ατομικά μέτρα αυτοπροστασίας.

Βιβλιογραφικές πηγές

Ξενόγλωση βιβλιογραφία

- Annual report 2021. Eurochild. (n.d.). Retrieved April 18, 2023, from <https://eurochild.org/annual-report-2021/>
- Burnell, A., Castell, K., & Cousins, G. (2009). Planning transitions for children moving to permanent Placement: What do you do after you say “hello”. Published by Family Future. Available at: <https://www.familyfutures.co.uk/wp-content/uploads/2015/06/Transitions-Practice-Paper.pdf>.
- Children First: National Guidelines for the Protection and Welfare of Children 2017. Search for services or information. (n.d.). Retrieved April 18, 2023, from <https://www.gov.ie/en/publication/114c50-children-first-national-guidelines-for-the-protection-and-welfare-of/>
- Creator, C. (2006, August 22). Touchpoints: Preparing children for transitions. wifostercareandadoption.org. Retrieved April 18, 2023, from <https://wifostercareandadoption.org/library-assets/touchpoints-preparing-children-for-transitions/>
- Fegert, J. M., Vitiello, B., Plener, P. L., & Clemens, V. (2020). Challenges and burden of the coronavirus 2019 (COVID-19) pandemic for Child and adolescent mental health: A narrative review to highlight clinical and research needs in the acute phase and the long return to normality. *Child and Adolescent Psychiatry and Mental Health*, 14(1). <https://doi.org/10.1186/s13034-020-00329-3>
- Itfff. (2020, May 12). Who warns of surge of domestic violence as covid-19 cases decrease in Europe. United Nations Western Europe. Retrieved April 18, 2023, from <https://unric.org/en/who-warns-of-surge-of-domestic-violence-as-covid-19-cases-decrease-in-europe/>
- Lawson, M., Piel, M. H., & Simon, M. (2020). Child Maltreatment during the COVID-19 Pandemic: Consequences of Parental Job Loss on Psychological and Physical Abuse Towards Children. *Child Abuse and Neglect* 104709. doi:10.1016/j.chiabu.2020.104709
- Mapping Child Protection Systems in the EU. European Union Agency for Fundamental Rights. (2023, February 23). Retrieved April 18, 2023, from <https://fra.europa.eu/en/publication/2016/mapping-child-protection-systems-eu>

- Morrison, T. (n.d.). Staff supervision in social care: Making a real difference for staff and service users. Google Books. Retrieved April 18, 2023, from https://books.google.com/books/about/Staff_Supervision_in_Social_Care.html?id=Tdf8AAAACAAJ
- Samoli, A. (2015). The vulnerability syndrome and the quality of life in a chosen one financially weak population in the city of Heraklion-The role of socio-economic factors and lifestyle. Heraklion: University of Crete.
- Sanchez-Reilly, S., Morrison, L., Carey, E., Bernacki, R., O'Neill, L., Kapo, J., Periyakoil, V., & Thomas, J. (2013). Caring for oneself to care for others: Physicians and their self-care. *Journal of Supportive Oncology*, 11(2), 75–81. <https://doi.org/10.12788/j.suponc.0003>
- Schofield, G., Moldestad, B., Hojer, I., Ward, E., Skilbred, D., Young, J., & Havik, T. (2010). Managing loss and a threatened identity: Experiences of parents of children growing up in foster care, the perspectives of their social workers and implications for practice. *British Journal of Social Work*, 41(1), 74–92. <https://doi.org/10.1093/bjsw/bcq073>
- Sos Villages-Greece (2021). The consequences of the pandemic and the lockdown on children and adolescents are serious. Athens.
- Staff, N. A. S. W. (2020, April 23). The art of self-care for social workers. Social Work Blog. Retrieved April 18, 2023, from <http://www.socialworkblog.org/practice-and-professional-development/2020/04/the-art-of-self-care-for-social-workers/>
- Storz, M. A. (2020). Child abuse: A hidden crisis during Covid-19 quarantine. *Journal of Paediatrics and Child Health*, 56(6), 990–991. <https://doi.org/10.1111/jpc.14919>
- United Nations High Commissioner for Refugees. (n.d.). Handbook for foster care agency. Refworld. Retrieved April 18, 2023, from <https://www.refworld.org/docid/5bf417a64.html>

Ελληνική βιβλιογραφία

- Ακαλέστου, Λ., & Δαφέρμος, Μ. (2016). οι επιπτώσεις της... (n.d.). Retrieved April 18, 2023, from https://www.researchgate.net/publication/322159873_Akalestou_L_Daphermos_M_2016_Oi_eiptoseis_tes_oikonomikes_krises_ste_psychike_kai_somatike_anaptyxe_ton_paidion_ton_ephebon_kai_ton_neon_sten_Ellada_mia_kritike_anaskopese_kai_meta-analyse_ton_meleto
- ANYNET. (2019). Εγχειρίδιο εκπαίδευσης υποψήφιων ανάδοχων γονέων. Επιμ. Υ.Ε. Ελληνική Δημοκρατία, Αθήνα. Ανάκτηση από <https://www.anynet.gr/govnr>
- Γεώργαρου, Ε. (2016). Η αναδοχή ως θεσμός Κοινωνικής Προστασίας των Ανηλίκων. Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα.
- Ινστιτούτο Υγείας και Παιδιού & UNICEF (2021). Πρωτόκολλο για τη διεξαγωγή Διαγνωστικής Εκτίμησης των αναγκών του παιδιού. Στο: «Μετάβαση από την ιδρυματική φροντίδα στη φροντίδα σε επίπεδο τοπικής κοινότητας –Υποστήριξη των ενοίκων μέσα από ατομικά θεραπευτικά πλάνα – πρωτογενής και δευτερογενής πρόληψη ιδρυματοποίησης παιδιών σε κίνδυνο».

- Καλλινικάκη, Θ. (2001). Αναδοχή και Φροντίδα. Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα.
- Κούτρα Κ., Πουπάκη Κ., Σαμάρα Ρ., & Κυπραίου Δ. (2023). Η διασύνδεση και συνεργασία των φορέων που ασχολούνται με τους θεσμούς της αναδοχής και της τεκνοθεσίας στην Περιφέρεια Κρήτης. Κοινωνική εργασία (υπό δημοσίευση)
- Μαλλούχου, Α., Μουτσοπούλου, Χ., Γαλανού, Χ., & Γκότσης, Η. (2022). Ανάδοξη φροντίδα παιδιών και υποστήριξη ανάδοχων γονέων. Σύγχρονες προκλήσεις. Ανάκτηση από Ανάδοξη φροντίδα παιδιών και υποστήριξη ανάδοχων γονέων. Σύγχρονες προκλήσεις (socialpolicy.gr)
- Μόσχος, Γ. & Στρατιδάκη, Σ. (2012). Οργάνωση και λειτουργία του θεσμού της αναδοχής ανηλίκων, Κύκλος Δικαιωμάτων του Παιδιού. Συνήγορος τους Πολίτη, Ανεξάρτητη Αρχή.
- Ν. 4538/2018 (ΦΕΚ Α' 16.3.2018): Μέτρα για την προώθηση των θεσμών της Αναδοχής και Τεκνοθεσίας και άλλες διατάξεις. Πρόσβαση στο <https://www.e-nomothesia.gr/oikogeneia/nomos-4538-2018-phek-85a-16-5-2018.html>
- Νόμος 2082/1992: Αναδιοργάνωση της Κοινωνικής Πρόνοιας και καθιέρωση νέων θεσμών Κοινωνικής Προστασίας. Πρόσβαση στο <https://www.e-nomothesia.gr/kat-ygeia/paidikoi-stathmoi/n-2082-1992.html>.
- Παντελίδου Κ. (2007) Η επιτροπεία ανηλίκων. Σάκκουλα, Αθήνα
- Σπυριδάκης Ι. (2020). Οικογενειακό Δίκαιο. Σάκκουλα, Αθήνα.
- Συνήγορος του Πολίτη (2012). Οργάνωση και λειτουργία του θεσμού της αναδοχής ανηλίκων. Πρόσβαση στο: <https://old.synigoros.gr/?i=childrens-rights.el.idrimatiki.370776>
- Φαρμακοπούλου, Ι. (2020). Εναλλακτικές Μορφές Προστασίας Παιδιών: Αναδοχή-Υιοθεσία. Στο Α.Γ. Κολαΐτης, Σύγχρονη Ψυχιατρική Παιδιού και Εφήβου (σελ. 571-576). Βήτα, Αθήνα.

Νομοθεσία

- Αστικός Κώδικας, Άρθρα 1655 – 1665
- Π.Δ. 86/2009, Οργάνωση και λειτουργία του θεσμού της αναδοχής ανηλίκων
- Ν. 4478/2017, Μέρος ΙΙ: Προϋποθέσεις τοποθέτησης ανηλίκων σε ίδρυμα ή ανάδοχη οικογένεια από και προς κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης βάσει του άρθρου 56 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθμ. 2201/ 2003 του Συμβουλίου της 27ης Νοεμβρίου 2003, για τη διεθνή δικαιοδοσία και την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σε γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας, ο οποίος καταργεί τον Κανονισμό (ΕΚ) 1347/2000
- Ν. 4538/2018, Μέτρα για την προώθηση των Θεσμών της Αναδοχής και Υιοθεσίας και άλλες διατάξεις
- Ν. 4939/2022, Κεφάλαιο Γ', Κύρωση Κώδικα Νομοθεσίας για την υποδοχή, τη διεθνή προστασία πολιτών τρίτων χωρών και ανιθαγενών και την προσωρινή προστασία σε περίπτωση μαζικής εισροής εκτοπισθέντων αλλοδαπών.

- ΥΑ Αριθμ. Δ11 οικ. 57758/2484/2018, Κανονισμός Λειτουργίας Εθνικού Συμβουλίου Αναδοχής – Υιοθεσίας (Β΄ 5090).
- ΥΑ Αριθμ. Δ11 οικ. 49075/2067/2018, Προγράμματα εκπαίδευσης και επιμόρφωσης υποψήφιων ανάδοχων γονέων και προγράμματα συνεχιζόμενης εκπαίδευσης των αναδόχων γονέων (Β΄ 4489)
- ΥΑ Αριθμ. Δ11 οικ. 13734/538/2019, Ανάπτυξη και Λειτουργία Πληροφοριακού Συστήματος Ειδικών και Εθνικών Μητρώων Ανηλίκων, Αναδοχής και Υιοθεσίας (Β΄ 1163)
- ΚΥΑ Αριθμ. Δ11 οικ. 22785/896/2019, Προϋποθέσεις και διαδικασία εγγραφής στον Ειδικό Κατάλογο Πιστοποιημένων κοινωνικών λειτουργών του ΣΚΛΕ, τρόπος και ύψος αμοιβής τους (Β΄ 2198).
- ΚΥΑ Αριθμ. Δ11/οικ. 31931/1272/3329/2020 Καθορισμός της διαδικασίας, των αρμόδιων φορέων, της χρονικής διάρκειας καθώς και κάθε άλλου σχετικού θέματος που αφορά στη σύνδεση των ανηλίκων που είναι εγγεγραμμένοι στο Εθνικό Μητρώο Ανηλίκων με τους υποψήφιους αναδόχους και τους υποψήφιους θετούς γονείς που είναι εγγεγραμμένοι στο Εθνικό Μητρώο Υποψηφίων Αναδόχων Γονέων και στο Εθνικό Μητρώο Υποψηφίων Θετών Γονέων αντιστοίχως.
- ΚΥΑ Αριθμ.Γ.Π.Δ11 οικ.31720/2220/2021 Χορήγηση οικονομικής ενίσχυσης αναδοχής
- ΚΥΑ 40494/2022-ΦΕΚ 2302/Β/11-5-2022 και λειτουργίας μονάδων Παιδικής Προστασίας και Φροντίδας (ΜοΠΠ) από νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα.
- ΚΥΑ 19333/2023-ΦΕΚ 1085/Β/28-2-2023 ανηλίκων με αναπηρία σε επαγγελματίες αναδόχους και ρύθμιση σχετικών θεμάτων για την εφαρμογή της επαγγελματικής αναδοχής
- Εγκύκλιος Δ11 οικ. 46293/2035/2020Ερμηνευτικών οδηγιών σχετικά με την ορθή συμπλήρωση και τεκμηρίωση των ατομικών σχεδίων οικογενειακής αποκατάστασης με χαρακτηρισμό «δεν αποκαθίσταται» και «επιστροφή στη φυσική οικογένεια» των ανηλίκων οι οποίοι διαβιούν σε Μονάδες Παιδικής Προστασίας και Φροντίδας
- Εγκύκλιος αρ. 5/2021 Εισαγγελία Αρείου Πάγου, Ζητήματα σχετικά με την αναδοχή, την υιοθεσία και τη διαδικασία αφαίρεσης της γονικής μέριμνας/επιμέλειας των ανηλίκων από τους γονείς ή τους ασκούντες την επιμέλεια αυτών - κ. Γεωργία Αδειλίνη, Αντεισαγγελέας του Αρείου Πάγου
- Εγκύκλιος 1807/9-1-2023 «Αποστολή Υποδειγμάτων συμβάσεων αναδοχής»
- Εγκύκλιος 55252/27-07-2021, Παροχή διευκρινίσεων αναφορικά με τη χορήγηση της οικονομικής ενίσχυσης της αναδοχής.

Παραρτήματα

Παράρτημα 1: Ερωτήματα και απαντήσεις από τα κεφάλαια του οδηγού

- **Πρέπει τα παιδιά που ήδη φιλοξενούνται σε μία Μονάδα Παιδικής Προστασίας και Φροντίδας ή που εισέρχονται τώρα να ενημερώνονται για ποιον λόγο έχουν μεταβεί σε αυτή;**

Δεδομένου του Ν4538/2018, όπως τροποποιήθηκε με το Ν4837/2021, τα παιδιά που ήδη διαβιούν για αρκετό καιρό αλλά και παιδιά που εισέρχονται σήμερα στη Μονάδα Παιδικής Προστασίας και Φροντίδας θα πρέπει να ενημερωθούν και για ποιον λόγο βρίσκονται εκεί και για το Ατομικό Σχέδιο Φροντίδας τους. Ο/Η Κοινωνικός/η Λειτουργός που ασχολείται εξ' αρχής με την περίπτωση, με τη βοήθεια και άλλων επαγγελματιών, θα πρέπει να προετοιμάζει και να ενημερώνει το παιδί για τις αλλαγές που θα επέλθουν και φυσικά να του εξηγήσει ειδικότερα τους λόγους για τους οποίους θα μετακινηθεί στη Μονάδα Παιδικής Προστασίας και Φροντίδας. Στόχος είναι να μειωθεί το άγχος του παιδιού, και ότι όλοι οι επαγγελματίες θα εργαστούν με στόχο την βραχύχρονη φιλοξενία του και ευρύτερη προστασία και φροντίδα σύμφωνα με το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού.

- **Σε πόσο χρονικό διάστημα πρέπει να ανεβάσει ο/η Κοινωνικός/η Λειτουργός το Ατομικό Σχέδιο Οικογενειακής Αποκατάστασης (ΑΣΟΑ) στο ενιαίο Πληροφοριακό Σύστημα Αναδοχής και Υιοθεσίας;**

Σε διάστημα 3 μηνών πρέπει ο/η Κοινωνικός/η Λειτουργός της Μονάδας Παιδικής Προστασίας και Φροντίδας να ανεβάσει το Ατομικό Σχέδιο Οικογενειακής Αποκατάστασης(ΑΣΟΑ).

- **Ποιοι εμπλέκονται στην προετοιμασία της σύνδεσης του παιδιού με τον/την Υποψήφιο/α Ανάδοχο/η;**

Ο/η Ψυχολόγος ή/και ο/η Κοινωνικός/η Λειτουργός του Φορέα Εποπτείας και της Μονάδας Παιδικής Προστασίας και Φροντίδας και όπου χρειάζεται η παρουσία κάποιου άλλου επαγγελματία π.χ επίτροπος (για τα ασυνόδευτα παιδιά), εκπρόσωπος, πρόσωπο φροντίδας κλπ.

- Σε ποιο χώρο είναι πιο κατάλληλα να γίνει η συζήτηση για την προοπτική της σύνδεσης μεταξύ Κοινωνικού Λειτουργού, Ψυχολόγου και Παιδιού;

Αν το παιδί είναι μικρό σε ηλικία είναι καλύτερο να βρίσκεται σε ένα χώρο, στον οποίο να μπορεί να κινείται & να εκφράζεται άνετα. Αν το παιδί είναι μεγαλύτερο προτείνεται ένας εξωτερικός, φιλικός και οικείος χώρος σε αυτό, όπου θα νιώθει άνετα και θα έχει την απαραίτητη ιδιωτικότητα ώστε να μπορεί να εκφράσει τις απόψεις τους.

- Ποιος είναι ο στόχος της ενημέρωσης του/της Κοινωνικού Λειτουργού στο παιδί για τις επισκέψεις του/της Υποψηφίου Αναδόχου στη Μονάδα Παιδικής Προστασίας και Φροντίδας;

Ο στόχος της εν λόγω συνάντησης είναι να υποστηριχθεί το παιδί να εκφράσει τα συναισθήματά του, να θέσει τα ερωτήματα και να λάβει πληροφορίες και απαντήσεις. Ενημερώνεται για την συνάντηση που θα ακολουθήσει από τον/την Υποψήφιο/α Ανάδοχο/η στη Μονάδα Παιδικής Προστασίας και Φροντίδας χωρίς την παρουσία άλλων παιδιών.

- Τι γίνεται στην περίπτωση που το παιδί μετά την ενημέρωση του είναι αρνητικό για τις επισκέψεις του/της Υποψηφίου/ας Αναδόχου/ης;

Προτείνεται να εξηγηθεί στο παιδί ότι θα έχει χρόνο να το σκεφτεί και το καθησυχάζουμε εξηγώντας ότι από κοινού θα διαχειριστούμε την όποια απόφαση του. Η επόμενη συνάντηση δεν θα πρέπει να ακυρωθεί, αλλά προτείνεται ο/η Υποψήφιος/α Ανάδοχος/η να ενημερωθεί για αυτή την αντίδραση και την πιθανή άρνηση του παιδιού να τους συναντήσει. Ενθαρρύνονται να μιλήσουν για τα συναισθήματά τους, τις σκέψεις τους ή τους φόβους τους, λαμβάνοντας σχετική υποστήριξη από τον/την Κοινωνικό/η Λειτουργό του Φορέα Εποπτείας.

- Το παιδί εκφράζει αρνητικά συναισθήματα κατά την πρώτη διανυκτέρευση του, τί κάνει ο/η Υποψήφιος/α Ανάδοχος/η;

Είναι σημαντικό να υποστηριχθεί από τον/την Κοινωνικό/η Λειτουργό της Μονάδας Παιδικής Προστασίας και Φροντίδας. Ο/Η Κοινωνικός/η Λειτουργός θα πρέπει να είναι διαθέσιμος για επικοινωνία και κατά τη διάρκεια της διανυκτέρευσης. Ο/η Υποψήφιος/α Ανάδοχος/η καθησυχάζεται και συζητούνται οι λόγοι των αρνητικών συναισθημάτων του παιδιού, οι οποίοι πιθανόν να οφείλονται σε προηγούμενες τραυματικές του εμπειρίες.

- Τι συμβαίνει στην περίπτωση άρνησης του/της Υποψηφίου/ας Αναδόχου/ης για τη συνέχιση της Αναδοχής;

Αν ο/η Υποψήφιος/α Ανάδοχος/η δεν επιθυμεί να συνεχίσει την Αναδοχή προετοιμάζουν από

κοινού με τον/την Κοινωνικό/η Λειτουργό της Μονάδας Παιδικής Προστασίας και Φροντίδας τον τρόπο που θα ενημερωθεί το παιδί. Το παιδί δεν πρέπει να αισθανθεί ότι αυτό είναι υπεύθυνο για την αποτυχία της σύνδεσης. Είναι σημαντικό να κατανοήσει το παιδί ότι θα συνεχίσει η αναζήτηση αναδοχής. Ο/η Υποψήφιος/α Ανάδοχος/η θα πρέπει να δηλώσει και εγγράφως στον/στην Κοινωνικό/η Λειτουργό της Μονάδας Παιδικής Προστασίας και Φροντίδας την επιθυμία διακοπής της διαδικασίας αναδοχής.

- Τί συμβαίνει στην περίπτωση άρνησης του παιδιού για τη συνέχιση της Αναδοχής;

Στην περίπτωση που το παιδί που βρίσκεται σε αναδοχή εκφράσει επιθυμία για την λύση της αναδοχής, ο/η Κοινωνικός/η Λειτουργός του Φορέα Εποπτείας σε συνεργασία με τον/την Κοινωνικό/η Λειτουργό της Μονάδας Παιδικής Προστασίας και Φροντίδας λαμβάνουν σοβαρά υπόψη τα όσα εκφράζει το παιδί και αξιολογούν τους λόγους για τους οποίους εκφράζει άρνηση για τη συγκεκριμένη αναδοχή. Καθώς κάθε περίπτωση είναι μοναδική, οι αποφάσεις που θα ληφθούν για την πορεία της κάθε αναδοχής σε μια περίπτωση άρνησης του παιδιού, θα πρέπει να λαμβάνονται αφού έχει ληφθεί η άποψη του παιδιού και έπειτα από συνεργασία της διεπιστημονικής ομάδας του Φορέα Εποπτείας σε συνεργασία με τους εμπλεκόμενους επαγγελματίες στη συγκεκριμένη περίπτωση, και έχοντας ως στόχο το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού.

- Τι συμβαίνει στην περίπτωση κοινής αρνητικής απόφασης του Φορέα Εποπτείας και της Μονάδας Παιδικής Προστασίας και Φροντίδας για τη συνέχιση της αναδοχής;

Υποβάλλουν τους λόγους τους εγγράφως (Κοινωνικός/η Λειτουργός και Ψυχολόγος). Ο/η Κοινωνικός/η Λειτουργός του Φορέα Εποπτείας και ο/η Ψυχολόγος (εφόσον υπάρχει) πραγματοποιούν συνάντηση με τον/την Υποψήφιο/α Ανάδοχο/η και τον/την ενημερώνουν για την απόφαση κοινής αρνητικής απόφασης το Φορέα Εποπτείας και Μονάδα Παιδικής Προστασίας και Φροντίδας, η οποία πρέπει να είναι τεκμηριωμένη. Στη συνέχεια καταγράφεται η απόρριψη στο ANYNET και κοινοποιείται η τεκμηριωμένα αρνητική απόφαση μέσω μηνύματος ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στον /στην Υποψήφιο/α Ανάδοχο/η.

- Τι γίνεται στις περιπτώσεις των ασυνόδευτων παιδιών που κατά τη μετάβαση στην ανάδοξη φροντίδα ή στη βιολογική τους οικογένεια δεν είναι στην Ελλάδα;

Στις περιπτώσεις των ασυνόδευτων παιδιών, η βιολογική οικογένεια μπορεί να βρίσκεται στη χώρα καταγωγής, σε άλλη χώρα ή να βρίσκεται στην Ελλάδα έχοντας φτάσει σε διαφορετικό χρόνο απ' ότι το παιδί. Είναι σημαντικό ο Επίτροπος ή εκπρόσωπος ή το πρόσωπο αναφοράς που ορίζεται για το ασυνόδευτο παιδί στην Ελλάδα, να αναζητά τη βιολογική οικογένεια και να διατηρεί επαφή μαζί της. Σε περίπτωση που η βιολογική οικογένεια έχει φτάσει στην Ελλάδα

σε μεταγενέστερο χρόνο απ' το ασυνόδευτο παιδί, ο επίτροπος ή ο εκπρόσωπος ή το πρόσωπο αναφοράς του ασυνόδευτου παιδιού συνεργάζεται με τους επαγγελματίες που μπορούν να υποστηρίξουν τη βιολογική οικογένεια π.χ. ο/η Κοινωνικός/η Λειτουργός του Δήμου με σκοπό την πλαισίωση, την υποστήριξη και την καθοδήγησή της ώστε να προσαρμοστεί στα νέα δεδομένα και να γίνουν οι απαραίτητες ενέργειες για την επιστροφή του παιδιού στη βιολογική οικογένεια.

– Πώς μπορεί να μιλήσει ο επαγγελματίας στο παιδί όταν η βιολογική του οικογένεια έχει αντιρρήσεις για τη μετάβαση του στην ανάδοχη φροντίδα;

Ένα παράδειγμα της συζήτησης αυτής μπορεί να είναι: «Σήμερα ήταν προγραμματισμένη συνάντηση με τους γονείς σου, σχετικά με την ανάληψη της φροντίδας σου για όσο χρόνο χρειαστεί από τον/την ανάδοχο/η. Όπως γνωρίζεις οι γονείς σου δεν επιθυμούν να γίνει αυτό και δυσκολεύονται να δεχτούν την απόφαση που θα πραγματοποιηθεί, όπως ο νόμος ορίζει παρά τις δικές τους αντιρρήσεις. Αυτό πιστεύω είναι ο λόγος που σήμερα δεν μπόρεσαν να έρθουν. Προσπάθησα να τους βρω στο τηλέφωνο για να μάθω το λόγο αλλά δεν τα κατάφερα. Μόλις ενημερωθώ θα σου πω. Θέλω να ξέρεις πως οι συναντήσεις σας στην πορεία δεν θα επηρεαστούν και θα ισχύσει κανονικά το πρόγραμμα επαφών που είχε συμφωνηθεί αρχικά». Επίσης, και σε αυτό το στάδιο θα πρέπει να εξηγηθεί στο παιδί το δικαίωμα άρνησης συμμετοχής του σε μια τέτοια συνάντηση με την βιολογική οικογένεια του (εφόσον υπάρχει για εκείνον σοβαρός λόγος που ήδη τον γνωρίζει ο/η Κοινωνικός/η Λειτουργός του).

– Ποια η συχνότητα των επισκέψεων των επαγγελματιών στην ανάδοχη οικογένεια κατά το στάδιο της παρακολούθησης;

Ο Ν4538/2018 ορίζει ότι η επίσκεψη στο σπίτι του/της αναδόχου/ης πρέπει να γίνεται μία φορά τον μήνα, είτε από τον/την Κοινωνικό/η Λειτουργό του Φορέα Εποπτείας, είτε από Κοινωνικό/η Λειτουργό της Μονάδας Παιδικής Προστασίας και Φροντίδας, κατόπιν συνεννόησης και να υπάρχει τουλάχιστον μια χρονική απόσταση 15 ημερών μεταξύ αυτών των επισκέψεων (ανάλογα την περίπτωση μπορεί να πραγματοποιείται είτε με συναντήσεις κατ' οίκον, ή τηλεφωνική επικοινωνία, ή διαδικτυακά). Στη συνέχεια οι Κοινωνικοί Λειτουργοί των δύο φορέων προβαίνουν στη σχετική ενημέρωση μεταξύ τους για την πορεία της αναδοχής. Σε περιπτώσεις κρίσης ή μεταβατικά στάδια (έναρξη σχολείου, εφηβεία κτλ.) υπάρχει συνεργασία όλων όσων εμπλέκονται με όποια συχνότητα κρίνεται απαραίτητο.

– Πώς συνεχίζεται το θεραπευτικό πλάνο (λογοθεραπείες, εργοθεραπεία κ.λπ.) του παιδιού στην ανάδοχη οικογένεια;

Το θεραπευτικό πλάνο (λογοθεραπείες, εργοθεραπεία κ.λπ.) του παιδιού που είναι ήδη γνωστό στη Μονάδα Παιδικής Προστασίας και Φροντίδας συνεχίζεται και μετά την τοποθέτησή του

στον/στην ανάδοχο/η, είτε με τους ίδιους θεραπευτές, είτε γίνεται η παραπομπή του παιδιού σε επαγγελματίες-θεραπευτές της κοινότητας του. Αν προκύψουν επιπλέον θεραπευτικές ανάγκες στην πορεία της αναδοχής γίνεται αξιολόγηση και ο Φορέας Εποπτείας έχει τον κύριο λόγο της απόφασης. Ωστόσο, για την απόφαση αυτή χρειάζεται και η συνεργασία με την ανάδοχη οικογένεια ώστε να είναι αρωγοί σε αυτή την προσπάθεια. Ο/η Κοινωνικός/η Λειτουργός του Φορέα Εποπτείας στο πλαίσιο της συνεργασίας του με τον/την Ανάδοχο/η ενημερώνει για τις διαδικασίες που απαιτούνται ώστε να επωφελείται των ανάλογων επιδομάτων.

– Σε ποιες περιπτώσεις μπορεί να γίνει η συγγενική αναδοχή;

Περίπτωση α. Όταν υπάρχει εισαγγελική εντολή για τη διερεύνηση ενδεχόμενης κακοποίησης-παραμέλησης του παιδιού και εφόσον εντοπίσουν αδυναμία της βιολογικής οικογένειας να φροντίσει το παιδί, συζητούν με τους γονείς το ενδεχόμενο συγγενικής αναδοχής. Κατά την περίπτωση αυτή και εφόσον η βιολογική οικογένεια είναι σύμφωνη προχωρά η συγγενική αναδοχή με τη συναίνεση της. Οι συγγενείς αναλαμβάνουν την αναδοχή ακολουθώντας όλα τα στάδια της διαδικασίας που απαιτούνται σύμφωνα με το Ν4538/2018.

Περίπτωση β. Συγγενική αναδοχή χωρίς τη συναίνεση της βιολογικής οικογένειας. Σε αυτή την περίπτωση η προετοιμασία του παιδιού, εφόσον οι γονείς αρνούνται πιθανά να μη δύναται να γίνει στην οικία του παιδιού, αλλά να ζητηθεί εισαγγελική εντολή είτε για την απομάκρυνση του παιδιού (οπότε το παιδί θα παραμείνει για λίγες ημέρες στο νοσοκομείο ή στη Μονάδα Παιδικής Προστασίας και Φροντίδας), είτε για συναντήσεις του παιδιού στο γραφείο της Κοινωνικής Υπηρεσίας του Φορέα Εποπτείας, συνοδεία του/της Κοινωνικού/ης Λειτουργού του Δήμου. Η τοποθέτηση του παιδιού στη συγγενική ανάδοχη οικογένεια που έχει αξιολογηθεί θετικά, θα γίνει με εισαγγελική εντολή/διάταξη.

Παράρτημα 2: Αρχές για τη διαγνωστική εκτίμηση αναγκών του παιδιού

Η αναθεώρηση του εργαλείου «Διαγνωστικής Εκτίμησης των Αναγκών» του παιδιού που πραγματοποιείται στο πλαίσιο του Child Guarantee είναι προς δημοσίευση. Η πρώτη εκδοχή του εργαλείου είναι προσβάσιμη στο: <http://dkday-athin.att.sch.gr/autosch/joomla15/images/Upload/protokollo%20diax.pdf>

Ο πυρήνας της εκτίμησης των αναγκών ενός παιδιού, είναι η νοοτροπία του/της Κοινωνικού/ης Λειτουργού, η οποία χαρακτηρίζει τον τρόπο με τον οποίο προσεγγίζει το παιδί, την οικογένεια και την περίπτωση γενικότερα.

Αν και είναι επίσης σημαντικό να περιγράφονται συγκεκριμένα βήματα που χρειάζεται να ακολουθούνται, οι τομείς της ζωής του παιδιού χρειάζεται να διερευνώνται πάνω απ' όλα.

Είναι σημαντικό ο/η Κοινωνικός/ή Λειτουργός να συμπεριφέρεται και να ενεργεί με βάση τις αρχές που αναλύονται στη δίπλα στήλη.

Αρχές διαγνωστικής εκτίμησης αναγκών για το παιδί

- Να είναι επικεντρωμένη στο παιδί.
- Να είναι μοναδική για κάθε παιδί.
- Να είναι βασισμένη σε γνώσεις.
- Να είναι τεκμηριωμένη.
- Να είναι διαδικασία, όχι μεμονωμένη ενέργεια.
- Είναι καθήκον του επαγγελματία να ενημερώσει με κατάλληλο τρόπο.
- Να χαρακτηρίζεται από διαφάνεια.
- Να είναι βασισμένη στη συνεργασία.
- Να εστιάζει στην ενίσχυση των θετικών χαρακτηριστικών του παιδιού και της οικογένειας.
- Να είναι η ασφάλεια του παιδιού αποτελεί πρώτη προτεραιότητα.
- Να είναι βασισμένη στην ολιστική προσέγγιση.

Παράρτημα 3: Φόρμα ατομικού σχεδίου οικογενειακής αποκατάστασης (Α.Σ.Ο.Α)

Στοιχεία παιδιού

Όνοματεπώνυμο:

ΑΜΚΑ:

Αναπτυξιακές ανάγκες του παιδιού

Συναισθηματική & συμπεριφορική ανάπτυξη:

Οικογενειακές και κοινωνικές σχέσεις/Άλλα σημαντικά πρόσωπα:

Ικανότητα αυτοφροντίδας:

Ταυτότητα–Αντίληψη εαυτού:

Γονεϊκή ικανότητα (φυσικών γονέων)

Παροχή βασικής φροντίδας & ασφάλειας:

Συναισθηματική επαφή –επικοινωνία:

Σταθερότητα:

(συνεχίζεται)

Επαφές παιδιού-φυσικών γονέων & επαφές παιδιού με άλλα σημαντικά πρόσωπα

Ανάγκες και άποψη παιδιού:

Στάση γονέων ως προς τις επαφές με το παιδί:

Στάση των άλλων σημαντικών προσώπων ως προς τις επαφές με το παιδί:

Εκτίμηση επαγγελματιών/Φορέα για τις επαφές-επικοινωνία του παιδιού:

ΑΣΟΑ–Ατομικό Σχέδιο Οικογενειακής Αποκατάστασης του Παιδιού⁹ (πχ αναδοχή, υιοθεσία, επιστροφή στη φυσική οικογένεια κ.λπ.)

Ανάγκες και άποψη παιδιού για την αποκατάστασή του:

Στάση γονέων ως προς την επιλογή αποκατάστασης του παιδιού:

(συνεχίζεται)

9 <https://www.taxheaven.gr/circulars/34733/d11-oik-46293-2035-2020> Δ11 οικ. 46293/2035/2020 Παροχή ερμηνευτικών οδηγιών σχετικά με την ορθή συμπλήρωση και τεκμηρίωση των ατομικών σχεδίων οικογενειακής αποκατάστασης με χαρακτηρισμό «Δεν αποκαθίσταται» και «Επιστροφή στη φυσική οικογένεια» των ανηλίκων οι οποίοι διαβιούν σε μονάδες παιδικής προστασίας και φροντίδας

Επιλογή επαγγελματιών/Φορέα για την οικογενειακή αποκατάσταση του παιδιού & αιτιολόγηση της συγκεκριμένης επιλογής (π.χ. γιατί η αναδοχή ή υιοθεσία ή επιστροφή στη φυσική οικογένεια ή παράταση της παραμονής στη Δομή θεωρείται ή δεν θεωρείται η καλύτερη επιλογή):

*** Οποιαδήποτε επιλογή θα πρέπει να βασίζεται στις ανάγκες του παιδιού και να αιτιολογείται βάσει αυτών

Προτεινόμενο μακροπρόθεσμο σχέδιο παρέμβασης / αποκατάστασης

Λήψη πρόσθετων μέτρων του φορέα για την αντιμετώπιση των αναγκών του παιδιού σε σχέση με:

- την υγεία του,
- την εκπαίδευση/ επιμόρφωσή του,
- συναισθηματική–συμπεριφορική ανάπτυξη,
- ταυτότητα του παιδιού, ιδίως σχετικά με τις θρησκευτικές πεποιθήσεις του, την φυλετική του καταγωγή, το πολιτισμικό και γλωσσικό του υπόβαθρο,
- σχέσεις οικογενειακές και κοινωνικές,
- ικανότητα αυτοφροντίδας.

Πρόσθετες πληροφορίες

Καταγράφεται κάθε πρόσθετη πληροφορία που αξιολογείται ως σημαντική και δεν περιλαμβάνεται στις προηγούμενες ενότητες:

Στοιχεία κοινωνικού/κοινωνικής λειτουργού που συντάξε το ΑΣΟΑ

Όνοματεπώνυμο:

Υπογραφή:

Ημερομηνία:

Παράρτημα 4: Βασικές αρχές για την επιλογή διερμνέων στα ασυνόδευτα παιδιά

Αρχές βέλτιστης πρακτικής για τη χρήση διερμνέων

- Προώθηση της πρόσβασης σε υπηρεσίες διερμνείας.
- Εξασφάλιση της εμπιστευτικότητας με αυστηρές συμφωνίες.
- Ξεκάθαροι ρόλοι και αρμοδιότητες με τις υπηρεσίες διερμνείας στη διαδικασία εμπλοκής και δέσμευσης της οικογένειας.
- Παροχή δίκαιων, προσβάσιμων και ευέλικτων υπηρεσιών που θα πρέπει να σχεδιάζονται, όπου είναι δυνατόν, ώστε να ανταποκρίνονται στις ανάγκες του πελάτη.
- Καθορισμός του ποιος μπορεί να αξιοποιηθεί ως διερμνεάς.
- Η χρήση φίλων, μελών της οικογένειας και των παιδιών ως διερμνεές θα πρέπει να αποφευχθούν.
- Οι διερμνεές δεν θα πρέπει να είναι μέλη της οικογένειας όταν πρόκειται για την παιδική προστασία.
- Διατήρηση ολοκληρωμένων αρχείων.
- Οι ομάδες των Κοινωνικών Λειτουργών θα πρέπει να τηρούν αρχείο με τις ανάγκες των πελατών για διερμνεία, συμπεριλαμβανομένης της γλώσσας και της διαλέκτου, καθώς και του κατά πόσον ο διερμνεάς απαιτείται για προφορική και γραπτή επικοινωνία. Όταν παρέχεται διερμνεία αλλά ο εξυπηρετούμενος τον απορρίπτει, αυτό θα πρέπει επίσης να καταγράφεται.
- Προώθηση εξειδικευμένων διερμνέων που θα εργαστούν προς το συμφέρον του παιδιού.

Παράρτημα 5: Φόρμα συμφωνητικού αναδοχής

ΣΥΜΦΩΝΗΤΙΚΟ ΑΝΑΔΟΧΗΣ

Σήμερα, στις ..... / ..... /..... στην έδρα του α) φορέα Παιδικής Προστασίας (ΚΚΠΠ ή ΝΠΙΔ) ..... ή β) της Περιφερειακής Ενότητας ..... οι κάτωθι υπογράφοντες:

1. .... Νόμιμος εκπρόσωπος του
..... ΚΚΠΠ/ΝΠΙΔ
2. .... Νόμιμος εκπρόσωπος της
Περιφερειακής Ενότητας ή Γεν. Διευθ. Κοινωνικής Μέριμνας ή Τμήματος Κοινωνικής
Αλληλεγγύης
- &
3. Οι κ.κ..... (με ΑΔΤ- ΑΦΜ) , κάτοικοι επί της οδού..... στην περιοχή....., εφεξής ανάδοχοι γονείς,

Έχοντας υπόψη:

1. Τα άρθρα 9-10 του Ν.2101/92 της Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού
2. Το Άρθρο 21 παρ.1 του Συντάγματος της Ελλάδας
3. Τον Ν.4538/2018
4. Τον Ν. 2447/96
5. Τα άρθρα 1655 επόμενα του Α.Κ
6. Τον Ν. 4478/2017
7. Το Π.Δ 86/2009
8. Την ΥΑ αριθ. Δ11 οικ.13734/538/2019
9. Την ΚΥΑ Γ.Π Δ11 ΟΙΚ.31720/2021 στο ΦΕΚ 2220/Β/26-5-2021
10. Την υπ' αρ..... Εισαγγελική Διάταξη που αφορά είτε την ανάθεση της φιλοξενίας/φροντίδας είτε την άσκηση της προσωρινής είτε μέρους ή του συνόλου της επιμέλειας προς το φορέα ..... ή την υπ' αρ...δικαστική απόφαση αφαίρεσης της γονικής μέριμνας του ανηλίκου και τοποθέτησης αυτού στο φορέα .....
11. Την ηλεκτρονική σύνδεση με αριθμό (.....) που εγκρίθηκε μέσω του

πληροφοριακού συστήματος Anynet και τη τοποθέτηση από το φορέα του ανηλίκου στην ανάδοχη οικογένεια

12. Τον αριθμό απόφασης ..... με τον οποίο η ανάδοχη οικογένεια έχει ενταχθεί στο Εθνικό Μητρώο του άρθρου 7 του Ν.4538/2018

Συμφώνησαν, συνομολόγησαν και έκαναν αμοιβαίως δεκτά τα ακόλουθα :

1. Το ΚΚΠΠ/ΝΠΙΔ έχει στην προστασία και φροντίδα του τον/την ανήλικο/η Α.Α ημ. Γεννήσεως ..... / ..... /..... , στο πρόσωπο του οποίου συντρέχουν οι προϋποθέσεις των παραπάνω διατάξεων και για το συμφέρον του το Δ.Σ του Κέντρου Κοινωνικής Πρόνοιας Περιφέρειας ή ΝΠΙΔ ..... έλαβε στην Συνεδρίαση της ..... την υπ' αριθ. ... απόφαση, προκειμένου να τοποθετηθεί στην οικογένεια του αφετέρου συμβαλλομένου μέρους με το θεσμό της αναδοχής και η οποία θα αποκαλείται ως εξής ανάδοχη οικογένεια.
2. Σήμερα, δια του παρόντος το ΚΚΠΠ/ΝΠΙΔ....., κατόπιν της υπ' αριθ ..... απόφασης του Διοικητικού Συμβουλίου, ως Επίτροπος ή ως ασκών την Επιμέλεια δυνάμει της υπ' αριθ. .... δικαστικής απόφασης του Μονομελούς Πρωτοδικείου ή της Εισαγγελικής Διάταξης ..... αναθέτει και η ανάδοχη οικογένεια αναλαμβάνει την πραγματική Φροντίδα του ανηλίκου Α.Α με ημ . γεννήσεως ..... μέσω του θεσμού της αναδοχής. Η ανάδοχη οικογένεια αναλαμβάνει την πραγματική φροντίδα του ανηλίκου και όλες τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τον ΑΚ και τις διατάξεις του θεσμού της αναδοχής. Ειδικότερα, η ανάδοχη οικογένεια αναλαμβάνει την υποχρέωση να φροντίζει, ανατρέπει, διαπαιδαγωγεί και προστατεύει το ανήλικο, με μέσα και τρόπους σαν να επρόκειτο για φυσικό της κατιόν.
3. Στην ανάδοχη οικογένεια ανατίθενται οι αρμοδιότητες που αποτελούν το περιεχόμενο της πραγματικής φροντίδας του ανηλίκου και οι οποίες είναι απαραίτητες, ώστε ο ανάδοχος να είναι σε θέση να μεριμνά για τις τρέχουσες και επείγουσες υποθέσεις του ανάδοχου παιδιού. Αναλαμβάνει την υποχρέωση της υλοποίησης της πραγματικής φροντίδας του ανηλίκου επί καθημερινής βάσεως και κάθε ενέργεια που αυτή συνεπάγεται.
4. Είναι σαφές και γίνεται αποδεκτό από τον ανάδοχο, ότι με την παρούσα σύμβαση αναδοχής δεν μεταβάλλονται οι έννομες σχέσεις μεταξύ του ανάδοχου παιδιού και του Κέντρου Κοινωνικής Πρόνοιας Περιφέρειας ή ΝΠΙΔ ..... που μεριμνά για το ανάδοχο παιδί.
5. Επίσης γίνεται αποδεκτό από αμφότερα τα μέρη ότι ο ρόλος της ανάδοχης οικογένειας λειτουργεί συμπληρωματικά ως προς την άσκηση της γονικής μέριμνας του ανάδοχου παιδιού και την προστασία του από το Δημόσιο σύστημα Πρόνοιας.

I. ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΝΟΜΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΟΥ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ Ή ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ (ΦΟΡΕΑ ΠΟΥ ΕΚΠΡΟΣΩΠΕΙ ΤΟ ΠΑΙΔΙ) & ΤΟΥ ΦΟΡΕΑ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ ΤΗΣ ΑΝΑΔΟΧΗΣ

1. Το Νομικό Πρόσωπο εξακολουθεί να ασκεί την επιμέλεια ή επιτροπεία επί του ανηλίκου έως την τελεσίδικη δικαστική απόφαση που θα κρίνει την οριστική τοποθέτηση του ανήλικου.
2. Το Νομικό Πρόσωπο υποχρεούται να ενημερώνει την ανάδοχη οικογένεια για το πλήρες ιστορικό του ανηλίκου, να σέβεται τη γνώμη τους στη λήψη σημαντικών αποφάσεων που αφορούν τον ανήλικο με σεβασμό, κατανόηση και προσοχή ώστε να βοηθάει στην επίλυση προβλημάτων.
3. Το Νομικό Πρόσωπο υποχρεούται στην διαμόρφωση Ατομικού σχεδίου φροντίδας για το ανάδοχο παιδί σε συνεργασία με την βιολογική, την ανάδοχη οικογένεια και το παιδί.
4. Ο αρμόδιος φορέας εποπτείας της αναδοχής υποχρεούται:
  - α. να οργανώνει επισκέψεις οργάνων του, τουλάχιστον μία φορά το μήνα και εκτάκτως όποτε το κρίνει σκόπιμο στην ανάδοχη οικογένεια για να διαπιστώνει τους όρους διαβίωσης και ανατροφής του αναδεχόμενου ανηλίκου. Οι επισκέψεις μπορεί να γίνονται και χωρίς προειδοποίηση των αναδόχων γονέων
  - β. να χορηγεί τη σχετική βεβαίωση εξακολούθησης της αναδοχής στους ανάδοχους γονείς έτσι ώστε να τους παρέχονται οι διευκολύνσεις που προβλέπονται στο άρθρο 12 του Ν.4538/18
  - γ. να συνεργάζεται εποικοδομητικά με τους αναδόχους γονείς και να τους διευκολύνει, κατά το μέτρο του δυνατού, στην άσκηση των καθηκόντων τους ως αναδόχων γονέων
  - δ. να συνεργάζεται εποικοδομητικά με τον ανήλικο σε αναδοχή, να πραγματοποιεί συστηματική ενημέρωσή του σχετικά με τα δικαιώματά του και τον τρόπο της εκ μέρους του υποβολής παραπόνων, ανάλογα πάντα με την ηλικία και το βαθμό ωριμότητάς του,
  - ε. να επιλαμβάνεται σε συνεργασία με το νομικό πρόσωπο επειγουσών περιπτώσεων που αφορούν τον ανήλικο, ευθύς μόλις ειδοποιηθεί από τον ανάδοχο γονέα ή τρίτο,
  - στ. να παρέχει τις αναγκαίες συμβουλές στους ανάδοχους γονείς για θέματα που αφορούν την όλη λειτουργία του οικογενειακού περιβάλλοντος και μπορούν να επηρεάσουν την ομαλή διαβίωση του ανηλίκου,
  - ζ. να συμπεριφέρεται προς τους ανάδοχους γονείς με τον επιβαλλόμενο σεβασμό χωρίς καμία διάκριση λόγω κοινωνικής ή οικονομικής κατάστασης ή πολιτικών ή θρησκευτικών πεποιθήσεών τους, τηρώντας κατά τα λοιπά τις διατάξεις του ν. 4443/2016 (Α' 232)
5. Ο αρμόδιος, για την εποπτεία της αναδοχής, φορέας, συντάσσει και αποστέλλει ανά

εξάμηνο στον αρμόδιο Εισαγγελέα Ανηλίκων έκθεση σχετικά με τις δράσεις του που αναφέρονται στην παράγραφο 2, εκτός αν προκύψει ανάγκη για έκτακτη ενημέρωσή του, οπότε τον ενημερώνει αμελλητί. Αντίγραφο της έκθεσης διαβιβάζεται από τον ίδιο φορέα στο αρμόδιο φορέα που διατηρεί τη νόμιμη σχέση με τον ανήλικο και στο Ε.Κ.Κ.Α. ώστε να καταχωρισθεί στο αρχείο του Εθνικού Μητρώου Εγκεκριμένων Αναδοχών της παραγράφου 1 του άρθρου 7

6. Ο φορέας που εκπροσωπεί τον ανήλικο σε συνεργασία με το φορέα εποπτείας ή /και ξεχωριστά ο καθένας διατηρούν το δικαίωμα να κάνουν από κοινού μηνιαίες επισκέψεις στην οικία των γονέων ώστε να αξιολογείται η πορεία της αναδοχής καθώς και να παρεμβαίνουν από κοινού με συγκεκριμένο σχέδιο παρέμβασης αν και όποτε χρειαστεί.

II. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΑΝΑΔΟΧΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

1. Γενικές υποχρεώσεις

Η ανάδοχη οικογένεια υποχρεούται:

α) Να έχει στενή συνεργασία με τον κοινωνικό λειτουργό, να δέχεται τις επισκέψεις του στο σπίτι και να συζητά μαζί του οποιοδήποτε θέμα παρουσιάζεται σχετικά με το ανάδοχο παιδί ή με τους γονείς του.

β) Να ακολουθεί τις οδηγίες του κοινωνικού λειτουργού για την ανατροφή και την εκπαίδευση του ανάδοχου παιδιού και για τα προβλήματα και τις δυσκολίες που ίσως αυτό αντιμετωπίσει.

γ) Να ακολουθεί τις οδηγίες ειδικών επαγγελματιών υγείας που χρειάζεται ο ανήλικος να επισκεφτεί.

δ) Να ακολουθεί τις οδηγίες των εκάστοτε ψυχολόγων-παιδοψυχιάτρων σχετικά με θέματα διαπαιδαγώγησης και αντιμετώπισης των τυχόν αναγκών του ανήλικου.

ε) Να διευκολύνει την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών και για το σκοπό αυτό υποχρεούται: 1) να ενημερώνει και εφόσον συντρέχουν λόγοι 2) να προσέρχεται κατόπιν συνεννόησης με την Κοινωνική Υπηρεσία σε συγκεκριμένη ημέρα και ώρα όποτε του υποδεχθεί, προκειμένου να συνεργαστούν για θέματα που αφορούν στην προσαρμογή του ανάδοχου παιδιού και την σύνδεσή του με την ανάδοχη οικογένεια να εργάζεται με κοινωνικό λειτουργό της αρμόδιας Περιφέρειας της περιοχής κατοικίας του, στην περίπτωση που αυτός διαμένει σε έτερη Περιφέρεια από αυτήν στην οποία εδρεύει το Κέντρο Κοινωνικής Πρόνοιας Περιφέρειας ..... ή το ΝΠΙΔ ..... Λαμβάνοντας υπόψη δε τη σπουδαιότητα του γονεϊκού ρόλου στην ομαλή ψυχοκοινωνική εξέλιξη του ανάδοχου παιδιού, κρίνεται απαραίτητη η ύπαρξη σταθερής συνεργασίας και συμβουλευτικής προς την ανάδοχη οικογένεια.

Σημειώνεται ότι η παράλειψη ή η συστηματική αποφυγή αυτής της υποχρέωσης του αναδόχου γονέα αποτελεί λόγο για την ακαταλληλότητα αυτού να επιτελέσει το έργο του και έχει ως συνέπεια την ανάκληση ή την άρση της αναδοχής, σύμφωνα με το άρθρο 1662 εδ. α και 1663 Α.Κ

στ) Να ενημερώνει για κάθε στοιχείο που έχει σχέση με το πρόσωπο του ανάδοχου παιδιού και τη διαβίωσή του σε όλες του τις εκδηλώσεις (εξέλιξη, συμπεριφορά, ανάγκες, τις σχολικές επιδόσεις, την υγεία του όπως και για τις σχέσεις του με τον κοινωνικό περίγυρο), όπως και για κάθε στοιχείο καθαριστικό για την εξέλιξή του.

ζ) Να γνωστοποιεί στον Κοινωνικό Λειτουργό του φορέα εποπτείας της αναδοχής, αμελλητί, οτιδήποτε υποπέσει στην αντίληψή του, που ενδέχεται να θέσει σε κίνδυνο τη σωματική ή ψυχική υγεία του ανάδοχου παιδιού ή να το εκθέσει σε οποιοδήποτε φυσικό, ηθικό ή κοινωνικό κίνδυνο.

η) Να ενημερώνει τον κοινωνικό λειτουργό σε έγκαιρο χρόνο για την πρόθεση αλλαγής κατοικίας ώστε να ερευνάται εάν η νέα κατοικία είναι κατάλληλη για τη διαμονή του ανάδοχου παιδιού.

θ) Να ενημερώνει για οποιαδήποτε αλλαγή στη σύνθεση της οικογένειας ή έκτακτο γεγονός που μπορεί να επιφέρει αλλαγές στο περιβάλλον διαβίωσης του ανάδοχου παιδιού και ενδεχομένως να διαταράξει την καθημερινότητά του.

ι) Η ανάδοχη οικογένεια αναλαμβάνει εξ' ολοκλήρου την ευθύνη για τις δαπάνες διατροφής, ένδυσης, υπόδησης και γενικότερα αξιοπρεπούς διαβίωσης του ανηλίκου.

κ) Να συνεργάζεται με τους επαγγελματίες κοινωνικούς λειτουργούς/ψυχολόγους του φορέα εποπτείας για την συχνότητα και τον τρόπο επικοινωνίας του ανάδοχου παιδιού με μέλη της βιολογικής του οικογένειας και άλλα συγγενικά πρόσωπα.

λ) Αν για λόγους εξαιρετικά σοβαρούς η ανάδοχη οικογένεια δεν μπορεί να συνεχίσει να φιλοξενεί το ανάδοχο παιδί είναι υποχρεωμένη να ειδοποιήσει τον φορέα εποπτείας τουλάχιστον 2 μήνες πριν ώστε να υπάρχει η δυνατότητα να βρεθεί νέα κατάλληλη ανάδοχη οικογένεια και να δοθεί ο απαραίτητος χρόνος στο ανάδοχο παιδί να προσαρμοστεί στη νέα του οικογένεια.

μ) Να μην ενεργεί εναντίον της βούλησης του Κέντρου Κοινωνικής Πρόνοιας Περιφέρειας ..... ή του ΝΠΙΔ και του κοινωνικού λειτουργού του φορέα εποπτείας.

ν) Σε περίπτωση κατά την οποία η ανάδοχη οικογένεια εκφράσει επιθυμία μετάβασης του ανάδοχου παιδιού στο εξωτερικό αλλά και εντός του ελλαδικού χώρου, αυτή θα πραγματοποιείται πάντοτε με υποβολή σχετικής αιτήσεως- δηλώσεως στην υπηρεσία μας από την οποία θα εμφανίζονται τα εξής:

- Το ανάδοχο παιδί θα συνοδεύεται από την ανάδοχη οικογένεια

- Ο λόγος, ο τόπος, το χρονικό διάστημα και οι συνθήκες παραμονής του ανάδοχου παιδιού στο εξωτερικό και ελλαδικό χώρο.
  - Τα έξοδα που θα απαιτηθούν για το ταξίδι σε όποιο ποσό κι αν αυτά ανέλθουν θα καλυφθούν εξ' ολοκλήρου από την ανάδοχη οικογένεια.
  - Όποια έξοδα προκύψουν αναφορικά με την κατάσταση υγείας του ανάδοχου παιδιού σε όποιο ποσό κι αν αυτά ανέλθουν θα τα αναλάβει εξ' ολοκλήρου ο ανάδοχος γονέας.
- ξ) Να σέβεται και να ακολουθεί τις ρητές οδηγίες του φορέα εποπτείας, σχετικά με τον τρόπο δράσης της όσον αφορά συγκεκριμένα θέματα αναδοχής, όπως αυτές έχουν διατυπωθεί και συμφωνηθεί και στο Ατομικό σχέδιο φροντίδας το οποίο έχει αναπτυχθεί σε συνεργασία και με το ανάδοχο παιδί.

2. Υποχρεώσεις προς το ανάδοχο παιδί

Συγκεκριμένα ο ανάδοχος αναλαμβάνει την υποχρέωση :

- α) Να φροντίζει να του εξασφαλίζει ήρεμο και ομαλό οικογενειακό περιβάλλον που θα διαμορφώσει σωστά την προσωπικότητά του και την κοινωνικοποίησή του.
- β) Να επιμελείται την αγωγή και την εκπαίδευσή του ανάλογα με τις εξατομικευμένες ανάγκες και την ηλικία του.
- γ) Να συμπεριφέρεται σε αυτό σεβόμενος την προσωπικότητά του χωρίς διακρίσεις.
- δ) Να επιμελείται της ομαλής ψυχικής και σωματικής του ανάπτυξης.
- ε) Να λαμβάνει όλα τα αναγκαία μέτρα για τη σωματική, ψυχική και ηθική ακεραιότητά του και την πλήρη ασφάλειά του από κάθε σωματικό ή ηθικό κίνδυνο, καθώς και την εν γένει φύλαξη αυτού, ευθυνόμενος για κάθε αμέλεια.
- στ) Να ειδοποιεί τον φορέα εποπτείας, όπου με την σειρά του να ενημερώνει το ΚΚΠΠ ή ΝΠΙΔ, όταν πρόκειται για συνθήκη υγείας που υπερβαίνει τις παιδικές ασθένειες ή ατυχήματα.
- ζ) Να ειδοποιεί τον κοινωνικό λειτουργό αμέσως μόλις παρουσιασθεί οποιοδήποτε θέμα σχετικό με το ανάδοχο παιδί ή του γονείς του.
- η) Να συμβάλλει στην ενίσχυση του δεσμού του ανάδοχου παιδιού με τους βιολογικούς του γονείς και να μιλά θετικά για αυτούς στο παιδί.
- θ) Σε περίπτωση που το ανάδοχο παιδί πρόκειται να επιστρέψει στη φυσική του οικογένεια, να τοποθετηθεί σε άλλη ανάδοχη οικογένεια ή να υιοθετηθεί, να συμβάλλει θετικά στη μετάβαση και προσαρμογή του στο νέο του περιβάλλον.
- ι) Σε περίπτωση που κριθεί από τους επαγγελματίες Κοινωνικούς Λειτουργούς του φορέα εποπτείας και του ΚΚΠΠ/ΝΠΙΔ ότι το συμφέρον του ανάδοχου παιδιού επιβάλλει τη διατήρηση της επικοινωνίας με τους φυσικούς του γονείς ή άλλους βιολογικούς του

συγγενείς, να συνεργάζεται με τον χειριζόμενο την περίπτωση κοινωνικό λειτουργό όσον αφορά στον τρόπο πραγματοποίησης της επικοινωνίας και εφόσον του ζητηθεί, να συνοδεύει το ανάδοχο παιδί την ημέρα και την ώρα που θα του υποδειχθεί, στο μέρος που θα ορίσει ο κοινωνικός λειτουργός, προκειμένου, παρουσία επαγγελματία του φορέα, να πραγματοποιηθεί η συνάντηση του ανάδοχου παιδιού με τα ανωτέρω πρόσωπα.

κ) Να προβαίνει σε όλες τις απαραίτητες ενέργειες για την έκδοση δελτίου αστυνομικής ταυτότητας, διαβατηρίου και ΑΦΜ για το ανάδοχο παιδί.

θ) Να αιτείται ενώπιον δημοσίων και ιδιωτικών Αρχών, Φορέων και να παραλαμβάνει έγγραφα, πιστοποιητικά και πράξεις που αφορούν στο ανάδοχο παιδί.

3. Υποχρεώσεις προς τους φυσικούς γονείς του ανάδοχου παιδιού.

α) Να μην φιλοξενεί τους γονείς ή συγγενείς του ανάδοχου παιδιού στην οικία της, εκτός και αν υπάρχει ειδική απόφαση του κοινωνικού λειτουργού του φορέα εποπτείας.

β) Να μην ζητά από τους γονείς του ανάδοχου παιδιού πληροφορίες για την ζωή του.

γ) Να μην δέχεται από τους γονείς του ανάδοχου παιδιού και να μην προσφέρει χρήματα, δώρα ή άλλου είδους εξυπηρητήσεις.

III. ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΑΝΑΔΟΧΟΥ ΓΟΝΕΑ

α) Ο ανάδοχος δικαιούται να λαμβάνει τα προσφορότερα κατά την κρίση του μέτρα για την αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών του παιδιού.

β) Δικαιούται να λαμβάνει την οικονομική ενίσχυση που προβλέπεται στο άρθρο 12 παρ. 1 του Ν.4538/2018 και σύμφωνα με την Κοινή Υπουργική Απόφαση Γ.Π.Δ11 οικ. 31720/2021.

γ) Δικαιούται τις ίδιες άδειες που αφορούν στη φροντίδα και ανατροφή του ανάδοχου παιδιού, με τους φυσικούς γονείς και σύμφωνα με τα όσα περαιτέρω ορίζονται στον Νόμο.

δ) Δικαιούται να εγγράφει το ανάδοχο παιδί στον ασφαλιστικό του φορέα, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 12 παρ. 3 του Ν. 4538/2018.

ε) Δικαιούται να εγγράφει το ανάδοχο παιδί, κατά προτεραιότητα και δωρεάν, στους παιδικούς και βρεφονηπιακούς σταθμούς αρμοδιότητας των πρωτοβάθμιων Ο.Τ.Α του τόπου κατοικίας του, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 12 παρ. 4 του Ν. 4538/2018.

IV . ΑΡΣΗ – ΛΗΞΗ ΤΗΣ ΑΝΑΔΟΧΗΣ

α) Η αναδοχή λύεται αυτόματα σε περίπτωση θανάτου, κήρυξης σε αφάνεια, θέσης σε δικαστική συμπαράσταση, ή δικαιοπρακτική ανικανότητα των αναδόχων γονέων.

Λύεται και κατά τις περιπτώσεις όπου ο ανάδοχος εμπίπτει σε κάποια περίπτωση που αναφέρεται στο άρθρο 19 του Ν.4538/18. Η ανάκληση της αναδοχής χωρίς έγγραφο τύπο πραγματοποιείται μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις όπως η παραβίαση του Νόμου περί παιδικής προστασίας, αιφνίδιου κωλύματος ή θανάτου.

β) Περιπτώσεις άρσης αναδοχής αναφέρονται στο άρθρο 15 του Ν.4538/18:

- με αίτηση των αναδόχων γονέων, όταν αυτοί αδυνατούν να ανταποκριθούν στις εξειδικευμένες ανάγκες του ανηλίκου
- με αίτηση του αρμόδιου για την εποπτεία της αναδοχής φορέα στο δικαστήριο ή του αρμόδιου εισαγγελέα όταν, είτε εξ ίδιας γνώσεως είτε ύστερα από αναφορά του ανηλίκου, διαπιστώνεται ότι η αναδοχή δεν εξυπηρετεί πλέον το καλύτερο συμφέρον του ανηλίκου σε αναδοχή

γ) Η αναδοχή αίρεται και λήγει επίσης στις εξής περιπτώσεις:

- Όταν λήξει με απόφαση του Δ.Σ του φορέα και ο ανήλικος πρόκειται να επιστρέψει στη βιολογική του οικογένεια ή πρόκειται να υιοθετηθεί,
- Πέρα από τις περιπτώσεις άρσης της αναδοχής σύμφωνα με τα άρθρα 1662 και 1663 ΑΚ, η αναδοχή μπορεί να αίρεται από το δικαστήριο
- Όταν λήξει το είδος της αναδοχής (π.χ επειγούσα, βραχυχρόνια)
- Όταν οι ανάδοχοι επιθυμούν τη λύση της αναδοχής ενημερώνουν το φορέα του ανηλίκου και τον εποπτεύοντα κοινωνικό λειτουργό ώστε να προβούν στην απαραίτητη διαδικασία προετοιμασίας του ανηλίκου και προσαρμογής στη νέα κατάσταση είτε νέα ανάδοχη οικογένεια είτε σε φορέα φιλοξενίας.

δ) Αν για λόγους εξαιρετικά σοβαρούς η ανάδοχη οικογένεια δεν μπορεί να συνεχίσει να παρέχει την προβλεπόμενη φροντίδα στο ανάδοχο παιδί, είναι υποχρεωμένη να ειδοποιήσει τον κοινωνικό λειτουργό του φορέα εποπτείας τουλάχιστον δύο (2) μήνες πριν, ώστε να προωθηθούν οι αναγκαίες ενέργειες για την κοινωνική προστασία του μέσω κατάλληλου προγράμματος και να επιτευχθεί η ομαλή μετάβαση και προσαρμογή του σε αυτό.

ε) Μετά την απόφαση του φορέα εποπτείας ..... σχετικά με τη διακοπή της φιλοξενίας η ανάδοχη οικογένεια υποχρεούται αμέσως να παραδώσει στο Κέντρο Κοινωνικής Πρόνοιας Περιφέρειας/ΝΠΙΔ ..... το ανάδοχο παιδί. Παρατείται από οποιαδήποτε αξίωση αποζημίωσης έναντι του Κέντρου Κοινωνικής Πρόνοιας Περιφέρειας/ΝΠΙΔ....., για οποιαδήποτε αιτία, παραιτούμενος ρητά και ανεπιφύλακτα με το παρόν, από κάθε αξίωση που πηγάζει και απορρέει είτε εκ της διακοπής της φιλοξενίας είτε εκ της σύμβασης και συμφωνίας εν γένει, οποιεδήποτε και αν γεννήθηκε αυτή.

V. ΛΟΙΠΟΙ ΟΡΟΙ

Η ανάδοχη οικογένεια δηλώνει ότι η κατοικία τους βρίσκεται στην διεύθυνση .....

.....

Συμφωνείται ότι η τοποθέτηση αρχίζει από τις ..... / ..... / .....

Οι ανάδοχοι υποχρεούνται εντός προθεσμίας δεκαπέντε (15) ημερών από τη σύναψη της συμβάσεως να μεριμνήσουν για την καταγραφή της σύμβαση στο Εθνικό Μητρώο Εγκεκριμένων Αναδοχών του άρθρου 7 του Ν.4538/2018.

Οι ανάδοχοι γονείς δηλώνουν ότι είναι ικανοί προς δικαιοπραξία και ότι δεν ευρίσκονται σε καμία από τις καταστάσεις του άρθρου 131 Α.Κ.

Γίνεται ρητή μνεία ότι η ανάδοχη οικογένεια έλαβε γνώση του περιεχομένου των διατάξεων των προαναφερομένων Νόμων και Υπουργικών Αποφάσεων και των διατάξεων του ΑΚ και αποδέχονται ανεπιφύλακτα τους όρους και τις προϋποθέσεις αυτών, καθώς και τις δεσμεύσεις που απορρέουν από αυτές. Γίνεται ειδική μνεία ότι έχει ληφθεί υπόψη η γνώμη του ανηλίκου, η οποία έχει ληφθεί πριν από την τοποθέτησή του στους ανάδοχους γονείς, ύστερα από ακρόαση του από την αρμόδια κοινωνική υπηρεσία.

Αμφότερα τα μέρη συμφωνούν ότι θέματα που απρόβλεπτα θα παρουσιάζονται και δεν ρυθμίζονται στο παρόν, θα ρυθμίζονται με συμπληρωματικές συμφωνίες και για οποιαδήποτε διαφορά προκύψει σε σχέση με το παρόν συμφωνητικό και την ερμηνεία αυτού αρμόδια είναι τα Ελληνικά Δικαστήρια.

Ο Κοινωνικός Λειτουργός του φορέα εποπτείας της αναδοχής ενημερώνει το Κέντρο κοινωνικής Πρόνοιας Περιφέρειας ..... ή το ΝΠΙΔ για την πορεία της αναδοχής του ανηλίκου και του κοινοποιεί κάθε έκθεση κοινωνικής έρευνας που στέλνει στον Εισαγγελέα ανηλίκων ή άλλο γραπτό κείμενο ή έντυπο του φακέλου που αφορά τον ανήλικο .

Σε πίστωση των ανωτέρω υπεγράφη το παρόν σε τρία (3) αντίτυπα, όπως ακολουθεί, εκ των οποίων κάθε συμβαλλόμενος έλαβε από ένα και το τρίτο θα κοινοποιηθεί στον Φορέα Εποπτείας για ενημέρωση του πληροφοριακού συστήματος anynet

ΟΙ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΟΙ

Για το ΚΚΠΠ/ΝΠΙΔ

Για το φορέα εποπτείας

Για την Ανάδοχη Οικογένεια

Παράρτημα 6: Σχεδιασμός συνάντησης «προσανατολισμού» πριν την οριστική μετάβαση στην ανάδοχη φροντίδα

<p>Καλώς όρισμα/ Εισαγωγή</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Η ανάδοχη οικογένεια βοηθά το παιδί να μεταφέρει τα πράγματά του στο δωμάτιο. - Όλοι/ες συγκεντρώνονται στο σαλόνι για ένα αναψυκτικό ή χυμό. - Ο/η υπεύθυνος/η Κοινωνικός/ή Λειτουργός της αναδοχής του παιδιού κάνει κάποιες εισαγωγικές διευκρινίσεις και περιγράφει τα βήματα για τον σχεδιασμό του «προσανατολισμού». - Όλοι/ες συστήνονται, λένε πως θέλουν να τους φωνάζουν και, ίσως λένε κάποια χαρακτηριστικά του/της εαυτού του/της. - Η συζήτηση σπάει την αμηχανία και ενθαρρύνει όλους/ες να επικοινωνήσουν και να αλληλεπιδράσουν μεταξύ τους. - Ο/η υπεύθυνος/η της αναδοχής του παιδιού μπορεί να καλέσει τα μέλη της ανάδοχης οικογένειας να πουν κάτι στο παιδί, ως καλωσόρισμα. - Ανάλογα με την ηλικία και την προσωπικότητα του παιδιού, μπορεί επίσης να προσκληθεί το ανάδοχο παιδί να πει κάτι στην ανάδοχη οικογένεια. - Ο/η υπεύθυνος/η της αναδοχής του παιδιού μπορεί να μιλήσει για τις ελπίδες και τις προσδοκίες για το παιδί μέσω αυτού του προγράμματος, ενισχύοντας παράλληλα τους στόχους της ανάδοχης φροντίδας.
<p>Αποσαφήνιση των ρόλων στην οικογένεια</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Ποιος συνήθως ασχολείται με τι μέσα στην οικογένεια. - Από ποιον ζητάν άδεια για και για ποιο λόγο. - Πως μπορεί να γνωρίσουν γίνει η γνωριμία του ανάδοχου παιδιου σε άτομα εκτός οικογένειας.
<p>Αποσαφηνίστε τους κανόνες του σπιτιού, ιδίως τους άγραφους κανόνες (οι οποίοι θα πρέπει να γίνουν ρητοί)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Πρόσβαση σε τρόφιμα - Ώρα ύπνου - Ώρες φαγητού - Παρακολούθηση τηλεόρασης - Εργασίες στο σπίτι
<p>Καθιέρωση ρουτίνας</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Γνωρίστε τις καθημερινές ρουτίνες της οικογένειας - Προγράμματα Σαββατοκύριακου - Οικογενειακές συνήθειες/δραστηριότητες

Ζητήματα υγείας	<ul style="list-style-type: none"> – Χρόνια προβλήματα υγείας ή αναπηρία – Λήψη φαρμάκων – Νοσοκομειακά - Ιατρικά ραντεβού
<p>Αποσαφηνίστε τον τρόπο με τον οποίο θα εμπλακεί ο/η υπεύθυνος/η της αναδοχής παιδιού.</p> <p>Ερωτήσεις και απαντήσεις.</p> <p>Τελικές παρατηρήσεις.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Συναντήσεις – Τρόπος Επικοινωνίας

Παράρτημα 7

Χρήσιμα εργαλεία για την παρέμβαση και αξιολόγηση των επαγγελματιών κοινωνικής φροντίδας στην οικογένεια και το παιδί

1. **Primary Care Tools to Help Care for Children in Foster Care**

Τα εργαλεία έχουν ως στόχο να παράσχουν στους επαγγελματίες υγείας το απαραίτητο ιστορικό, έντυπα αξιολόγησης της υγείας, έντυπα για τη διευκόλυνση της επικοινωνίας και της συνεργασίας μεταξύ των επαγγελματιών και άλλο υλικό για να βοηθήσουν στη φροντίδα των παιδιών και των εφήβων που βρίσκονται σε ανάδοχη οικογένεια (Available at: <https://www.aap.org/en/patient-care/foster-care/primary-care-tools-to-help-children-in-foster-care/>)

2. **The child and adolescent needs and strengths (CANS)**

Το Child and Adolescent Needs and Strengths (CANS) είναι ένα εργαλείο ενσωμάτωσης πληροφοριών πολλαπλού σκοπού, το οποίο έχει σχεδιαστεί για τη διαδικασία της αξιολόγησης. Σκοπός του CANS είναι να αντιπροσωπεύει με ακρίβεια το κοινό όραμα του συστήματος εξυπηρέτησης παιδιών/νέων-παιδιών, νέων και οικογενειών. Έχει σχεδιαστεί με βάση τη θεωρία της επικοινωνίας και όχι τις ψυχομετρικές θεωρίες που έχουν επηρεάσει την ανάπτυξη των περισσότερων μετρήσεων. Υπάρχουν έξι βασικές αρχές ενός επικοινωνιομετρικού μέτρου που ισχύουν για την κατανόηση του CANS (Available at: <https://praedfoundation.org/tcom/tcom-tools/the-child-and-adolescent-needs-and-strengths-cans>)

3. **The family advocacy and support tool (fast)**

The Family Advocacy and Support Tool (FAST) είναι μια συλλογική έκδοση των εργαλείων TCOM που περιλαμβάνει το Child and Adolescent Needs and Strengths (CANS), το Adult Needs and Strengths Assessment (ANSA) και το Readiness Inventory for Successful Employment (RIS Employ). Η αρχική έκδοση του FAST, που ονομάζεται Αξιολόγηση Οικογένειας σε πολλαπλά επίπεδα, αναπτύχθηκε σε συνεργασία με την

Margaret Nickels, PhD, στην Υπηρεσία Προστασίας Ανηλίκων στο Σικάγο του Ιλινόις. Το εργαλείο αυτό εξελίχθηκε περαιτέρω στο FAST σε συνεργασία με τη Susan Furrer, PsyD στο Πανεπιστήμιο Rutgers και εκπροσώπους των οργανισμών οικογενειακής υποστήριξης στο Νιου Τζέρσεϊ. Έχει βελτιωθεί περαιτέρω σε διάφορες εφαρμογές στο Ιλινόις, τη Νέα Υόρκη, τη Σιγκαπούρη, το Τενεσί και την Ουάσιγκτον. Δεδομένης αυτού του ιστορικού, ένας μεγάλος αριθμός ατόμων συνέβαλε στον σχεδιασμό, την ανάπτυξη και την τελειοποίηση του FAST (Available at: <https://praedfoundation.org/tcom/tcom-tools/the-family-advocacy-and-support-tool-fast>). Standard fast manual and Format: https://praedfoundation.org/wp-content/uploads/2021/01/2020.09.24_REFERENCE-GUIDE_Standard-Comprehensive-FAST_3.0_-Final.pdf

4. **Crisis assessment tool: Reference Guide and Rate Sheet**

The CAT, originally known as the Childhood Severity of Psychiatric Illness (CSPI), είναι ένα εργαλείο υποστήριξης αποφάσεων και επικοινωνίας που επιτρέπει την γρήγορη και συνεπή επικοινωνία των αναγκών των παιδιών σε κρίση η οποία απειλεί την ασφάλεια ή την ευημερία τους ή την ασφάλεια της κοινότητας. Προορίζεται να συμπληρώνεται από τα άτομα που εμπλέκονται άμεσα με τους νέους. Το έντυπο χρησιμεύει τόσο ως εργαλείο υποστήριξης λήψης αποφάσεων, όσο και ως τεκμηρίωση των διαπιστωμένων αναγκών του εξυπηρετούμενου παιδιού μαζί με τις αποφάσεις που ελήφθησαν όσον αφορά τη θεραπεία και την τοποθέτηση κατά τη στιγμή της κρίσης. Υπάρχουν πέντε βασικά χαρακτηριστικά του CAT που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά τη συμπλήρωση των αξιολογήσεων (Available at: <https://praedfoundation.org/tcom/tcom-tools/crisis-assessment-tool-cat/>)

5. **Safe Systems Improvement Tool (SSIT): Standard and Team First Toolkit**

Αν και οι θάνατοι παιδιών είναι ευτυχώς σπάνιοι σε οποιοδήποτε σύστημα, η προσέγγιση που υιοθετούν οι υπηρεσίες μπορεί να έχει τεράστιο αντίκτυπο στη βελτίωση και την αξιοπιστία. Για παράδειγμα, όταν η αντίδραση μιας υπηρεσίας παιδικής πρόνοιας σε έναν θάνατο παιδιού καταλήγει σε μομφή, οι επαγγελματίες μπορεί να γίνουν πιο συντηρητικοί και να μην εμπιστεύονται την επανένωση του παιδιού με την Βιολογική Οικογένεια. Αυτό μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση του αριθμού των παιδιών που βρίσκονται σε φροντίδα, καθώς αυξάνονται τα ποσοστά απομάκρυνσης και η διάρκεια παραμονής (Commission on the Elimination of Child Abuse and Neglect Fatalities, 2016; Children's Bureau Capacity Building Center: Child Welfare Work for Safety, 2018; David Sanders, Casey Family Programs, in testimony to U.S. House Committee on Ways and Means, 2012) (Available at: <https://praedfoundation.org/tcom/tcom-tools/safe-systems-improvement-tool-ssit/>).

6. **Picture Exchange Communication System**

Το PECS είναι ένα μοναδικό σύστημα εναλλακτικής/συμπληρωματικής επικοινωνίας που αναπτύχθηκε στις ΗΠΑ το 1985 από τον Andy Bondy, PhD, και τη Lori Frost, MS,

CCC–SLP. Το PECS εφαρμόστηκε για πρώτη φορά σε μαθητές προσχολικής ηλικίας με διάγνωση αυτισμού στο Delaware Autism Program. Έκτοτε, το PECS έχει εφαρμοστεί με επιτυχία παγκοσμίως με χιλιάδες μαθητές όλων των ηλικιών που έχουν διάφορες γνωστικές, σωματικές και επικοινωνιακές δυσκολίες (Available at: <https://pecsusa.com/pecs/>).

Recognize the candidate/Flow chart PECS at: [https:// pecsusa.com/download/FlowChart-IsthispersonacandidateforPECS-Letter.pdf](https://pecsusa.com/download/FlowChart-IsthispersonacandidateforPECS-Letter.pdf)

Έκδοση UNICEF

Γραφείο της UNICEF στην Ελλάδα
Αγίας Λαύρας 81, Τ.Κ 15773, Ζωγράφου, Αθήνα
Ιστότοπος:

Προτεινόμενος τρόπος παραπομπής: Οδηγός
Επαγγελματιών για την Αναδοχή, UNICEF, 2023

unicef

για κάθε παιδί

ISBN 978-618-85183-3-9

9 786188 518339